

Ἡ ξενόγλωσσος ἐκπαίδευσις
ἐν κινδύνῳ!

(Ἴδε σελίδας 52 - 56)

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1964

ΕΤΟΣ Β'   ♦   ΑΡΙΘ. 9

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

ΞΕΝΑΙ ΓΛΩΣΣΑΙ

MODERN EDUCATION & FOREIGN LANGUAGES

A MONTHLY REVIEW

Published

with the cooperation of the

INSTITUTE OF AMERICAN STUDIES - I.A.S.

ATHENS

♦ **ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ**

♦ **ΟΡΓΑΝΟΝ ΜΕΛΕΤΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

♦ **ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ :**
ΚΩΝΣΤ. Α. ΓΕΡΑΡΔΟΣ

♦ **ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ :**
**ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΑΜΕΡΙΚΑ-
ΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ - IAS**

♦ **ΓΡΑΦΕΙΑ :**
ΜΕΓΑΡΟΝ Ι.Α.Σ. - ΦΕΙΔΙΟΥ 5 γ
ΤΗΛ. 620.180 - 614.949

Ἡ ἐκπαίδευσις γίνεται διεθνῆς εἰς μεγαλύτεραν διαρκῶς κλίμακα: Σπουδασταὶ ἀπὸ διαφόρων φυλάς τοῦ κόσμου εἰς τὴν εἰσοδὸν ἀμερικανικοῦ πανεπιστημίου.

ΑΘΗΝΑΙ

MODERN EDUCATION & FOREIGN LANGUAGES

A MONTHLY REVIEW

Editor : CONST. A. YERARDOS

Published with the cooperation of the
INSTITUTE OF AMERICAN STUDIES - I.A.S.

Annual Subscription :

In Greece... Drs. 100

In other Countries \$ 10

OFFICES : IAS Building, 5c Pheidiou St., Athens, Greece
Tel. No. 620.1-0

VOLUME II

JANUARY - APRIL 1964

NUMBER 9

CONTENTS

	Page		Page
— Viewpoints	51	— A New University with Broader Aims in Great Britain	68
— Foreign Language Schools in Danger	52	— Intelligence Tests	69
— Memorandum of the Union of Vocational and Technical Schools	56	— The Many Deficiencies in French Education	70
— The Structure and Methodology of School Programming, by Mr. Gr. Efthymiou, member of the National Council for Educational Programming	57	— The Study of the Classics in Contemporary Education, by Prof. Denys Page, of the University of Cambridge	71
— Learn Now, Pay Back Later	59	— International Collaboration about School Books, by Mr. Albert Kluehs	73
— The British Council and its Contribution to English Language Teaching	60	— Basic Principles of Successful Teaching, by Mr. G. Papachristofilou	74
— The New High School Campus in Nea Philadelphia	63	— Grammar or Automatic Habit Forming, by Mr. N. Theodoridis	75
— New Universities All Over Europe, by Mr. P. Pontios	65	— The Annual Meeting of the Union of Vocational and Technical Schools	76
— Revolutionary Educational Methods in the United States, by Mr. G. Hodenfield	63	— Greek Educational News	77
— Fewer Years at School	67	— Educational News From Around the World	77
— One Teacher for a Million Students, by Mr. Bruno Friedman	67		

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ - ΞΕΝΑΙ ΓΛΩΣΣΑΙ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Γραφεία : Μέγαρον IAS—Φειδίου 5 γ—'Αθήναι
Τηλ. 620-180 — Τηλ. Συντάξεως 614.949 — Τηλ. Διοικήσεων : 614.949

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΕΤΗΣΙΑΙ :

'Ιδιωτών . . . . . Δρ.	100	'Οργανισμῶν . . . . . Δρ.	300
Σπουδαστῶν	60	'Εξωτερικοῦ . . . . . \$	10.—

(Ἐμβλήματα : Κωνστ. Γεράρδου, Αιγινήτου 12, Ἀθήναι)

Εἰς ὄσους ἡ «ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ» ἀποστέλλεται ἄνευ ἐντολῆς, ἀποστέλλεται τιμητικῶς καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐκ μέρους τῶν ὑποχρεώσεως.

Ἐπεύθυνος Συντάξεως : Κωνστ. Α. Γεράρδος, Αιγινήτου 12, Ἀθήναι
Προϊστάμενος Τυπογραφείου : Μ. Χ. Ροδάκης, Κολχίδος 39

Χειρόγραφα δημοσιεύμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται

Τύποις : Χ. ΡΟΔΑΚΗ & Σία — Γερανίου 7 — 538.965

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

ΞΕΝΑΙ ΓΛΩΣΣΑΙ

ΕΤΟΣ Β'

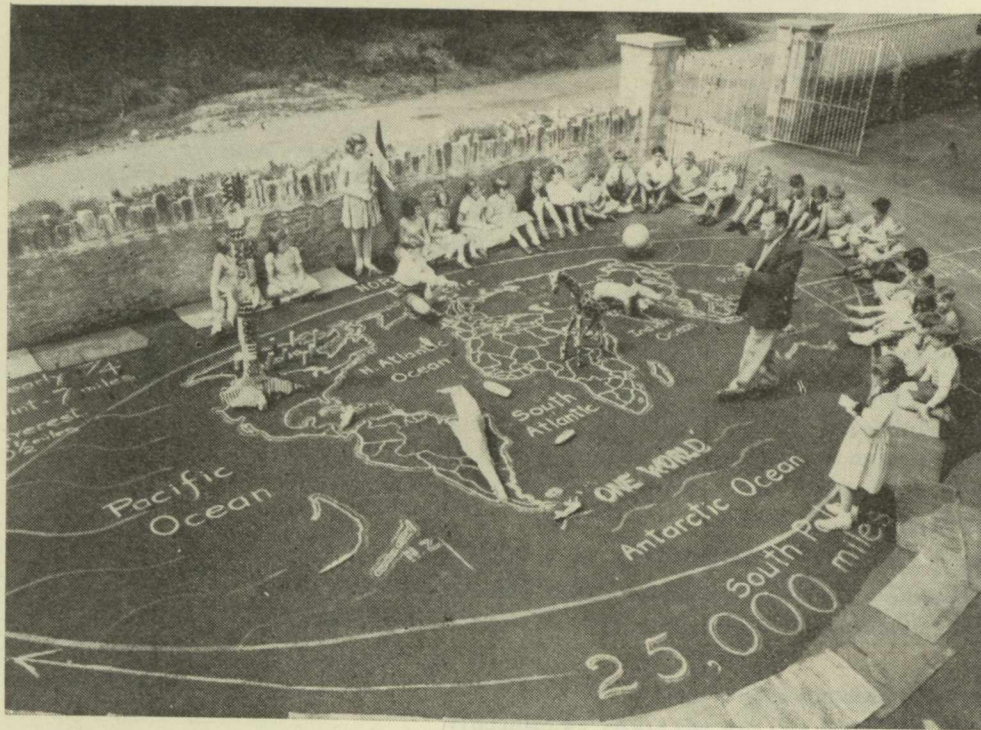
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1964

ΑΡΙΘ. 9

Περιεχόμενα

◆ Σημειώματα	Σελ.	51
◆ Ἡ ξενόγλωσσος ἐκπαίδευσις ἐν κινδύνῳ	»	52
◆ Ὑπόμνημα τῆς Ἐνώσεως Ἐπαγγελματικῶν καὶ Τεχνικῶν Σχολῶν	»	56
◆ Μορφολογία καὶ Μεθοδολογία τοῦ σχολικοῦ προγραμματισμοῦ, ὑπὸ κ. Γρ. Εἰθυμίου, μέλους Α.Σ.Ε.Π.	»	57
◆ Μάθετε τώρα, πληρώσατε πολὺ ἀργότερα!	»	59
◆ Τὸ Βρετανικὸν Συμβούλιον καὶ ἡ συμβολὴ του εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἀγγλικῆς	»	60
◆ Ἡ μαθητοῦπολις τῆς Ν. Φιλαδέλφειας	»	63
◆ Νέα πανεπιστήμια εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, ὑπὸ κ. Π. Ποντίου	»	65
◆ Ἐπαναστατικαὶ ἐκπαιδευτικαὶ μέθοδοι εἰς Ἡν. Πολιτείας, ὑπὸ κ. G. K. Hodenfield	»	66
◆ Ὀλιγώτερα χρόνια εἰς τὰ θρανία	»	67
◆ Ἐνας διδάσκαλος δι' ἑκατομῦρια μαθητῶν, ὑπὸ κ. B. Friedman	»	67
◆ Ἐνα νέον πανεπιστήμιον με ἐδρυτέρας ἐπιδιώξεις εἰς Μεγ. Βρετανίαν	»	68
◆ Τὰ «τέστ νοημοσύνης»	»	69
◆ Πολλοὶ αἱ ἐλλείψεις εἰς τὴν γαλλικὴν ἐκπαίδευσιν	»	70
◆ Αἱ κλασσικαὶ σπουδαὶ εἰς τὴν σύγχρονον μόρφωσιν, ὑπὸ κ. Denys Page, καθ. Πανεπ. Cambridge	»	71
◆ Διεθνῆς συνεργασία διὰ τὰ σχολικὰ βιβλία, ὑπὸ κ. Kluehs	»	73
◆ Βασικαὶ ἀρχαὶ διὰ τὴν ἐπιτυχή διδασκαλίαν, ὑπὸ κ. Γ. Παπαχριστοφίλου	»	74
◆ Γραμματικὴ ἢ αὐτοματισμός; ὑπὸ κ. Ν. Θεοδορίδου, καθ. Ἀγγλικῆς	»	75
◆ Ἡ Γεν. Συνέλευσις τῆς Ἐνώσεως Ἐπαγγελματικῶν καὶ Τεχνικῶν Σχολῶν	»	76
◆ Ἑλληνικαὶ ἐκπαιδευτικαὶ εἰδήσεις	»	77
◆ Ἐκπαιδευτικαὶ εἰδήσεις ἀπὸ παντοῦ	»	77

ΝΕΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
ΕΙΣ ΟΛΑ ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Είς τὸ ἐνοριακὸν δημοτικὸν σχολεῖον τοῦ Στάλμπριτζ (Ἀγγλία) ἡ Γεωγραφία διδάσκεται κατὰ πρωτότυπον καὶ πρακτικώτατον τρόπον : Εἰς τὸν κήπον τοῦ σχολείου ἐσχεδιάσθη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἕνας τεράστιος παγκόσμιος χάρτης, ἐπὶ τοῦ οὗ οὐ γίνεται τὸ μάθημα. Ὡς ἐκ περισσοῦ, ὁ διευθυντὴς τοῦ σχολείου κ. Δ. Λιούζης ἐπρομηθεύθη διάφορα ζῶα - παιχνίδια, τὰ ὅποια οἱ μικροὶ μαθηταὶ τοποθετοῦν εἰς τὸ σημεῖον τῆς χώρας ὅπου ταῦτα ζοῦν. Οἱ ὑπεύθυνοι τῆς σχολῆς δηλοῦν ὅτι τὸ ἐνδιαφέρον τῶν μαθητῶν ἐκινήθη ἐξαιρετικὰ καὶ ἡ ἀπόδοσις τῆς διδασκαλίας ἐσημείωσε σημαντικὴν ἀνοδόν.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ *

ΠΑΥΛΟΣ Α΄

Η «ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ», μετέχουσα ὁλοφύχως τοῦ πανελληνίου πένθους, ἀποτίει φόρον τιμῆς καὶ σεβασμοῦ εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἀποβιώσαντος λαοφιλοῦς βασιλέως Παύλου Α΄. Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ὀλόκληρος ἐθλίβη βαθύτατα καὶ ἐθρήνησε διὰ τὴν πρόωρον καὶ ἀδόκητον ἀπώλειαν τοῦ προσφιλοῦς ἡγεμόνος του, θὰ διατηρήσῃ δὲ ἄσβεστον τὴν ἀνάμνησιν τοῦ καλοῦ, τοῦ γενναίου, τοῦ εὐγενοῦς καὶ συνετοῦ ἄνακτος, ποῦ ἀπετέλεσε πράγματι πρότυπον ἀγαθοῦ ἡγεμόνος καὶ ἐναρέτου ἀνδρός.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β΄

ΜΕ ΕΙΛΙΚΡΙΝΗ συγκίνησιν καὶ ἀγάπην ἐχαιρέτησεν ὁ ἑλληνικὸς λαὸς τὴν ἀνάρρησιν εἰς τὸν θρόνον τοῦ νέου βασιλέως Κωνσταντίνου. Εἰς τὸ πρόσωπόν του, ὁ λαὸς βλέπει τὴν ἐνσάρκωσιν ἑνὸς ἐλπιδοφόρου μέλλοντος, ἀνταξίου τῶν παραδόσεων τοῦ ἔθνους καὶ τῆς μεγάλης ἀποστολῆς του εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον. Ὁμόθυμοι αἱ εὐχαὶ ὅλων τῶν Ἑλλήνων τὸν περιβάλλον, καὶ στερρὰ εἶναι ἡ πεποιθῆσις ὅτι ὁ νέος Βασιλεὺς, προικισμένος μετὰ λαμπρὰ ἐφόδια καὶ καθοδηγούμενος ἀπὸ τὸ ὑψηλὸν παράδειγμα τοῦ Πατρός του, θὰ ἀναδειχθῆ ἄξιος τῆς Πατρίδος.

Ἡ νέα Κυβέρνησις

ΚΑΤΟΠΙΝ πολυμήνου περιόδου πολιτικῆς ἀβεβαιότητος καὶ δύο ἀλλεπαλλήλων ἐκλογικῶν ἀναμετρήσεων, ἡ χώρα ἀπέκτησε κυβέρνησιν ἐκ τῆς Ἑνώσεως Κέντρου. Εἶναι αὐτονόητον ὅτι κατὰ τὴν μεσολαβήσανσαν μακρὰν μεταβατικὴν περίοδον αἱ προσπάθειαι ἐκσυγχρονισμοῦ τοῦ τόπου καὶ τῆς ἀναπτύξεως του μοιραίως καθυστέρησαν, ἐνῶ γύρω μας διαμορφοῦνται ὁλονὲν αἱ νέαι συνθήκαι ὑπὸ τὰς ὁποίας θὰ κληθῆ αὖριον ὁ ἑλληνικὸς λαὸς νὰ ζήσῃ, νὰ ἐργασθῆ καὶ νὰ προκόψῃ, μέσα εἰς ἕνα ραγδαίως ἐξελισσόμενον κόσμον.

Οἱ Ἕλληνες, ποθοῦντες διακαῶς τὴν προαγωγὴν τῆς πνευματικῆς, οικονομικῆς καὶ διοικητικῆς ζωῆς τοῦ τόπου, ἐλπίζουν ὅτι ἡ νέα Κυβέρνησις θὰ ἀποδειχθῆ ἀνταξία τῶν πολλαπλῶν ἀπαιτήσεων καὶ τῶν μεγάλων ὑποχρεώσεων τῆς παρουσίας ὥρας, καὶ ὅτι θὰ χωρήσῃ μετὰ σύνεσιν, δημιουργικότητα καὶ ρεαλισμὸν εἰς τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ δυσχεροῦς ἔργου ποῦ ἀνέλαβεν.

Αἱ εὐχαί, ἀλλὰ καὶ ἡ ἄγρυπνος παρακολούθησις τοῦ λαοῦ, τὴν συνοδεύουν.

Ἡ παιδεία

ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ τῆς παιδείας εὐρίσκονται εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τοῦ κυβερνητικοῦ ενδιαφέροντος. Καὶ ἀντιμετωπίζονται πράγματι μετὰ πνεῦμα εὐρύ και ἀνακαινιστικόν. Θέλομεν ὁμῶς νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι δὲν θὰ παροραθῆ ἡ ἀνάγκη τῆς σοβαρᾶς καὶ ἐμπεριστατωμένης ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης τῶν προβλημάτων, ἄνευ τῆς ὁποίας αἱ μεταβολαὶ δύνανται νὰ προκαλέσουν ζημίαν μᾶλλον παρὰ ὄφελος. Ἡ ἐπιταθεῖσα, ἐξ ἄλλου, κατὰ τὸν τελευταῖον καιρὸν μέθοδος τῆς διὰ συλλαλητηρίων, ἀπεργιῶν, πορειῶν καὶ νηστειῶν διεκδικήσεως τῶν αἰτημάτων τοῦ σπουδαστικοῦ κόσμου δὲν συμβάλλει εἰς τὴν ὀρθὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ζητημάτων, καὶ πρέπει τὸ ταχύτερον νὰ σταματήσῃ.

Αἱ βασικαὶ κατευθύνσεις

ΑΠΕΥΘΥΝΟΜΕΝΟΣ πρὸς τὸν ἐκπαιδευτικὸν κόσμον καὶ τὰς ἐκπαιδευτικὰς ἀρχὰς τῆς χώρας, ὁ νέος ὑφυπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Λουκῆς Ἀκριτᾶς διέγραψεν εἰς ὀλίγας φράσας καὶ ἐμπνευσμένας γραμμάς τὸ ἐνώπιον ἡμῶν εἰς τὸν τομέα τῆς Παιδείας προβαλλόμενον ἔργον :

«Μέγα καὶ ἔμφορον ἀπὸ βαρείας ὑποχρέωσεως ἔργον ἀναμένει ὁλος μας. Ἀπὸ τὴν ἔκτασιν τῆς ἐπιτυχίας του πρόκειται νὰ κινήθῃ ὄχι ἀπλῶς ἡ πρόοδος, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ ἐπιβίωσις τοῦ λαοῦ μας. Οἱ νέοι ἄρτοι ζωῆς, ὅπως ἔχουν δημιουργηθῆ σήμερον εἰς τὸν κόσμον ἀπαιτοῦν ἀπὸ τὰς κυβερνήσεις νὰ κινητοποιήσων μετὰ ἀκαμάτων δραστηριότητων καὶ μετὰ προοδευτικῆς, κοινωνικῆς συναντίληψιν καὶ τοὺς ὕλικους πόρους τῆς χώρας των, ἀλλὰ πρὸ παντὸς τὰς πνευματικὰς δυνάμεις τῶν λαῶν. Τότε μόνον θὰ ὑπορέσων νὰ παρακολουθήσων τὸν σημερινόν, τεράστιον διασκελισμὸν τοῦ πολιτισμοῦ μας, νὰ περιφρουρήσων τὴν ἱστορικὴν τὴν ἐνότητα, καὶ τὴν πολιτιστικὴν τὴν ἰδιομορφίαν καὶ νὰ ἐπιζήσων, ὡς δυνάμεις ἀκτινοβολίας καὶ ἐλευθερίας, μέσα εἰς τὴν ἀμίλλαν καὶ τὸν ἀνταγωνισμὸν τῆς ἐποχῆς μας.

» Ἡ χώρα μας, ἐνῶ διεκδικεῖ τὴν ἑξαρσιν καὶ τὴν δόξην τῶν μεγάλων ἱστορικῶν γεγονότων μετὰ τὰ ὅποια καταξιώνεται ἡ ἐλευθερία εἰς τὴν γῆν τῶν πατέρων μας, ὑστερεῖ κατὰ τρόπον ἐπικίνδυνον εἰς τὴν πνευματικὴν τῆς ὑποδομὴν, εἰς τὸν τομέα τῆς ἐθνικῆς μας Παιδείας. » Κατ' ἀνάγκην πρέπει νὰ κερδίσωμεν, τὸ ταχύτερον, ὅσα ἀπὸ τὴν ἐπικίνδυνον αὐτὴν καθυστέρησιν ἐχάσαμεν. Θὰ τὸ ἐπιτύχωμεν μετὰ ριζικὴν μεταρροθμίαν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ μας συστήματος. Ἡ Δημοκρατία ἀποβλέπει εἰς τὸν πνευματικὸν φωτισμὸν καὶ τὸν φρονηματισμὸν τῆς ἑλληνικῆς Νεολαίας μετὰ βάσιν τὸ Ἑλληνοχριστιανικὸν ἰδεῶδες καὶ τὴν μοναδικὴν πνευματικὴν παράδοσιν τοῦ ἔθνους μας, χωρὶς ὁμῶς ν' ἀγνοῆ τὰς μεγαλειώδεις κατακτήσεις τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Τεχνικῆς. Ἀντιθέτως πρέπει νὰ τὰς ἀφομοιώσῃ διὰ τὰς ἀξιοποιήσῃ.

» Θέλω νὰ πιστεύω ὅτι οἱ ἐκπαιδευτικοὶ λειτουργοὶ θὰ ἀναδεχθῶν μετὰ ἐνθουσιασμὸν τὴν ἐθνικὴν αὐτὴν ἀποστολὴν καί, ὡς πνευματικοὶ ἡγῆται, θὰ ἐκτιμήσων τὸ σύνολον τῶν εὐθυνῶν των.»

Αἱ ξένοι γλῶσσαι

ΔΕΝ ΗΤΟ δυνατὸν παρὰ νὰ ἀποδώσῃ ἡ νέα κυβέρνησις ἰδιαιτέρων σημασίαν εἰς τὰς ξένων γλῶσσας, αἵτινες ἀποτελοῦν τὸ κύριον μέσον ἐπαφῆς καὶ συνεργασίας τῶν Ἑλλήνων μετὰ

του έξω κόσμου, εις τὸν ὁποῖον καλούμεθα νὰ ἐνταχθῶμεν καὶ νὰ καταλάβωμεν διακεκριμένην πρᾶγματι θέσιν, ἐφ' ὅσον ἀποκτίσωμεν ἐγκαίρως τὰ ἀπαιτούμενα μορφωτικὰ καὶ τεχνικὰ ἐφόδια. Καὶ ἔχομεν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην δύο σημαντικὰς ἐκδηλώσεις τῆς κυβερνητικῆς ἀναγνωρίσεως: Πρῶτον, τὸ γεγονός ὅτι αἱ ξένοι γλῶσσαι περιελήφθησαν μεταξὺ τῶν βασικῶν μαθημάτων ἐφ' ὧν θὰ στηριχθῆ ἡ χορήγησις τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἀπολυτηρίου. Δεύτερον, ὁ παρὰ τῇ Προεδρίᾳ τῆς Κυβερνήσεως ὑπουργὸς κ. Ἀνδρέας Παπανδρέου, ὁμιλῶν εἰς Πάτρας διὰ τὴν μελετωμένην ἴδρυσιν τοῦ τρίτου Πανεπιστημίου, ἀνέφερεν ὅτι ὠρισμένα σχολαὶ σχεδιάζεται νὰ λειτουργήσουν εἰς τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν. Ὑπάρχουν πρᾶγματι σήμερον ἀρκετοὶ νέοι τεχνικοὶ κλάδοι, ὅπως οἱ ἀναγόμενοι εἰς τὰς ἐπιστήμας τοῦ ἀτόμου, τοῦ διαστή-

ματος, τὴν ἠλεκτρονικὴν κ. ἄ. ὅπου ἡ διδασκαλία, ἀλλὰ καὶ ἡ παρακολούθησις τῶν ραγδαίων εἰς αὐτὰς ἐξελίξεων, καθίσταται δυσχερὴς ἂν μὴ ἀνέφυκτος εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν λόγῳ παντελοῦς ἐλλείψεως διδακτικῶν βιβλίων καὶ ἄλλης σχετικῆς βιβλιογραφίας.

Ἄπορία

ΥΠΟ ΤΑΣ ἀνωτέρω συνθήκας προκαλοῦν μεγίστην ἀπορίαν, ἂν μὴ τι ἄλλο, αἱ ἐπὶ τῶν θεμάτων τῆς διδασκαλίας ξένων γλωσσῶν ἀντιλήψεις ὠρισμένων ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, ἀντιλήψεις πᾶν ἄλλο ἢ συντελεστικαὶ διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς ξενογλώσσου ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἑλλάδι.

Ἡ ξενόγλωσσο ἐκπαίδευσις ἐν κινδύνῳ!

Ἄπειλεῖται:

- Ὑποβίβασις τῶν Ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν Ξένων Γλωσσῶν εἰς Φροντιστήρια
- Διάλυσις τῶν μεγάλων ἑλληνικῶν ἐκπαιδευτικῶν ὀργανισμῶν ξένων γλωσσῶν

ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΜΕΝΟΝ εἰς ἐπομένους σελίδας ὙΠΟΜΝΗΜΑ τῆς Ἐνώσεως Τεχνικῶν καὶ Ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν Ἑλλάδος, ἀπευθυνθὲν πρὸς τοὺς κ.κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως - Ὑπουργὸν Παιδείας καὶ Ὑφυπουργὸν Παιδείας, ἀποκαλύπτει ὅτι τὸ ζωτικώτατον θέμα τῶν Ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν Ξένων Γλωσσῶν διὰ τῆς παραπομπῆς του εἰς ὑπηρεσίαν ἀναρμοδίαν ὄχι μόνον κατὰ τὸν νόμον, ἀλλὰ καὶ λόγῳ τῆς πρακτικῆς κατευθύνσεως καὶ τοῦ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ τῶν περὶ ὧν πρόκειται σχολῶν, ὀδηγεῖται προφανῶς εἰς ἀδιέξοδον, καὶ ἀντιμετωπίζονται λύσεις αἰτινὲς θὰ ἔχουν ὡς ἄμεσον μὲν συνέπειαν τὸν ὑποβίβασιμον τῶν ὀργανωμένων σχολῶν ξένων γλωσσῶν εἰς ἀνοργάνωτα καὶ ἀνεξέλεγκτα φροντιστήρια, θὰ ὀδηγήσουν δὲ ἐμμέσως εἰς τὴν διάλυσιν τῶν λειτουργούντων μεγάλων ἑλληνικῶν ἐκπαιδευτικῶν ὀργανισμῶν ξένων γλωσσῶν, οἵτινες ἐξυπηρέτησαν ἱκανοποιητικῶς μέχρι σήμερον τὴν ἐπιτακτικὴν κοινωνικὴν ἀνάγκην τῆς ἐκμαθήσεως ξένων γλωσσῶν.

Τὸ θέμα τῶν ἐπαγγελματικῶν σχολῶν ξένων γλωσσῶν δὲν εἶναι ἀγνωστον εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς ἐπιθεωρήσεως «ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ καὶ ΞΕΝΑΙ ΓΛΩΣΣΑΙ», ἣτις ἐπανειλημμένως ἠσυχολήθη μὲ αὐτὸ εἰς προγενέστερα τεύχη τῆς. Πολλοὶ συντελεσταὶ — ἄλλοι φυσικοὶ καὶ ἄλλοι τεχνητοὶ — συνέβαλον εἰς

τὴν δημιουργίαν του: ἡ τεραστία μεταπολεμικὴ ἐπέκτασις τῆς ἀνάγκης ξένων γλωσσῶν, ἡ ἀναχρονιστικὴ τῆς σχετικῆς προπολεμικῆς ἑλληνικῆς νομοθεσίας, ἡ μεταφορὰ τῶν ὡς ἄνω σχολῶν ἐκ τοῦ Ὑπουργείου Βιομηχανίας, ὅπου κατὰ τὸ παρελθὸν ὑπῆγετο ἡ ὅλη Ἐπαγγελματικὴ Ἐκπαίδευσις καὶ ὅπου αἱ σχολαὶ αὐταὶ ἰδρύθησαν ἀρχικῶς καὶ ἀνεπτύχθησαν, εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας (μεταφορὰ ὀρθῆ κατ' ἀρχὴν, ἀλλὰ μοιραίως συνεπαγομένη διοικητικῶς ἐκ τῆς μεταβολῆς δυσχερείας), ἡ ἀνεπάρκεια τῆς κρατικῆς μηχανῆς (πολὺ πλέον ἐμφανῆς εἰς τὸ ἀρτηριοσκληρωτικὸν Ὑπουργεῖον Παιδείας παρὰ εἰς τὸ κατ' ἀνάγκην πλέον συγχρονισμένον καὶ ρεαλιστικὸν Ὑπουργεῖον Βιομηχανίας), ἡ συστηματικὴ ἀντίδρασις τῆς ἑλληνικῆς γραφειοκρατίας εἰς πᾶσαν μεταβολὴν τῶν (ἀπὸ τοῦ 1940!) «κακῶς κειμένων», καὶ ἡ ἔμμοτος ἀντίληψις τῆς ὅτι ἡ ἐκπαίδευσις ὑφίσταται διὰ τὰς Ὑπηρεσίας καὶ τοὺς νεκροὺς τύπους, καὶ ὄχι αἱ Ὑπηρεσίαι καὶ οἱ τύποι διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν.

Τὰ πράγματα περιέπλεξαν ἔτι πλέον ὁ λανθάνων ἀλλ' ἀρμοδίως καὶ ἐγγράφως εἰς ἐμπιστευτικὴν πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας ἔκθεσιν διαπιστωθεὶς ἀνταγωνισμὸς μεταξὺ τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου, καὶ τέλος ἡ λυσσοδὴς ἀντίδρασις καὶ ἡ συστηματικὴ διαστρέβλωσις τῶν πραγματικῶν γεγονότων ἐκ μέρους ἐν ἑνὶ φροντιστηρίῳ ξέ-

νων γλωσσῶν, ὧν τὰ στενὰ ἐπαγγελματικὰ συμφέροντα ἐθίγησαν ἐκ τῆς λειτουργίας ἀρτίως ὀργανωμένων μεγάλων ξενογλώσσων ἐκπαιδευτικῶν ὀργανισμῶν.

Σχέδιον λύσεως ποῦ ἀγνοεῖται

ΤΟ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΑΤΟΝ τοῦτο θέμα ἀντιμετωπίσθη κατὰ τὸ παρελθὸν δι' ὑπουργικῶν ἀποφάσεων, προσωρινῆς μὲν ἰσχύος, αἰτινὲς ὅμως ἱκανοποίησαν ἐπείγουσαν ἀνάγκην, καὶ κατέστησαν δυνατὴν τὴν λειτουργίαν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν ἀπαραιτήτων διὰ τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν καὶ ἰδίως διὰ τὴν ἑλληνικὴν ἐπαρχίαν ἀρτίως ὀργανωμένων σχολῶν ξένων γλωσσῶν. Παραλλήλως, εἰδικὴ ἐπιτροπὴ, συσταθεῖσα τὸ 1962 καὶ ἀπαρτισθεῖσα ἐξ ἀρμοδίων ἐκπαιδευτικῶν, ἐμελέτησε τὸ ὅλον θέμα ἐπὶ ἐξάμηνον καὶ κατήρτισεν ὁμοφώνως πλήρη καὶ ἐμπειροστατωμένον σχέδιον ὀριστικῆς ἐπιλύσεως τοῦ ζητήματος. Τὸ σχέδιον τοῦτο, ἀπορριφθὲν τίς οἶδε εἰς ποῖον ἀρχεῖον ὑπὸ τῶν ἐχόντων πρὸς τοῦτο συμφέρον καὶ συστηματικῶς ΑΠΟΚΡΥΠΤΟΜΕΝΟΝ, θὲν κατέστη μέχρι σήμερον δυνατὸν νὰ τεθῆ εἰς ἐφαρμογὴν λόγῳ τῶν ἀλλεπαλλήλων κυβερνητικῶν μεταβολῶν αἰτινὲς ἐμμεσολάβησαν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους, καὶ διότι οἱ διατελέσαντες ὑπηρεσιακοὶ ὑπουργοὶ Παιδείας ἠθέλησαν νὰ ἀφήσουν εἰς τοὺς πολιτικοὺς αὐτῶν διαδόχους τὴν ἐν προκειμένῳ λήψιν ὀριστικῶν ἀποφάσεων. Ἦδη, ὅτε ἡ μακρὰ μεταβατικὴ περίοδος ἐτερματίσθη, καὶ τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ἀνέλαθεν αὐτὸς οὗτος ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Κόμματος, ὕπερ ἔταξεν ὡς πρῶτον μέλημά του τὴν προαγωγὴν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς παιδείας, θὰ ἠδύνατό τις βασίμως νὰ ἐλπίζῃ ὅτι τὸ ἐν λόγῳ θέμα θὰ εὑρίσκε τὴν λύσιν του, λύσιν ἄλλωστε ΕΤΟΙΜΗΝ, ἐξασφαλίζουσαν ἀφ' ἐνός μὲν τὴν περαιτέρω ἐλευθέραν ἀνάπτυξιν καὶ ἐξὑψώσιν τῆς ξενογλώσσου ἐκπαιδεύσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸν ἀναγκαῖον ἐκ μέρους τοῦ κράτους ἐλεγχὸν τῆς παρεχομένης διδασκαλίας.

Παρὰ πᾶσαν ὅμως προσδοκίαν ἀντὶ τῆς τοιαύτης ρυθμίσεως, αἱ ἐπαγγελματικαὶ σχολαὶ ξένων γλωσσῶν ἀντιμετωπίζουσι σήμερον ὄχι μόνον τὸν κίνδυνον τοῦ διὰ τῆς βίαιας ὑποβίβασις των εἰς στοιχειώδη, ἀνοργάνωτα καὶ ἀνεξέλεγκτα φροντιστήρια, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν ταύτην τὴν οὐσιαστικὴν διάλυσίν των!

Πράγματι, ἡ πρόσφατος ὑπ' ἀριθ. 140.000 ἀπόφασις τῆς 7 Δεκεμβρίου 1963 ἀνέθεσε, παρὰ τὸν νόμον, παρὰ τὴν λογικὴν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 227) 1961 σχετικὴν γνωμοδότησιν τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους, τὴν ἐπὶ τῶν ὡς ἄνω σχολῶν ἀρμοδιότητα (σχολῶν, σημειωτέον, πρακτικῆς κατευθύνσεως, ἰδρυθεῖσων καὶ ἀναπτυχθεῖσων ὑπὸ τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Ἐπαγγελατ. Ἐκπαιδεύσεως) εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς ὑπηρεσίας τῆς Μέσης (κλασικῆς) Ἰδιωτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, ἣτις λειτουργεῖ βάσει τοῦ Α.Ν. 2545 τοῦ 1940, νόμου τελεῖως ἀσχηματιστοῦ πρὸς τὰς ὡς ἄνω σχολὰς, ὡς ἀποφαίνεται ἡ ρηθεῖσα γνωμοδότησις τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους. Διαγράφεται οὕτω σαφῶς πρόθεσις ἐφαρμογῆς ἐπὶ τῶν σχολῶν τούτων τοῦ ὡς ἄνω ἀπερχομένου ἐ-

νοῦ, ἀναχρονιστικοῦ καὶ ἐλλειπεστάτου νόμου, νόμου μὴ προβλέποντος διὰ τὴν διδασκαλίαν ξένων γλωσσῶν παρὰ μόνον τὴν λειτουργίαν φροντιστηρίων, τὰ ὅποια ἐξ ἄλλου, ἀφίνοι ἐλεύθερα νὰ διδάσκουν Ο,ΤΙ ΘΕΛΟΥΝ, χωρὶς ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ καὶ χωρὶς ΕΛΕΓΧΟΝ, καὶ ἐμφανίζεται κατὰ συνέπειαν πραγματικῶς κίνδυνος ἀναχρονιστικῆς μετατροπῆς (δηλαδὴ ὑποβίβασις) τῶν ὑφισταμένων σήμερον σχολῶν ξένων γλωσσῶν εἰς τοιαῦτα φροντιστήρια! Ἐπὶ πλέον δὲ, τοῦ νόμου τούτου μὴ ἐπιτρέποντος τὴν λειτουργίαν πλειόνων τοῦ ἐνὸς φροντιστηρίου ἐπ' ὀνόματι τοῦ αὐτοῦ προσώπου ἢ ὀργανισμοῦ, οἱ λειτουργοῦντες σήμερον μεγάλοι ξενογλωσσοὶ ἐκπαιδευτικοὶ ὀργανισμοὶ μὲ ἑκατοντάδας σχολῶν καὶ παραρτημάτων ἀνά τὴν Ἑλλάδα καταδικάζονται αὐτομάτως εἰς κατακερματισμὸν καὶ οὐσιαστικὴν διάλυσιν!

Ἐκτός τόπου καὶ χρόνου

ΠΡΟΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΣΙΝ τῆς ὑπαγωγῆς τῶν ὡς ἄνω σχολῶν εἰς τὴν Μέσην Ἰδιωτικὴν Ἐκπαίδευσιν καὶ τῆς ἐπ' αὐτῶν ἐφαρμογῆς τοῦ Α.Ν. 2545) 1940, προβάλλεται τὸ ἀβάσιμον, ἀναχρονιστικὸν καὶ ἀφελεὲς ἐπιχείρημα ὅτι ἡ διδασκαλία ξένης γλώσσης εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν ἀποτελεῖ ἐπαγγελματικὴν ἐκπαίδευσιν, διότι δηθεν «ἡ ξένη γλῶσσα δὲν ἀποτελεῖ ἐπάγγελμα». Πρόκειται ἐνταῦθα ἡ περι ἀπιστεῦτου ἀγνοίας τῆς σημερινῆς πραγματικότητος, ἡ περι σκοπίμου διαστρεβλώσεως καὶ συγχύσεως τῶν πραγμάτων.

Πράγματι, ἀνεξαρτήτως τοῦ γνωστοῦ τοῖς πᾶσι γεγονότος ὅτι αὐτὴ αὕτη ἡ κατοχὴ ξένης γλώσσης ἀποτελεῖ σήμερον οὐσιώδες, πολλάκις κύριον καὶ ἐπίσπε μοναδικὸν ἐπαγγελματικὸν ἐφόδιον, τὸ θέμα τῶν ἐπαγγελματικῶν σχολῶν ξένων γλωσσῶν τίθεται ἀπὸ ἀπόψεως ἐπιστημονικῆς - ἐκπαιδευτικῆς (τόσον μεθόδου διδασκαλίας, λεξιλογίου, ὅσον καὶ προγράμματος διδασκτέας ὑλητος) ὡς θέμα: «διδασκαλίας ξένων γλωσσῶν με πρακτικὴν κατεύθυνσιν πρὸς ἐπαγγελματικὸν προσανατολισμόν», κατὰ διάκρισιν τῆς «διδασκαλίας με κλασσικὴν (φιλολογικὴν) κατεύθυνσιν πρὸς μορφωτικοὺς κυρίως σκοπούς».

Οἱ ἀρνούμενοι τὴν ὑπαρξιν τῆς τοιαύτης διαφοροποιήσεως τῶν δύο διακεκριμένων κατευθύνσεων διδασκαλίας, ἀρνοῦνται σκοπίμως ἢ ἀγνοοῦν ἀκατανόητως τὴν ἐν προκειμένῳ πραγματικὴν ἰσχύος αὕτη ἐξελίχθη μεταπολεμικῶς εἰς δόλοκληρον τὸν κόσμον, ἀλλὰ καὶ παρ' ἡμῖν. Ἀγνοοῦν σὺν ἄλλοις καὶ τὰ ἐξῆς:

1ον. Τὸ γεγονός ὅτι ἡ διαφοροποίησις αὕτη κατευθύνσεων διδασκαλίας (κλασσικῆς - πρακτικῆς) εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀγγλικῆς γλώσσης ἐκφράζεται καὶ βεβαίωςται (ἂν ὑπῆρχε ἀνάγκη βεβαιώσεως τῶν πασιδῆλων) ἀπὸ τὴν τεραστίαν διαφορὰν ἣτις ὑφίσταται εἰς τὰς ἐξετάσεις αἰτινὲς ὀδηγοῦν εἰς τὴν χορήγησιν τῶν γνωστῶν πτυχίων Proficiency Ἀγγλικῆς παρὰ τῶν Πανεπιστημίων Michigan καὶ Cam-

bridge. Καί ὁ μὴ εἰδικὸς ἔτι, παραβάλλων καὶ συγκρίνων τὴν ὕλην καὶ τὴν μορφήν τῶν δύο τούτων ἐπιστήμων καὶ παγκοσμίως ἀναγνωριζομένων ἐξετάσεων, θὰ διαπιστώσῃ τὴν ὑπαρξίν οὐσιώδους διαφορᾶς, ἣτις ἀκριβῶς ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν διαφορὰν τῶν κατευθύνσεων τῆς διδασκαλίας, πρακτικῆς κυρίως τῆς μὲν (τοῦ πτυχίου τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Michigan), κλασσικῆς κυρίως τῆς ἄλλης (τοῦ πτυχίου τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Cambridge).

2ον. Παραγνωρίζουν τὸ γεγονός ὅτι διδασκαλίαν μὲ ἐπαγγελματικὸν προσανατολισμὸν ἀκολουθεῖ καὶ τὸ ἐν Ἑλλάδι λειτουργοῦν Κέντρον (Ἀγγλικῶν) Γλωσσικῶν Σπουδῶν τῆς Ἑλληνοαμερικανικῆς Ἐνώσεως, ἣτις τυγχάνει τῆς ἐπισήμου ἠθικῆς καὶ ὕλικῆς ἐνισχύσεως τῆς Ἀμερικανικῆς Κυβερνήσεως. Σημειωτέον ὅτι ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Κέντρου τούτου εὐρίσκονται Ἀμερικανοὶ γλωσσολόγοι διεθνοῦς κύρους, ὀριζόμενοι παρὰ τῆς Ἀμερικανικῆς Κυβερνήσεως. Ἀπὸ τὸ Πρόγραμμα Σπουδῶν τοῦ ἐν λόγῳ σοδαροῦ ἐκπαιδευτικοῦ ἰδρύματος ἀποσπῶμεν τὰ κάτωθι λίαν διαφωτιστικά :

«Ἀγγλικά Β' (Δεύτερον ἔτος) ... Τὰ διδακτικά βιβλία τῶν μαθημάτων τούτων εἶναι κατάλληλα δι' Ἑλληνας ἐπιστήμονας καὶ ὑπαλλήλους, τῶν τομέων τῆς ἱατρικῆς, τεχνικῆς, τῶν ἐπιχειρήσεων πάσης φύσεως ...

«Ἀγγλικά Γ' (Τρίτον ἔτος). Προκεχωρημένα ἀγγλικά δι' ἐπιστήμονας καὶ ὑπαλλήλους...

«Ἀγγλικά Δ' (Τέταρτον ἔτος). Εἰδικὰ ἀγγλικά καὶ σπουδαὶ δι' ἐπιστήμονας καὶ ὑπαλλήλους... Θὰ δοθῇ μεγαλυτέρα προσοχὴ εἰς θέματα τὰ ὅποια ἐνδιαφέρουν τὸν ἐπιστήμονα καὶ τὸν ὑπαλλήλον εἰς τοὺς τομείς ἱατρικῆς, νομικῆς, τεχνικῆς, ἐπιχειρήσεων πάσης φύσεως. Τὸ μάθημα τούτου... θὰ ὠφελήσῃ εἰδικώτερον τοὺς ἀπασχολομένους εἰς τοὺς τομείς τούτους...».

Ὁ ἐπίμονος ἐνταῦθα προσανατολισμὸς τῆς διδασκαλίας πρὸς τὴν ἐπαγγελματικὴν - πρακτικὴν κατεύθυνσιν εἶναι ἀναμφισβήτητος.

3ον. Ἄγνωστον τὸ γεγονός ὅτι ὑπάρχει πλήρης σειρά εἰδικῶν βιβλίων διδασκαλίας τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης μὲ ἐπαγγελματικὴν κατεύθυνσιν, τὰ γνωστὰ «Studies in English for Professional People», ἐκδιδόμενα παρὰ τοῦ ἐν Οὐασίγκτων εἰδικοῦ ἐκδοτικοῦ ὀργανισμοῦ «English Language Services». Σημειωτέον ὅτι εἰς τὸν πρόλογον τῶν ἐν λόγῳ ἐκδόσεων ρητῶς ἀναγράφεται ὅτι «ὡς καὶ ὁ τίτλος τῶν βιβλίων ὑποδηλοῖ, ταῦτα προορίζονται δι' Ἑπαγγελματίαν».

Καὶ ταῦτα ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ξένους. Ἀλλὰ καὶ παρ' ἡμῖν :

4ον. Παραγνωρίζουν τὸ γεγονός ὅτι τὸ Συμβούλιον Ἑπαγγελματικῆς Ἐκπαιδεύσεως, εἰς σειράν ἀποφάσεων τοῦ (Πράξεις ὑπ' ἀριθ. 80) 27.2.1951, 81) 18.5.1951, 86) 29.8.1951 κ.ἀ.) ἐνέκρινε κατὰ τὸ παρελθὸν ὁμοφώνως τὴν ἴδρυσιν τοιούτων ἐπαγγελματικῶν σχολῶν ἀγγλικῆς γλώσσης.

5ον. Ἄγνωστον τέλος τὸ γεγονός ὅτι τὸ Νομικὸν Συμ-

βούλιον τοῦ Κράτους, ἐν ὄψει τῆς κειμένης νομοθεσίας περὶ Ἑπαγγελματικῆς Ἐκπαιδεύσεως, ἀποφάσκει διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 227) 1961 γνωμοδοτήσεώς του ὅτι :

«Ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τοῦ Νόμου ἢ τοιαύτη μορφή τῶν ὑπὸ ἰδιωτῶν ἰδρυομένων ἐπαγγελματικῶν σχολῶν καὶ ἡ νομοτύπος λειτουργία των μὲ σκοπὸν τὴν ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει διδασκαλίαν ξένων γλωσσῶν, τοῦ σκοποῦ τούτου ἀποβλέποντος εἰς τὴν κατάρτισιν σπουδαστῶν διὰ τὴν ἐλευθέραν χρῆσιν ξένων γλωσσῶν καὶ ἐντεῦθεν ἄσκησιν συναφοῦς ἐπαγγέλματος (διοικητικῆς, μεταφραστικῆς καὶ πλείστα ἄλλα), ὅσον ἐδημιουργήθη ἐκ τῆς ὁσημέραι ἐξελίξεως τῶν ὄρων ζωῆς. Ἡ ὀργάνωσις τῶν σχολῶν τούτων... δίδει εἰς ταύτας τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν πλήρη μορφήν ὁργανωμένων σχολῶν, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν λειτουργούντων ἐν Ἑλλάδι ξένων τοιούτων, μορφῆν ὁδομῶς προσσαρμοζομένην εἰς τὰ κοινὰ φροντιστήρια... Τὰ φροντιστήρια μὲ πρόγραμμα τὴν ἀπλήν διδασκαλίαν ξένης τινὸς γλώσσης, καὶ τοῦτο προφανῶς διὰ τὴν ἐγκυκλοπαιδικὴν μόρφωσιν τῶν σπουδαστῶν, ΔΙΑΦΕΡΟΥΣΙ κατὰ ὁργάνωσιν, πρόγραμμα καὶ σκοπὸν τῶν σχολῶν ξένων γλωσσῶν... διότι αὐτὰ ἐπιδιώκουν τὴν ἐκμάθησιν τῆς ξένης γλώσσης κατὰ τρόπον παρ' ἑχοῦντα τὴν δυνατότητα ἀσκήσεως πρακτικῶν ἐπαγγέλματος μὲ βάσιν τὴν γλωσσομάθειαν, κατὰ τὴν ἐπὶ τούτου ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεψιν, οἵτινες σκοπὸς καὶ ἐπιδιώξις ἐλλείπουσιν εἰς τὰ κοινὰ φροντιστήρια».

Ἑλληνικὰ φαινόμενα

Πῶς τώρα, ἐνώπιον τοῦ ἀποστομωτικοῦ παραδείγματος τῶν ξένων (Πανεπιστημίων, ἐκπαιδευτηρίων, βιβλίων), ἐνώπιον τῶν ἀποφάσεων τοῦ ἀρμοδίου Συμβουλίου Ἑπαγγελματικῆς Ἐκπαιδεύσεως, ἐνώπιον τοῦ σαφοῦς γράμματος καὶ πνεύματος τοῦ Νόμου, ἐνώπιον τῆς βωδύσεως πραγματικότητος τῶν ἐν λειτουργίᾳ καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα 500 ἐπαγγελματικῶν σχολῶν καὶ παραρτημάτων ξένων γλωσσῶν, ἐνώπιον τέλος τῆς διακηρυσσομένης ἀναπτύξεως τῆς παιδείας, εὐρίσκονται ἄνθρωποι — καὶ δὴ «ἀρμόδιοι», δυστυχῶς — διὰ νὰ σχεδιάζουσιν τὰ ὅσα καταπληκτικὰ ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν, αὐτὸ ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ φαινόμενα — τὰ πλέον ἀποκαρδιωτικά — τῆς ἐλληνικῆς πραγματικότητος...

Ἡ ἀνάγκη ἐλλόγου ὁργανώσεως

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΣ ὁμως τῶν καθαρῶς ἐπιστημονικῶν καὶ θεωρητικῶν πλευρῶν τοῦ θέματος, ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι ἀπόψεις, ἐξ ἴσου σημαντικαί, καὶ αἵτινες ὀφείλουσιν νὰ ἐπισύρουν τὴν προσοχὴν παντὸς ἐνδιαφερομένου διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν τόπον γενικώτερον.

Ὁ ὑποβιασμὸς τῶν σχολῶν ξένων γλωσσῶν εἰς φροντιστήρια, καὶ ἡ διάλυσις τῶν μεγάλων ἐλληνικῶν ἐκπαιδευτικῶν ὀργανισμῶν εἰς ἀπειρίαν μικρῶν θνησιγενῶν τοιούτων, θὰ πλήξῃ καιρίως τὴν ξενόγλωσσον ἐκπαίδευσιν καὶ δὴ εἰς τὰς ἐπαρχίας, στεροῦσα

οὕτω τὸν ἐλληνικὸν λαὸν τῆς δυνατότητος ἀρτίως ἐκμαθήσεως τῶν ξένων γλωσσῶν, καὶ ἐξαναγκάζουσα τοὺς σπουδαστὰς — καὶ ἦδη καὶ τοὺς ὑποψηφίους τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἀπολυτηρίου — νὰ συρρέουσιν εἰς τὰ μεγάλα κέντρα. Διότι εἶναι αὐτονόητον, ὅτι εἰς τὴν ἐποχὴν μας μικραὶ αὐτοτελεῖς μονάδες (φροντιστήρια), ἄνευ ἐλλόγου ὁργανώσεως, ἄνευ γενικωτέρου προγραμματισμοῦ, καὶ ἄνευ ἐπαρχικῶν οἰκονομικῶν μέσων, δὲν δύνανται νὰ εὐδοκμήσουν. Εἶναι ἐπίσης προφανές ὅτι τὰ μικρὰ ἐπαρχιακὰ κέντρα δὲν δύνανται πάντοτε νὰ καλύψουσιν τὰς δαπάνας ἀρτίων ἐκπαιδευτηρίων ξένων γλωσσῶν, οὔτε δὲ καὶ καθηγητῶν ξένων γλωσσῶν δύνανται εὐκόλως νὰ ἐξευρεθοῦν διὰ ταῦτα (ἔρα ἀδυναμίαν ἐξευρέσεως καθηγητῶν ξένων γλωσσῶν διὰ τὰ δημόσια σχολεῖα, κατὰ πρόσφατον ἀνακοίνωσιν τοῦ κ. Γυφτοπούρου Παιδείας). Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται μόνον παρὰ τῶν μεγάλων ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτικῶν ὀργανισμῶν ἕναντι οὐσιωδῶν οἰκονομικῶν καὶ ἄλλων ἀνταλλαγμάτων, ἅτινα ἀδυνατεῖ νὰ ἐξασφαλίσῃ ἓνα μεμονωμένον φροντιστήριον εἰς ἀπομεμακρυσμένην ἐπαρχίαν. Ἡ δὲ προκύπτουσα τυχὸν ζημία ἐκ τῆς λειτουργίας σχολικῶν παραρτημάτων εἰς πτωχὰς ἐπαρχίας, εἰς μὲν τοὺς μεγάλους ἐκπαιδευτικούς ὀργανισμοὺς ἀντιμετωπίζεται ἐπιμεριζομένη εἰς πλείονας ἐκπαιδευτικὰς μονάδας, ἐξ ὧν ἄλλαι ἐμφανίζουσιν κέρδη καὶ ἄλλαι ζημίας, καλυπτομένης ὑπὸ τῶν πρώτων, χάρις εἰς τὴν εὐρείαν καὶ μακροχρόνιον προοπτικὴν τῶν μεγάλων ὀργανισμῶν, ἐνῶ εἰς τὰ μικρὰ αὐτοτελεῖ φροντιστήρια ἢ πιθανὴν ζημίαν, τὸσον συνήθως κατὰ τὰ πρῶτα ἰδίως ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ φροντιστηρίου ἔτη ὀδηγεῖ ἀναποτρέπτως εἰς κλείσιμον τοῦ ἐκπαιδευτηρίου. Ἀποδεικνύει, ὅτι ἐκ τῶν χορηγηθεισῶν 600 περίπου ἀδειῶν φροντιστηρίων ξένων γλωσσῶν, μόνον 150 εὐρίσκονται σήμερον ἐν λειτουργίᾳ, καὶ κυρίως εἰς τὴν πρωτεύουσιν καὶ τὰ μεγάλα κέντρα. Ἐνῶ ἀντιθέτως οἱ μεγάλοι ἐλληνικοὶ ὀργανισμοὶ ξένων γλωσσῶν ἔχουν ἐν λειτουργίᾳ καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα ὑπὲρ τὰς 500 σχολὰς καὶ παραρτήματα, θὰ εἶχον δὲ ἀσφαλῶς 1000, ἐὰν αἱ κρατικαὶ Ἱπηρεσίαι δὲν παρενόβαλλον συνεχῆ ἐμπόδια, καὶ δὲν καθυστέρουν παρὰ τὸν νόμον τὰς ἀπὸ ΕΤΩΝ ἐκκρεμοῦσας σχετικὰς αἰτήσεις.

Μονοπόλιον εἰς βάρος Ἑλλήνων

ἈΛΛΟ σοβαρώτατον μειονέκτημα τῆς σχεδιαζομένης «τακτοποιήσεως» εἶναι ὅτι διὰ τοῦ ὑποβιασμοῦ τῶν ἐλληνικῶν σχολῶν ξένων γλωσσῶν εἰς φροντιστήρια καὶ διὰ τῆς οὐσιαστικῆς καταργήσεως τῶν παραρτημάτων αὐτῶν, καθιεροῦται ἐμμέσως ὑπὲρ τῶν ξένων καὶ εἰς βάρος τῶν Ἑλλήνων, δίκην διομολογήσεων, ἓνα οἰονεὶ μονοπόλιον, διότι οὕτω ΜΟΝΟΙ οἱ ξένοι ὀργανισμοὶ

θὰ ἐξακολουθήσουν νὰ ἔχουν ἐκπαιδευτήρια ξένων γλωσσῶν στάθμης ἀνωτέρας τῆς τοῦ φροντιστηρίου, ἤτοι σχολὰς καὶ ἰνστιτούτα, καὶ νὰ ἰδρύνουν ἀπεριορίστως παραρτήματα αὐτῶν, ἐνῶ οἱ Ἑλληνες θὰ περιορισθοῦν ἀναγκαστικῶς — ἀλλὰ καὶ ἀντισυνταγματικῶς καὶ ἐπὶ πλέον ἀντεθνικῶς — εἰς τὴν λειτουργίαν ἐμβρωδῶν καὶ φυτωζούντων φροντιστηρίων. Μὲ συνέπειαν νὰ ἐξαναγκάζεται ἡ ἐλληνικὴ νεολαία νὰ καταφεύγῃ εἰς τὰ ξένα ἰδρύματα, ἀνωτέρας στάθμης καὶ ὁργανώσεως.

Τὸ προέχον θέμα

ΠΡΩΗΝ Πρόεδρος τῶν Ἡν. Πολιτειῶν κ. Dwight Eisenhower, κηρύσσων τὸ 1955 τὴν ἐναρξίν τοῦ Παναμερικανικοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συνεδρίου, εἶχε τονίσει ὅτι τὸ προέχον ἐκπαιδευτικὸν θέμα τῆς σήμερον δὲν εἶναι ἀπλῶς ἡ (ἀρτία) ἐκπαίδευσις, ἀλλὰ τὸ δημοκρατικὸν ἰδεῶδες τῆς «μαζικῆς ἐκπαιδεύσεως» (mass education), ἤτοι ἡ ἐπέκτασις τῆς παιδείας εἰς ὅλα τὰ λαϊκὰ στρώματα. Καὶ εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι τὴν τοιαύτην ἐπέκτασιν εἰς τὸν τομέα τῆς ἐκπαίδευσεως τῶν ξένων γλωσσῶν ἐπέτυχον ἐν Ἑλλάδι οἱ μεγάλοι ἐλληνικοὶ ἐκπαιδευτικοὶ ὀργανισμοὶ ξένων γλωσσῶν, οἵτινες βάσει ὀρθολογισμένου προγραμματισμοῦ καὶ μόνον χάρις εἰς αὐτὸν κατώρθωσαν νὰ καλύψουν ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα μὲ ἓνα πυκνὸν δίκτυον 500 καὶ πλέον ξενόγλωσσων σχολῶν καὶ παραρτημάτων, ἐνῶ συγχρόνως ὡς ἐλέχθη ἀνωτέρω ἐκκρεμοῦν παρὰ τῆ ὑπηρεσία αἰτήσεις αὐτῶν διὰ τὴν ἴδρυσιν ἐτέρων 500 παραρτημάτων, ποῦ δὲν ἀναμένουν — ἀπὸ ἐτῶν — παρὰ τὴν σχετικὴν κρατικὴν ἄδειαν διὰ νὰ λειτουργήσουν.

Πῶς εἶναι νοητὸν τὸ τεράστιον αὐτὸ ἔργον νὰ κατακερματισθῇ καὶ ἐξοθρευθῇ διὰ νὰ εφαρμοσθῇ ἓνας ἀπρηχαιωμένος καὶ ἐλλιπέστατος ἐκπαιδευτικὸς νόμος τοῦ 1940, παντελῶς ἄσχετος μὲ τὰς ἐν λόγῳ σχολὰς; Καὶ μάλιστα κατὰ παράβασιν τῆς ἰσχυροῦσης ἐν προκειμένῳ καὶ συγχρονισμένης ἐπαγγελματικῆς νομοθεσίας τοῦ 1959; Καὶ διὰ τίνας λόγους ἐπιδιώκεται τοῦτο;

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜ. ΣΧΟΛΩΝ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

Ἡ Ἐνωσις τῶν Ἐπαγγελματικῶν καὶ Τεχνικῶν Σχολῶν Ἑλλάδος ὑπέβαλε πρὸς τοὺς κ. κ. Γ. Παπανδρέου, πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὑπουργὸν Παιδείας καὶ Λ. Ἀκρίταν, ὑφυπουργὸν Παιδείας, τὸ κατωτέρω Ὑπόμνημα, ἀναφερόμενον εἰς τὸ θέμα τῶν Ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν Ξένων Γλωσσῶν, τῶν προερχομένων ἐκ τοῦ Ὑπουργείου Βιομηχανίας.

Ἐξοχώτατοι,

Αἱ Ἐπαγγελματικαὶ Σχολαὶ Ξένων Γλωσσῶν ἀντιμετώπισαν κατὰ τὴν πρόσφατον περίοδον τῶν διαφόρων ὑπηρεσιακῶν κυβερνήσεων δυσχερεστάτην κατάστασιν.

Τὸ θέμα τῆς ξενογλώσσου διδασκαλίας εἶναι σημαντικώτατον διὰ τὴν ἑλληνικὴν ἐκπαίδευσιν, διότι αἱ ξένοι γλῶσσαι ἀποτελοῦν σήμερον τὸ κύριον μέσον ἐπαφῆς καὶ συνεργασίας τοῦ Ἑλληνικοῦ μετὰ τὸν ὑπόλοιπον κόσμον, μετὰ τὸν ὅποιον ἡμεῖς συνδέμεθα περισσότερο, καὶ μάλιστα κατόπιν τῆς εἰσόδου μας εἰς τὴν Ε.Ο.Κ., ἀλλὰ καὶ διότι ἐνδιαφέρει κατ' ἔτος ἄνω τῶν 100 χιλιάδων σπουδαστῶν. Σημειωτέον ὅτι τὸ θέμα ἀφορᾷ, καὶ θὰ ἀφορᾷ ἀναγκαστικῶς ἐπὶ ἀρκετὰ τοῦλάχιστον ἀκόμη ἔτη, σχεδὸν ἀποκλειστικῶς τὴν ἰδιωτικὴν ἐκπαίδευσιν: Εἶναι ἀφ' ἑνὸς παγκοίνως γνωστὴ ἡ πλήρης ἀποτυχία τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως εἰς τὸν τομέα τῆς διδασκαλίας τῆς γαλλικῆς γλώσσης εἰς τὰ γυμνάσια, καὶ ἀφ' ἑτέρου, διὰ τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν ὑφίσταται σήμερον καὶ ἡ πρόσθετος δυσχέρεια τῆς ἐξευρέσεως ἐπαρκῶν καὶ καταλλήλων ἐκπαιδευτικῶν στελεχῶν, διατεθειμένων νὰ ἀναλάβουν δημοσίαν ὑπηρεσίαν, καὶ ἰδίως εἰς ἐπαρχίας. Ἀντιθέτως, δύναται ἐκ προοιμίου νὰ λεχθῆ ὅτι ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία ἠδυνήθη νὰ ἀντιμετωπίσῃ λίαν ἱκανοποιητικῶς καὶ ἐπαρκῶς τὴν ἐπείγουσαν μεταπολεμικὴν ἀνάγκην τῆς ἐκμάθησεως ξένων γλωσσῶν, μετὰ πρακτικὴν κατεύθυνσιν, δι' ἐπαγγελματικούς κυρίως σκοπούς, ἐπιφλεβθεῖσα πρὸς τοῦτο τῆς πλέον φιλελευθέρως καὶ πλέον συγχρονισμένης νομοθεσίας τῆς Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαιδεύσεως, τῆς ὑπαγομένης

τότε εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Βιομηχανίας. Καὶ ἐδημιουργήθησαν οὕτω μεγάλοι ἐκπαιδευτικοὶ ὄργανισμοὶ ἐπαγγελματικῶν σχολῶν ξένων γλωσσῶν, μετὰ ἑκατοντάδας παραρτημάτων εἰς ὅλας τὰς συνοικίας Ἀθηνῶν—Πειραιῶς καὶ εἰς τὰς πλέον ἀπομεμακρυσμένας ἐπαρχίας.

Δυστυχῶς, εἰς τὸ χρησιμώτατον τοῦτο ἔργον τῆς, εἰς τὴν πράγματι κοινωφελῆ ταύτην ἀποστολὴν τῆς, ἡ ξενογλώσσος ἐκπαίδευσις ὄχι μόνον οὐδεμίαν οὐδαμῶθεν ἔτυχεν ἐνισχύσεως, ἀλλ' ὡς ἐκ περισσοῦ, μετὰ τὴν μεταφορὰν τῆς ἐκ τοῦ Ὑπουργείου Βιομηχανίας καὶ τὴν ὑπαγωγὴν τῆς ὅλης ἐκπαιδεύσεως εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ἐνεπλάκη εἰς ἓνα ἀτέρμονα καὶ ἀποπνικτικὸν γραφειοκρατικὸν κυκλῶνα λόγῳ τῆς ἐπιμονῆς ἐνίων ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου τούτου νὰ ἐφαρμόσουν ἐπὶ τῶν σχολῶν ξένων γλωσσῶν διὰ τῆς βίας καὶ δι' αὐτῆς ἔτι τῆς Ἀστυνομίας, ἀντὶ τῆς νομοθεσίας τῆς Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαιδεύσεως, βάσει τῆς ὁποίας ἰδρύθησαν, ἀνεπτύχθησαν καὶ λειτουργοῦν αὐταὶ, τὴν ΠΡΟΠΟΛΕΜΙΚΗΝ νομοθεσίαν τῆς Μέσ. Ἰδιωτ. Ἐκπαιδεύσεως, ἰδρ. τὸν Α.Ν. 2545 τοῦ 1940. Δέον νὰ σημειωθῆ ἔνταῦθα ὅτι ὁ νόμος οὗτος, λόγῳ τῆς ἀναχρονιστικότητός του, δὲν προβλέπει διὰ τὴν διδασκαλίαν ξένων γλωσσῶν παρὰ ΜΟΝΟΝ φροντιστήρια εἰς τὰ ὁποῖα ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι παντελῶς ἀνοργάνωτος, ἀνευ οἰουδήποτε κανονισμοῦ, ἀνευ ἀναλυτικοῦ προγράμματος διδασκίας ὕλης, ἀνευ προσδιορισμοῦ χρονικῶν περιόδων (τάξεων), ἐξετάσεων, βαθμολογίας κλπ., καὶ χωρὶς πρόδλεψιν οἰουδήποτε

(Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 79)

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Ὑπὸ τοῦ κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Π. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Μέλους τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου Ἐκπαιδευτικοῦ Προγραμματισμοῦ

Α. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑ

ΔΕΝ ὑπάρχει, νομίζω, σοβαρὸς καὶ ἀπροκατάληπτος μελετητὴς τῶν ἐκπαιδευτικῶν μας πραγμάτων, πού νὰ παραδέχεται, ὅτι τὸ σχολικὸν πρόβλημα τῆς χώρας μας εὐρίσκεται εἰς τὸ στάδιον τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐπιλύσεως καὶ τῆς τοποθετήσεώς του εἰς ἐμφανῆ περιγράμματα. Ὁ περιορισμὸς τῶν δυνατοτήτων τῆς ὀρθῆς ἐπιλύσεως τοῦ ἔχει πολλὰς αἰτίας, σπουδαιότεραι τῶν ὁποίων εἶναι: ἡ ἀρξάμενη βαθμιαία μεταβολὴ εἰς τὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν δομὴν τῆς χώρας μετὰ ταυτόχρονον εἰσόδον τῆς εἰς τὸ μεταβατικὸν αὐτὸ στάδιον ἢ ἀνικανότης μας νὰ ἐξέλθωμεν ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ σχήματα καὶ τοὺς προἰδεασμούς, πού παρέχουν εἰς τὰ καθημερινὰ καὶ μελλοντικὰ προβλήματα τὴν εἰκόνα μιᾶς ἐπιμηκύνσεως καὶ προεκτάσεως τῶν προβλημάτων τοῦ παρελθόντος, σύμφωνα μετὰ τὴν ἀρχὴν τῆς γεωμετρικῆς συνεχείας· τέλος, ἡ ἀνάμιξις τῶν προβλημάτων τοῦ σχολικοῦ Προγραμματισμοῦ μετὰ τὸν ἐν γένει πολιτικὸν προγραμματισμὸν τῶν διαφόρων κοιμμάτων.

Εἶναι, ἀσφαλῶς, πρὸς τιμὴν τῶν πολιτικῶν κοιμμάτων τῆς χώρας τὸ συνεχῶς ἀξαναγόμενον ἐνδιαφέρον των διὰ τὴν παιδείαν τοῦ λαοῦ καὶ τὴν προσπάθειά των διὰ τὴν ἀνοδὸν τῆς πνευματικῆς στάθμης τοῦ ἔθνους. Καὶ εἶναι, πράγματι, πολυτιμωτάτη ἢ συμβολὴ μερικῶν ὀρθρῶν καὶ φωτισμένων πολιτικῶν ἀνδρῶν εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν πολυπλόκων καὶ ἐνίοτε ζεόντων ἐκπαιδευτικῶν ζητημάτων. Τὸ θέμα ὁμῶς ἔγκειται εἰς τὸ ἂν τὰ ἐπιτελεῖα τῶν πολιτικῶν ὀργανισμῶν διαθέτουν τὸν ἀπαιτούμενον ἐπιστημονικὸν ἐξοπλισμὸν διὰ τὴν χάραξιν τοῦ σχολικοῦ Προγραμματισμοῦ, καὶ εἰς τὸ ἂν εἶναι ἐφωδιασμένα μετὰ τὰ ὄργανα ἐκεῖνα, πού θὰ μεταβάλουν τὴν ἔμπνευσιν εἰς δημιουργίαν καὶ πού θὰ ἐμφυσήσουν νέαν πνοὴν εἰς τὴν πάντοτε συντηρητικὴν διοίκησιν.

Πέραν ὁμῶς αὐτῶν, τὸ ἐρώτημα πού τίθεται ἐκ τῶν πραγμάτων πλέον εἶναι τοῦτο: ὁ σχολικὸς Προγραμματισμὸς εἶναι ὑπόθεσις πού ἀφορᾷ εἰς τὴν Πολιτικὴν, ὡς φορέα τῆς νομοθετικῆς καὶ ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ἢ μήπως εἶναι ἔργον εἰδικοῦ κύκλου ἐπιστημόνων; Καὶ ἂν εἶναι ἔργον τῶν δευτέρων, ὅπως παραδέχονται ὅλοι οἱ ξένοι μελετηταί, τότε μέχρι πού ἐκτείνεται ὁ κύκλος ἀρμοδιότητος τῆς Πολιτικῆς;

Διὰ νὰ ἀπαντήσωμεν σωστὰ εἰς αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα, πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας, ὅτι ὅλα ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὸν συσχετισμὸν Παιδείας καὶ Πολιτικῆς, ἀπὸ τὸν τρόπον δηλ. τῆς ὀργανώσεως καὶ ἀσκήσεως τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας. Εἰς τὰς χώρας πού ἔχουν ἀποκεντρωτικὸν σχολικὸν σύστημα καὶ ὅπου τὰ σχολικὰ ἴδρυματα ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν ἐλευθέραν πρωτοβουλίαν τοπικῶν ὀργανώσεων, ἡ ἐπέμβασις τῆς Πολιτικῆς εἶναι σχετικῶς περιορισμένη. Ἐκεῖ ὁ σχολικὸς Προγραμματισμὸς γίνεται κατὰ τρόπον περισσότερο φυσικόν, διότι ὁ οἰκονομικὸς καὶ ὀργανωτικὸς παράγων κινεῖται φυσικώτερον εἰς ὀρθολογισμένας ἐνεργείας ἀναπτύξεως, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου τὰ κρατικὰ ὄργανα, χωρὶς νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὰς λεπτομερείας τῶν δομῶν, καὶ εἰς τὸν ἐπεξηγηματικὸν χαρακτῆρα τοῦ τρόπου ἐνεργείας, περιορίζονται εἰς γενικώτερον συντονισμὸν, ἐπεμβαίνουσι δέ, ἐφ' ὅσον εἶναι ἀναγκαῖον, εἰς τὸ πεδῖον τῆς οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως.

Ἄλλ' εἰς τὰς χώρας πού ἔχουν συγκεντρωτικὸν διοικητικὸν καὶ σχολικὸν σύστημα, ἐκεῖ ὁ σχολικὸς Προγραμματισμὸς περιορίζεται ἀπὸ τὴν προτεραιότητα πού παίρνουν αἱ καθαρῶς λειτουργικαὶ καὶ διοικητικαὶ ἀνάγκαι ἀπέναντι τῶν πρωτοβουλιῶν τοῦ Προγραμματισμοῦ καὶ τῆς προβλεπτικότητος. Ἡ ἀπασχόλησις τῆς διοικήσεως μετὰ τὴν διακυβέρνησιν χιλιάδων ἐκπαιδευτικῶν, μετὰ τὰ σχολικὰ κτίρια καὶ ὄργανα, μετὰ τὴν

επεξεργασίαν προγραμμάτων διδασκαλίας και μεθοδολογικών οδηγιών φύσεως διδακτικής, με τὰ άτομικα προβλήματα προαγωγών, μεταθέσεων, ευνόικων τοποθετήσεων κλπ., με τὴν σύνταξιν προκηρύξεων σχολικῶν διδλίων καὶ με τὴν κρίσιν αὐτῶν, καὶ γενικῶς με τὸν μικρόκοσμον τῶν καθημερινῶν προβλημάτων, δὲν ἀφήνει περιθώρια ἀπασχολήσεως με τὸ ἔργον Προγραμματισμοῦ μακρᾶς πνοῆς.

Ἀσφαλῶς, δὲν πρόκειται ἐδῶ ν' ἀμφισβητηθῇ τὸ καθήκον τῆς Πολιτικῆς νὰ καθορίζῃ τὴν βασικὴν ἐθνικὴν καὶ ἰδεολογικὴν γραμμὴν τῆς Παιδείας μέσα εἰς τὸ σύνολον τοῦ πολιτικοῦ προγράμματος, πού περιλαμβάνει τὸν οικονομικόν, κοινωνικόν καὶ μορφωτικόν προγραμματισμόν τῆς. Ἄλλο ὅμως εἶναι ὁ γενικὸς καὶ σύνθετος καὶ ἄλλο ὁ καθαρῶς σχολικὸς Προγραμματισμός. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν αἱ σχέσεις Πολιτικῆς καὶ σχολικοῦ Προγραμματισμοῦ περιλαμβάνονται καὶ ἐξαντλοῦνται εἰς τὸ λεγόμενον **τρίγωνον ἀρμοδίων**. Εἰς τὰς τρεῖς κορυφὰς τοῦ τριγώνου εὐρίσκονται ἀντιστοίχως: αἱ οικονομικαὶ ὑπηρεσίαι (Ἰπουργεῖον Οἰκονομικῶν), τὸ εἰδικῶς ἀρμόδιον Ἰπουργεῖον (τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας) καὶ ἡ Βουλὴ. Ἡ τελευταία ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν τῆς νομοθετήσεως, δηλ. τῆς μεταφορᾶς εἰς νομικοὺς ὄρους τοῦ προσανατολισμοῦ τῆς σχολικῆς πολιτικῆς. Τὸ Ἰπουργεῖον Παιδείας εἶναι τὸ διοικητικὸν ὄργανον πού ἀναλαμβάνει τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ψηφισθέντων ἀπὸ τὴν Βουλὴν νόμων, τὸ δὲ Ἰπουργεῖον Οἰκονομικῶν καὶ αἱ συναφεῖς οικονομικαὶ ὑπηρεσίαι ὑποχρεοῦνται νὰ ἐ-

ξεύρουν τὰς ἀναγκαίας πιστώσεις διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων τῆς Νομοθετικῆς Ἐξουσίας.

Εἰς αὐτὸ τὸ τρίγωνον ἀρμοδιοτήτων τὸ σχολικὸν σύστημα εἶναι πρακτικῶς ἀδύνατον νὰ εὕρῃ σχήματα ὀρθολογιστικῆς ἐπεκτάσεως καὶ εἶναι ἀναγκασμένον νὰ κινῆται πάντοτε μέσα εἰς τὴν ἰδίαν περιμέτρον, ἔχει ὅμως τὴν δυνατότητα νὰ προχωρῇ βαθμιαίως εἰς μερικὰς μεταρρυθμίσεις ἢ βελτιώσεις χωρὶς ἐν τούτοις νὰ ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ παραδεδομένον σχῆμα. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον δὲν ἔμπορεῖ νὰ προχωρήσῃ εἰς τὰς ἀληθεῖς δραστηριότητας τοῦ σχολικοῦ Προγραμματισμοῦ, διότι αὐταὶ ἀπαιτοῦν μέθοδον ἐργασίας καὶ ἐρεύνης τελείως διαφορετικῆν τῆς διοικητικῆς. Τὸ σύστημα τοῦ σχολικοῦ Προγραμματισμοῦ πρέπει νὰ εἶναι ἀνοικτὸν εἰς ὅλας τὰς ὑποθέσεις, ἐνῶ ἡ διοικητικὴ λειτουργία εἶναι νὰ ἀρνήται πάντοτε τὰς ὑποθέσεις καὶ ν' ἀναγκάζῃ τὴν πραγματικότητα νὰ κινῆται μέσα εἰς προκαθορισμένα διοικητικὰ καὶ ὀργανωτικὰ σχήματα.

Ἐπειτα, αἱ ἀνασχετικαὶ δυνάμεις ἀδρανείας, πού ἐπιπηρεάζουν κατὰ συσχετισμὸν τὴν Διοίκησιν, ἐπιδρῶν καὶ ἐπὶ τῶν ὑπευθύνων πολιτικῶν, πού τοὺς περικλείουν μέσα εἰς ἀόρατα δεσμά. Ἔτσι, μεταρρυθμίσεις, ἐπενδύσεις, προγράμματα, νέοι τύποι σχολείων κλπ. εἶναι πρωτοβουλία ἀναγκασμένοι νὰ κινῶνται μέσα εἰς παλαιὰς περιμέτρους καὶ νὰ δημιουργοῦν μόνον χαοτικὰς παρεκβάσεις καὶ συμφύσεις. Κάθε προσπάθεια ἐκσυγχρονισμοῦ συγχέεται με τὰς προηγουμένους δομὰς καὶ παραλύει κάθε δυνατότητα δράσεως.

Β. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΡΕΦΟΡΜΙΣΜΟΣ

ΠΟΛὴ μεγάλη σύγχυσις παρατηρεῖται, ἀκόμη καὶ μεταξὺ εἰδικῶν, εἰς τὴν διάκρισιν μεταξὺ Προγραμματισμοῦ καὶ Ρεφορμισμοῦ. Εἰς τὴν χώραν μας ἔχομεν, δυστυχῶς, πικρὰν πείραν τοῦ δευτέρου κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν. Ἀκόμη καὶ ἡ κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1963 σχηματισθεῖσα ἀπὸ ἀνείδικετα καὶ ἀναρμόδια πρόσωπα Ἐπιτροπὴ Προγραμματισμοῦ ἐπιβεβαιώνει πανηγυρικῶς τὴν σύγχυσιν.

Ὁ Ρεφορμισμὸς προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀντίληψιν, ὅτι τὰ προβλήματα τῆς σχολικῆς τακτοποιήσεως ἔμπορουν νὰ λυθοῦν με ἐκεῖνο τὸ σύνολον τῶν σχεδίων, τῶν νόμων, τῶν διατάξεων καὶ τῶν μεταβολῶν εἰς τὴν δομὴν τοῦ σχολείου καὶ εἰς τὴν διδακτικὴν, πού γενικῶς ὀνομάζεται **μ ε τ α ρ ρ ὕ θ μ ι σ ι ς**.

Γενικῶς, ὁ Ρεφορμισμὸς εἶναι μία τάσις ἀφαιρέσεως, πού, ἐνῶ ξεκινᾷ ἀπὸ σειρὰν προϋποθέσεων φύσεως παιδαγωγικῆς, ψυχολογικῆς, κοινωνιολογικῆς καὶ ἐνίοτε οικονομικῆς, ἀναλαμβάνει νὰ μεταρρυθμίσῃ με τοὺς λεγόμενους **δ ρ γ α ν ι κ ο ὗ ς** ὁ μ ο υ ς τὰ σχολικὰ πράγματα, με τὸν ἰσχυρισμὸν ὅτι τὸ πρόβλημα τοῦ σχολείου ἔμπορεῖ νὰ ἔχῃ ἰδικὴν του μορφολογίαν, πού πρόκειται νὰ ἐξατομικεύσῃ ἐπιστημονικῶς καὶ ἔπειτα νὰ τὴν περιγράψῃ διὰ νόμου. Ἐνίοτε αἱ φιλοδοξία αὐταὶ εἶναι περισσότερον περιωρισμένα καὶ

περιστρέφονται εἰς τὴν περίμετρον τῶν μερικῶν μεταρρυθμίσεων.

Καμμία ὅμως ἀπὸ τὰς μεγάλας αὐτὰς μεταρρυθμίσεις, πού ἀντιπροσωπεύουν μεγάλας προσπάθειας διὰ τὴν παρουσίαν ἀνανειωμένου σχολικοῦ συστήματος, δὲν κατορθῶνται νὰ τὸ διατηρήσῃ. Καὶ ἡ πρώτη αἰτία, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ρεφορμισμὸς φαίνεται ἀνίκανος νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα τοῦ ἐν ἐπεκτάσει σχολείου, εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι δὲν ὑπολογίζει, καὶ δὲν ἔμπορεῖ, ὡς ἐκ τῆς φύσεώς του, νὰ ὑπολογίῃ τὴν ποικιλίαν καὶ τὴν πολλαπλότητα τῶν καταστάσεων καὶ τὰς βαθεῖας διαφορὰς δομῆς μεταξὺ τῶν διαφόρων τοιμῶν τῆς παραγωγῆς, τῆς νέας χαρακτηριστικῆς τῶν σχολικῶν ἰδρυμάτων ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν ἀντιστοίχων σκοπῶν.

Με αὐτὸν τὸν τρόπον, αἱ μεταρρυθμίσεις παραμένουν λαμπρὰ σχέδια καὶ ἀληθεῖς οὐτοπία. Καὶ δὲν συναντοῦν μόνον ἀνυπερβλήτους δυσχερείας εἰς τὸ πεδίου τῆς πολιτικῆς καὶ οικονομικῆς πραγματοποιήσεως, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ πεδίου δυνατοτήτων ἐφαρμογῆς, εὐθὺς ὡς ὑπερπηδηθοῦν τὰ τοιαῦτα ἐμπόδια. Ἐπὶ πλέον, αἱ λύσεις πού προτείνονται ἀπὸ τὰς μεταρρυθμίσεις ἔχουν πάντοτε θεωρητικὴν ρίζαν, ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν πραγματοποιοῦνται τὰ ἀναγκαῖα ἀποτελέσματα, προφανῶς ὄχι πάντοτε. Ἔτσι λ.χ. μερικὰ παιδαγω-

γικά προβλήματα, ὅπως τοῦ προσανατολισμοῦ ἢ τῆς καθοδηγούμενης ἐργασίας, ἢ μερικὰ ζητήματα σχέσεων ἢ δοσολογίας τῶν διαφόρων μαθημάτων, ἢ τοῦ καθορισμοῦ τοῦ τύπου τοῦ γυμνασιακοῦ Ἀπολυτηρίου καὶ τοῦ τρόπου εἰσόδου εἰς τὰς Ἀνωτάτας Σχολὰς, ἔχουν ὡς συνέπειαν τὴν πώλωσιν τῆς προσοχῆς καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν ὑπευθύνων. Ἐκτὸς δὲ ὄλων αὐτῶν, ἢ κάθε μεταρρυθμίσεως πραγματοποιεῖται σύμφωνα με ἐνιαίαν καὶ ἀποκλειστικὴν ἀρχὴν πού θυσιάζει τοὺς σκοποὺς ἄλλων προσανατολισμῶν καὶ δὲν περικλείει ἐκείνην τὴν πολλαπλότητα καὶ κλιμάκωσιν λύσεων, πού ἀποτελοῦν τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν κάθε σχολικοῦ συστήματος εἰς τὴν φάσιν τῆς προγραμματισμένης ἐπεκτάσεως.

Αἱ μερικαὶ ἢ γενικαὶ μεταρρυθμίσεις, πού ἐπεχειρήθησαν τόσο εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅσον καὶ εἰς τὰς ἄλλας χώρας, εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀναταραχὴν εἰς τὰς μεθοδικὰς ὁδηγίας, εἰς τὴν διάρκειαν τῶν μαθημάτων, εἰς τὰ καθήκοντα τῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ εἰς τὰς σχέσεις τῶν ὁραρίων καὶ τῆς ποιοτικῆς ἀξιολογήσεως τῶν διαφόρων μαθημάτων, ἐπὶ πλέον δὲ ἐδημιούργησαν με τοὺς νεοπαγεῖς τύπους σχολείων σύγχυσιν καὶ ἀναστάτωσην εἰς τὸν κόσμον τῶν γονέων καὶ τῶν μαθητῶν. Πρόσφατον παράδειγμα τῶν συνεπειῶν τοῦ Ρεφορμισμοῦ διὰ τὴν χώραν μας ἀποτελεῖ καὶ ἡ κατὰ τοὺς δύο πρώτους μῆνας τοῦ τρέχοντος σχολικοῦ ἔτους ἐφαρμογὴ τοῦ προγράμματος τοῦ 1959 καὶ ἡ ἐν συνεχείᾳ ἀναστολὴ του καὶ ἡ παραπομπὴ διδασκόντων καὶ διδασκόμενων εἰς τὸ πρόγραμμα τοῦ 1935! Τὸ πλέον ὅμως ἀξιοθρήνητον παράδειγμα εἶναι ἡ ἀσυναρτησία περὶ τὰ Ἰνστιτοῦτα Ξένων Γλωσσῶν.

Ἀντιθέτως, ἡ προγραμματισμένη ἀνάπτυξις εἶναι νὰ δώσῃ εἰς τὸ σχολικὸν σύστημα ἰδικὴν του ὄθησιν ἐνεργείας, νὰ τὸ κάμῃ ἱκανὸν ν' αὐτοκινήθῃ καὶ νὰ τὸ διαρθρώσῃ ἀναλόγως τοῦ περιβάλλοντος, τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν καταστάσεων, ἐλαττώνουσα τὰς φορμαλιστικὰς καὶ μὴ παραγωγικὰς προσπάθειας τῆς ρεφορμιστικῆς μεθόδου.

Τὴν ἀλήθειαν τῶν ἀνωτέρω ἀπόψεων ἐπισφραγίζουν αἱ παλαιότεραι καὶ νεώτεραι μεταρρυθμίσεις πού ἔγιναν εἰς τὴν χώραν μας. Ὅλα αὐτὰ δὲν εἶναι παρὰ ἐξωτερικὰ μεταβολὰ καὶ παλαιῶν σχημάτων καὶ ἀνασυνθέσεις των. Οἱ εἰσηγηταὶ ὄλων αὐτῶν τῶν μεταρρυθμίσεων ἀγνοοῦν ὅτι τὸ σχολεῖον εἶναι ὁ τυπικὸς κοινωνικὸς ὀργανισμὸς πού δρᾷ ἐξ ἄ π ο σ τ ἄ σ ε ω ς με διαφοροποιημένην δρᾶσιν, πού πρέπει νὰ προέρχεται ἀπὸ τὸν συνεχῆ συντονισμὸν καὶ τὴν προσαρμογὴν, τουλάχιστον εἰς τὰς γενικὰς γραμμάς, τῶν διὰ τὸ μέλλον προβλεπομένων ἀπαιτήσεων. Ἄγνοοῦν ὅτι εἶναι ἐκ τῶν πραγμάτων ἀδύνατον νὰ τοποθετήσωμεν ἐπάνω εἰς τὸ παραδοσιακὸν ἐκπαιδευτικὸν μας ὄχημα νέον θάρος, ὅσας ἐσωτερικὰς διαρρυθμίσεις καὶ ἂν κάμωμεν. Ἄγνοοῦν, τέλος, ὅτι ἡ σύγχρονος πρόδοξος μᾶς θέτει ἐνώπιον τελείως διαφορετικῆς σχολικῆς προβληματικῆς, πού δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν με τοὺς ρομαντισμοὺς τοῦ παρελθόντος, πού ἀπαιτεῖ νέας λύσεις, νέας δομὰς καὶ πρὸ παντὸς νέαν νοστροπίαν.

Εἰς τὸ ἐπόμενον:

ΣΤΑΔΙΑ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΑΙ!

Μάθετε τώρα. Πληρώσατε

πολὺ ἀργότερα!

Ἕνας ἀμερικανικὸς θεσμὸς

NEA TOPKH.—Μακροπρόθεσμα δάνεια πρὸς φοιτητὰς, τὰ ὅποια θὰ ἐπιτρέψουν εἰς αὐτοὺς νὰ ἀποκτήσουν Πανεπιστημιακὴν μόρφωσιν, εἶναι εὐκόλον νὰ ληφθοῦν εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας.

Ἕνα ὁμοσπονδιακὸν πρόγραμμα προβλέπει δάνεια σχεδὸν 100 ἑκατομμυρίων δολλαρίων κατ' ἔτος, καὶ διάφοροι Τράπεζαι εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς ἀμερικανικὰς πολιτείας συμμετέχουν εἰς σχετικὰ προγράμματα διὰ τὴν ἐξασφάλισιν (ἐγγυήσιν) τῶν δανείων. Πλὴν ὅμως ἡ ἐξόφλησις τοῦ χρέους δύναται πολλὰ εὐκολὰ νὰ ἀποθῆ δυσχερῆς, διότι εἰς τὰ πλείστα τῶν προγραμμάτων ἡ ἐξόφλησις ἀρχεταὶ δύο ἔως ἔξ ἡμέρας μετὰ τὴν ἀποφοίτησιν, καὶ τὰ δάνεια ὀφείλου νὰ ἐξοφληθοῦν πλήρως ἐντὸς 3—6 ἐτῶν (ἂν καὶ τὸ «Πρόγραμμα Ἐθνικῆς Ἀσφαλείας Δανείων Σπουδαστῶν», τὸ ὁποῖον ὀργανώνει ἡ Ὁμοσπονδιακὴ Κυβέρνησις, ἐπεκτείνει τὴν περίοδον ταύτην μέχρι 10 ἐτῶν).

Εἰς τὴν Harvard Educational Review, ἐκπαιδευτικὴν ἐπιθεώρησιν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Χάρβαρντ, ὁ γνωστὸς οἰκονομολόγος κ. Edward Shapiro πού Πανεπιστημίου τοῦ Νιτρώιτ, ἀντιτίθεται εἰς τὰ τοιαῦτα προγράμματα δανείων, ὑποστηρίζων ὅτι ταῦτα δὲν βασίζονται ἐπὶ ρεαλιστικῆς βάσεως, διότι δὲν λαμβάνουν καθόλου ὑπ' ὄψιν τὴν ἱκανότητα τοῦ δανειζομένου νὰ ἐξοφλήσῃ αὐτὰ. Ὁ κ. Σαπίρο προτείνει ἕνα πρόγραμμα χρηματοδοτούμενον ἀπὸ τὴν Ὁμοσπονδιακὴν Κυβέρνησιν, τὸ ὁποῖον, ὡς λέγει, θὰ ἀφαιρούσε τὴν πιεστικὴν μορφήν πού προσλαμβάνει σήμερον ἡ ἐξόφλησις τῶν δανείων τῶν σπουδαστῶν.

Κατὰ τὸν κ. Σαπίρο, ἡ ἐξόφλησις θὰ ἐξηγοῦτο ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸ εἰσόδημα. Ὁ πρῶτον σπουδαστὴς δὲν θὰ ἐπλήρωσε ἄποτε μέχρις ὅτου τὸ φορολογησικὸν εἰσόδημα του θὰ ὑπερέβαινε τὰς 4.000 δολλ. κατ' ἔτος. Εἰς αὐτὸ τὸ ἐπίπεδον, τὸ ποσοῦν ἐξοφλήσεως θ' ἀνῆρχετο εἰς 2,25 % φορολογησικὸν εἰσόδημα, ἀνερχόμενον προοδευτικῶς εἰς τὰ 19,4 % ἐπὶ ἐπίπεδον εἰσοδήματος 10.000 δολλαρίων. Ὁ κ. Σαπίρο ὑπολογίζει ὅτι ὁ μέσος ὄρος τοῦ σπουδαστικοῦ δανείου θὰ ἐξοφλεῖτο ἐντὸς 10 ἐτῶν. Τὸ παρουσιαζόμενον ἔλλειμμα μᾶς μικρᾶς μειονότητος καθυστεροῦντων ἢ καὶ πρῶτων σπουδαστῶν, οἱ ὅποιοι δὲν θὰ ἐπετύγχανον τὸ ἐπίπεδον εἰσοδήματος διὰ τὴν ἐξόφλησιν τοῦ χρέους των, θὰ ἐκαλύπτετο διὰ τῆς ἐπιβολῆς ἐνδὲς ἐλαχίστου ἐπιπλέον ποσοστοῦ εἰς τοὺς ἀποφοίτους, τῶν ὁποίων τὸ εἰσόδημα θὰ ὑπερέβαινε τὰ 5.500 δολλ. καὶ τὸ ὁποῖον θὰ διχοχετεύετο εἰς τὸ κοινὸν ταμεῖον.

Ὁβτω, ἐνῶ τὰ πλείστα τῶν ἐφαρμοζομένων προγραμμάτων ἔχουν ὡς ἀνάτατον ὄριον δανείου 3.500 ἕως 5.500 δολλαρίων, τὸ πρόγραμμα Σαπίρο θὰ ἐπέτρεπε εἰς τὸν σπουδαστὴν νὰ δανεισθῇ ὁσάδῃποτε θὰ ἐχρειάζοντο διὰ νὰ συμπληρώσῃ τὰς πανεπιστημιακὰς σπουδὰς του. Καθὼς δὲ τὰ δίδακτρα θὰ ἐξακολουθοῦν ν' αὐξάνονται, ἐφ' ὅσον ἐπεκτείνονται αἱ σπουδαί, τὸ καθωρισμένον καὶ περιορισμένον ποσοῦν τῶν δανείων εἶναι ἀπαράδεκτον κατὰ τὴν ἀποψιν τοῦ κ. Σαπίρο, διότι θὰ συνέτεινε εἰς τὸ νὰ ἀποκλειθῇ ὄλιγον καὶ περισσότερον ἀξιολόγους σπουδαστὰς ἀπὸ εὐνοήσας σπουδᾶς. Τοῦτο ἀποτελεῖ, κατ' αὐτόν, ἕναν κοντόφθαλμον καὶ μὴ ἐπαρκῶς προσοδοφόρον τρόπον χρηματοδοτήσεως τοῦ ἀνεμισθητοῦ κεφαλαίου. Διότι εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν, τὸ παρεχόμενον δάνειον, εἴτε ἰδιαιτὸν εἴτε κρατικόν, ἀντιπροσωπεῖ σπουδαῖαν οἰκονομικὴν ἐπένδυσιν.

Reginald A. Close
Αντιπρόσωπος του Βρεταννικού Συμβουλίου

Τὸ ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

καὶ ἡ συμβοή του
εἰς τὴν διδασκαλίαν
τῆς Ἀγγλικῆς

ΤΟ ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ἰδρύθη τὸ 1934 χάρις εἰς ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν, ἀνεγνωρίσθη δὲ ἐπίσημος διὰ Βασιλικῆς Διατάγματος τὸ 1940 ὡς νομικὸν πρόσωπον.

Ὡς καθορίζονται διὰ τοῦ Βασιλικῆς τούτου Διατάγματος, σκοποὶ τοῦ Βρεταννικοῦ Συμβουλίου εἶναι νὰ προαγάγῃ τὰς πνευματικὰς σχέσεις μετὰ ἄλλας χώρας, νὰ διαδώσῃ τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν, καὶ νὰ γνωρίσῃ εὐρύτερα τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Μολονότι δὲ τὸ μέγιστον μέρος τῶν οἰκονομικῶν τοῦ πόρων προέρχεται ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ, τὸ Βρεταννικὸν Συμβούλιον δὲν ἀνήκει εἰς τὴν Δημοσίαν ὑπηρεσίαν καὶ διατηρεῖ μέγιστον βαθμὸν ἀνεξαρτησίαν ὡς πρὸς τὸν κρατικὸν ἔλεγχον.

Ὁσαῦτως στοιχεῖον τῆς δράσεως τοῦ Βρεταννικοῦ Συμβουλίου εἶναι ὁ παντελής ἀποκλεισμός πάσης πολιτικῆς ἐκδηλώσεως καὶ ἡ ἀποκλειστικὴ ἀπασχόλησίς του εἰς πολιτιστικὰ καὶ μορφωτικὰ θέματα.

Τὸ Συμβούλιον ἔχει σήμερον ἀντιπροσωπείας εἰς 80 περίπου χώρας καθ' ὅλον τὸν κόσμον. Εἰς Ἀθήνας καὶ Θεσσαλονίκην ἐγκατεστάθη τὸ πρῶτον τὸ 1938, καὶ ἐπανήλθεν ἀμέσως μετὰ τὸν πόλεμον. Ἀποτελεῖ τὸ κυριώτερον ὄργανον διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν πνευματικῶν σχέσεων μεταξὺ τοῦ Ἠνωμένου Βασιλείου καὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἔχει τὴν εὐθύνην ἀπὸ Βρεταννικῆς πλευρᾶς, τῆς ἐφαρμογῆς τῆς Ἑλληνοβρεταννικῆς Μορφωτικῆς Συμβάσεως. Ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν, τὸ Βρε-

ταννικὸν Συμβούλιον θὰ ἐγκατασταθῇ εἰς νέον ἰδιόκτητον ἀκίνητον ἐπὶ τῆς πλατείας Κολωνακίου.

Η ΔΡΑΣΙΣ τοῦ Συμβουλίου ποικίλλει ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν ἐκάστης χώρας, δύναται ὅμως νὰ συνοψισθῇ ἐν ὀλίγοις εἰς τὰ κάτωθι :

- 1) Ὑποβοήθησις τῶν ἐκπαιδευτικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ἰδρυμάτων, κυρίως ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς διδασκαλίας τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης.
- 2) Ὅργανωσις ἐπισκέψεων καὶ ἀνταλλαγῶν ἐιδικῶν ἐπιστημόνων μεταξὺ Μ. Βρεταννίας καὶ ἄλλων χωρῶν. Τὸ Συμβούλιον ὠργάνωσε προσφάτως τὴν ἐπίσκεψιν εἰς Ἑλλάδα τοῦ Καθηγητοῦ Denys Page, μέλους τῆς Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ νέου Πανεπιστημίου τῆς East Anglia, ὁ ὁποῖος καὶ ἔκαμε διαλέξεις περὶ τῶν νέων πανεπιστημίων τῆς Μεγ. Βρεταννίας. (Ὅρα σελ. 71 τοῦ ἀνα χεῖρας τεύχους).
- 3) Παροχὴ βοήθειας καὶ συμβουλῶν εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦν ν' ἀκολουθήσουν ἀνωτέρας σπουδὰς ἐν Ἀγγλίᾳ, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς χορηγήσεως ὑποτροφιῶν.
- 4) Διάθεσις βιβλιοθηκῶν ἀγγλικῶν βιβλίων καὶ περιοδικῶν, καθὼς καὶ ὀργάνωσις ἐκθέσεων βιβλίου.
- 5) Διάδοσις τῶν Βρεταννικῶν καλῶν τεχνῶν διὰ τῆς ὀργανώσεως ἐκθέσεων, συναυλιῶν καὶ θεατρικῶν πε-

ριοδειῶν, καθὼς καὶ διὰ τῆς δημιουργίας δισκοθηκῶν μουσικῆς καὶ γλώσσης. Τὸ Συμβούλιον ὀργανώνει διὰ τὸν Μάιον τοῦ 1964 τὴν ἐπίσκεψιν ἐνδὸς ἐκ τῶν σοβαρωτέρων θιάσων Σαιξπηρείων Ἔργων, ὁ ὁποῖος θὰ διδάξῃ ἀπὸ σκηνῆς τὸν «Ἐμπορον τῆς Βενετίας» καὶ τὸ «Ὀνειρον Θερινῆς Νυκτός».

Τὸ Συμβούλιον ἔπαιξε πρωτεύοντα ρόλον εἰς τὴν προαγωγήν τῆς διδασκαλίας τῆς ἀγγλικῆς ὡς ξένης γλώσσης, ἰδιαιτέρως δὲ ἐν Ἑλλάδι. Τὸ «Ἰνστιτοῦτον Ἀγγλικῶν Σπουδῶν», τὸ ὁποῖον εἶχεν ἰδρύσει εἰς τὰ 1938, ἔδωσε μεγάλην ὄθησιν εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀγγλικῆς καὶ ἔθεσε βάσεις καὶ τρόπους ἐργασίας, αἱ ὁποῖαι ἀκολουθοῦνται εἰς ὅλην τὴν χώραν. Τὸ πρῶτον ἐπιτελεῖον του ἀπετελεῖτο ἀπὸ μίαν ὁμάδα διακεκριμένων γλωσσολόγων καὶ διδασκάλων, οἱ ὁποῖοι καταλέγονται σήμερον μεταξὺ τῶν κορυφαίων ἐιδικῶν εἰς τὸ πεδῖον τῆς διδασκαλίας τῆς ἀγγλικῆς γλώσσης. Π.χ. ὁ R. T. Butlin, ὁ David Abercrombie, ὁ I. C. Catford, ὁ P. A. D. MacCarthy, ὁ H. J. Uldall, καθὼς καὶ ὁ νῦν Ἀντιπρόσωπος τοῦ Βρεταννικοῦ Συμβουλίου ἐν Ἑλλάδι κ. Reginald A. Close.

Ἐπὶ εὐρύτερου πεδίου, τὸ Συμβούλιον συνετέλεσε τὰ μέγιστα εἰς τὴν προαγωγήν τῆς ἐρεῦνης καθὼς καὶ εἰς τὴν παροχὴν τῶν μέσων ἐκπαιδεύσεως εἰς τὸ θέμα τοῦτο. Ἰδρύσε καὶ κατὰ μέγα μέρος καὶ σήμερον ἀκόμη εἶναι ὑπεύθυνον διὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ περιοδικοῦ «English Language Teaching». Ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ «Συνδικάτου Τοπικῶν Ἐξετάσεων τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Cambridge» διοργανώνει τὰς ἐξετάσεις τοῦ Cambridge διὰ τὴν Ἀγγλικὴν ὡς ξένην γλῶσσαν. Τελευταίως, τὸ Συμβούλιον ἐγκατέστησεν ἐν Λονδίνῳ «Κέντρον Πληροφοριῶν διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἀγγλικῆς», ὅπου προσέρχονται ἐπισκέπται ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου.

Η ΔΡΑΣΙΣ τοῦ Συμβουλίου εἰς τὸ πεδῖον τῆς διδασκαλίας τῆς Ἀγγλικῆς δύναται νὰ διαιρηθῇ συνοπτικῶς εἰς τρία μέρη: Ἐν Ἀθήναις διατηρεῖ ἴδιον Ἰνστιτοῦτον, στεγαζόμενον προσωρινῶς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μουρούζης. Ὁ ἀριθμὸς τῶν σπουδαστῶν αὐτοῦ ἀνέρχεται εἰς 450 περίπου. Ἡ πλειονότης τούτων ἀκολουθεῖ διετὴ προγράμματα σπουδῶν, προπαρασκευάζοντα τοὺς σπουδαστὰς διὰ τὰς ἐξετάσεις τοῦ Cambridge. Εἰς δύο τάξεις προετοιμάζονται οἱ σπουδασταὶ εἰς τὰς ἐξετάσεις τῆς ἀγγλικῆς γλώσσης τοῦ General Certificate of Education, ἡτοὶ τῶν προσόντων τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς ἐγγραφήν εἰς τὰ Πανεπιστήμια. Ὑπάρχει ἐπίσης μικρὸς ἀριθμὸς σπουδαστῶν οἱ ὁποῖοι προετοιμάζονται διὰ τὸ Δίπλωμα ἀγγλικῶν σπουδῶν τοῦ Cambridge. Τέλος, ἔχουν σχηματισθῆ δύο-τρεις πειραματικαὶ τάξεις, ὅπου σπουδασταὶ ἀνωτέρας μορφώσεως, πλὴν ὅμως ἀνευ οὐδεμιᾶς σχεδὸν γνώσεως τῆς ἀγγλικῆς, καταρτίζονται διὰ νὰ λάβουν μέρος εἰς τὰς ἐξετάσεις διὰ τὸ Lower Certificate τοῦ Cambridge ἐντὸς περιόδου 2 ἐτῶν.

Τὸ Ἰνστιτοῦτον θὰ στεγασθῇ εἰς δύο ἐκ τῶν ὀρόφων τοῦ νέου κτιρίου τοῦ Βρεταννικοῦ Συμβουλίου. Μολονότι ἐκεῖ θὰ διατίθεται ὀλίγον περισσότερος χώρος διὰ τὴν διδασκαλίαν, ἐν συγκρίσει μετὰ τὸν σήμερον κατεχόμενον χώρον, δὲν ἐπιδιώκεται νὰ ἀυξηθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν σπουδαστῶν ὡς εἰς τὸ παρελθόν. Πλὴν ὅμως, ἐνῶ τὸ

Τὸ νέον ἐπὶ τῆς πλατείας Κολωνακίου κτίριον τοῦ Βρεταννικοῦ Συμβουλίου ἀποπερατοῦται ἐντὸς ὀλίγου.

Ἰνστιτοῦτον θὰ παραμείνῃ σχετικῶς μικρὸν, ἐλπίζεται ὅτι θὰ ἀναπτυχθοῦν αἱ πειραματικαὶ ἐργασίαι του πρὸς χρῆσιν νέου ὕλικου καὶ νέας τεχνικῆς εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς γλώσσης, ὥστε νὰ υπάρξουν ὑποδείγματα τὰ ὁποῖα ἄλλοι θὰ δυνηθοῦν νὰ ἀκολουθήσουν. Ἐνα εἰδικὸν γλωσσικὸν ἐργαστήριον τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ ἐγκατασταθῇ, θὰ παρέχῃ πληθῶραν εὐκαιριῶν διὰ πειραματικὰς ἐργασίας. Ἐπιδιώκεται ταυτοχρόνως νὰ ἐνσωματωθῇ τὸ Ἰνστιτοῦτον ὅσον τὸ δυνατόν πληρέστερον μετὰ τῶν ὑπολοίπων ἐκδηλώσεων τοῦ Βρεταννικοῦ Συμβουλίου, ὥστε οἱ σπουδασταὶ τῆς Ἀγγλικῆς νὰ ἀπολαμβάνουν τῶν εὐκολιῶν ποὺ προσφέρει ἡ ὑπάρχουσα βιβλιοθήκη καὶ νὰ δύναται ἐπίσης νὰ παρακολουθοῦν διαλέξεις, φίλμς, καὶ ἄλλας ἐκδηλώσεις, ὅπου θὰ δύναται νὰ ἀκούουν τὴν διδασκομένην γλῶσσαν ὅπως ὁμιλεῖται ἀπὸ ὁμιλητὰς Ἀγγλοφώνους ἐκ γενετῆς.

Τὸ Ἰνστιτοῦτον καὶ ἡ βιβλιοθήκη ἔχουν ὑπὸ ὀργάνωσιν σχέδιον συλλογῆς βιβλίων ἐπὶ θεμάτων γλωσσολογίας καὶ διδασκαλίας τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης μετὰ πρότυπα διδακτικὰ βιβλία. Ἐν συνδυασμῷ μετ' αὐτῶν συγκεντροῦνται σειραὶ δίσκων, φωτοεικῶν εἰκόνων, πινακῶν καὶ ἄλλων ὀπτικο - ἀκουστικῶν βοηθημάτων. Πάντα ταῦτα θὰ παρέχωνται ἐπὶ ἐπιστροφῇ καὶ εἰς ἄλλα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα.

ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ μέρος τοῦ προγράμματος τοῦ Βρεταννικοῦ Συμβουλίου τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἀγγλικῆς περιλαμβάνει ὀργάνωσιν μα-

Τὸ Βρεταννικὸν Συμβούλιον

θημάτων δι' ομάδας ειδικῶν, οἱ ὅποιοι χρειάζονται τὴν γλῶσσαν δι' ἐπαγγελματικούς σκοπούς. Τοιαῦτα ὁμάδες ἀπαρτίζονται ἀπὸ λογιστὰς, δημοσίους ὑπαλλήλους ἐκ διαφόρων ὑπουργείων καὶ, ἰδιαίτερος, ἀπὸ διδασκάλους τῆς Ἀγγλικῆς, ἐν ἐνεργείᾳ ἢ μετεκπαιδεύσει. Εἰς ὀρισμένας περιπτώσεις, ὅπως ἐκείνην τῆς Σχολῆς Ἐκπαιδευτικῶν Λειτουργῶν Ἐπαγγελματικῆς καὶ Τεχνικῆς Ἐκπαιδεύσεως (Σ.Ε.Λ.Ε.Τ.Ε.) τὸ Βρεταννικὸν Συμβούλιον παρέχει διδασκάλους οἱ ὅποιοι ἀναλαμβάνουν ὀρισμένα μαθήματα. Τὰ τμήματα δι' ἐιδικούς διαφέρουν ἀρκετὰ ὡς πρὸς τὴν διάρκειαν καὶ τὴν ἔντασιν τῆς διδασκαλίας, καὶ κατὰ κανόνα δὲν προσφέρονται εἰς τὸ εὐρὺ κοινόν.

Ἐν τούτοις, ἓνας ἀριθμὸς διαλέξεων ἐπὶ διαφόρων θεμάτων, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ θέματος τῆς διδασκαλίας τῆς Ἀγγλικῆς, ἐδόθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1962—63 διὰ τὸ εὐρὺ κοινόν. Μολοντί δὲν κατέστη δυνατόν νὰ ὀργανωθοῦν παρόμοιαι διαλέξεις ἐφέτος, τὸ Συμβούλιον σκοπεύει νὰ ἐπαναλάβῃ ταύτας εἰς τὸ νέον κτίριόν του.

ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ πεδίον δράσεως εἰς τὸ ὅποιον λαμβάνει ἐνεργὸν μέρος τὸ Βρεταννικὸν Συμβούλιον, ἀποτελοῦν τὰ τμήματα Ἀγγλικῆς τῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης. Εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, καθηγητῆς τῆς Ἀγγλικῆς καὶ προϊστάμενος τοῦ Ἀγγλικοῦ τμήματος τυγχάνει ὁ διευθυντῆς τοῦ Βρεταννικοῦ Συμβουλίου. Ἐν στενῇ δὲ συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Ἐκ-

παιδευτικοῦ Ἰδρύματος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, προμηθεύει ἀφ' ἑνὸς εἰς ἀμφοτέρω τὰ Πανεπιστήμια καθηγητὰς καὶ βοηθοὺς καθηγητῶν, καὶ ἀφ' ἑτέρου προσπαθεῖ νὰ ἀναθεωρήσῃ καὶ νὰ ἐκσυγχρονίσῃ τὰ ἤδη ὑπάρχοντα προγράμματα διδασκομένης ὕλης διὰ τὰ Ἀγγλικά.

Ἡ στάσις τοῦ Βρεταννικοῦ Συμβουλίου ὡς πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἀγγλικῆς ἐν Ἑλλάδι, εἶναι σαφειστάτη: Τὸ Συμβούλιον εἶναι πρόθυμον καὶ δέχεται εὐχαρίστως, ἐν τῇ μέτρῳ τῶν δυνάμεών του, πᾶσαν αἰτησίαν ἀρωγῆς τῶν ἐλληνικῶν ἐκπαιδευτικῶν ἀρχῶν, διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς διδασκαλίας τῆς Ἀγγλικῆς εἰς τοὺς ἐιδικούς τομείς πού χρειάζεται ὁ τόπος. Τὸ Συμβούλιον πιστεύει ὅτι, τὸ ἔργον τῆς διδασκαλίας τῆς Ἀγγλικῆς ἐν Ἑλλάδι δέον νὰ ἐπιτελεῖται ἀπὸ καταλλήλως ἡσκημένους Ἑλληνας διδασκάλους, καὶ ὅτι ἡ βασικὴ διδασκαλία αὐτῆς θὰ πρέπει νὰ γίνεται εἰς τὰ ἐλληνικὰ δημόσια σχολεῖα. Ἴσως τοῦτο νὰ εἶναι δύσκολον, ἀλλ' ὅχι καὶ ἀκατόρθωτον. Ἡ Ἀγγλικὴ γλῶσσα ἀπέβη ἓνα τόσον σημαντικὸν μέσον διεθνoῦς ἐπικοινωνίας καὶ ἐπιστημονικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ὥστε ἡ διδασκαλία αὐτῆς θὰ πρέπει νὰ ἀποτελῇ ἀναπόσπαστον μέρος τῆς κανονικῆς ἐκπαιδεύσεως. Συμπληρωματικὰ δὲ σπουδαὶ διὰ ποικίλους ἐπαγγελματικούς σκοπούς, θὰ εἶναι πάντοτε ἀναγκαῖαι καὶ τοῦτο θὰ δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ εἰς ἰνστιτούτα διὰ περαιτέρω σπουδὰς, αἱ ἀπαραίτητοι ὅμως θάσεις θὰ πρέπει νὰ τίθενται εἰς τὰ δημόσια σχολεῖα.

Μία οὐσιώδης πλευρὰ τοῦ προβλήματος εἶναι ἡ προετοιμασία τοῦ καταλλήλου διδακτικοῦ ὕλικου, τὸ ὅποιον δέον νὰ βασίζεται εἰς θαθεῖαν καὶ συστηματικὴν γλωσσολογικὴν παραβολὴν τῆς Ἀγγλικῆς μετὰ τὴν νέαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ νὰ προσαρμόζεται εἰς τὰς ἐλληνικὰς ἐκπαιδευτικὰς ἀνάγκας καὶ εἰς τὴν ἐλληνικὴν πολιτιστικὴν παράδοσιν.

σεων, καταρτίζονται ἔτσι, ὥστε τὰ μαθήματα νὰ γίνωνται κατανητὰ ἀπὸ ὅλους. Εἰς τὰ τμήματα, εἰς τὰ ὅποια διδάσκουν καθηγηταὶ καὶ ὑφηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου, ἐπικρατοῦν κατὰ τὸν καταρτισμὸν τῶν προγραμμάτων περισσότερο τὰ ἐπιστημονικὰ θέματα. Εἰς τὰ σεμινάρια τῶν τμημάτων αὐτῶν, συζητοῦνται κυρίως τὰ κοινωνικά, πολιτικά καὶ πνευματικὰ προβλήματα τῆς ἐποχῆς μας. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν κάθε τμήματος δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἀνώτερος τῶν 25 ἀτόμων, καὶ τοῦτο διὰ νὰ εἶναι δυνατόν νὰ γίνεταί περισσότερον συστηματικὴ ἐργασία. Οἱ ἀποφοιτοῦντες ἀπὸ τὰ τμήματα αὐτὰ ὅμως δὲν λαμβάνουν κανένα ἀκαδημαϊκὸν τίτλον.

Παράλληλως πρὸς τὰς παραδόσεις αὐτάς, ἀπὸ τὸν Μάιον τοῦ 1960 λειτουργοῦν δωρεὰν τμήματα δι' ἐργαζομένους, οἱ ὅποιοι θέλουν νὰ ἀποκτήσουν τὸ ἀπολυτήριον τοῦ γυμνασίου. Τὰ μαθήματα εἶναι εἴτε νυκτερινά, ὁπότε ὁ κύκλος τῶν σπουδῶν διαρκεῖ τρία ἔτη ἢ ἡμερησία, ὁπότε διαρκεῖ μόνον 2½ ἔτη. Εἰς τοὺς ἐπιτυχῶς παρακολουθοῦντας τὰ μαθήματα, χορηγεῖται ἀπολυτήριον γυμνασίου. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐνδιαφερομένων εἶναι πόσον μεγάλος, ὥστε δὲν ὑπάρχουν θέσεις διὰ νὰ γίνων ὅλοι δεκτοί. Τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν εἰς αὐτὰ τὰ τμήματα, ἀποτελεῖται ἀπὸ καλοὺς καθηγητὰς. Οἱ μαθηταὶ δύνανται νὰ εἶναι ὅσασδήποτε ἡλικίας, δεδομένου ὅτι δὲν ὑπάρχει κανένας περιορισμὸς. Πάντως μέχρι τώρα, ὁ μέσος ὄρος ἡλικίας τῶν μαθητῶν ἦτο τὸ 24ον ἔτος.

Ο ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ

Ὁ δημιουργὸς τοῦ Ο. Σ. Κ. κ. Γρ. Κασσιμάτης καταθέτων τὸν θεμέλιον λίθον σχολικοῦ συγκροτήματος.

ΣΥΝΕΧΙΖΕΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΩΣ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΕΙΣ ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η ΔΕΥΤΕΡΑ ΜΑΘΗΤΟΥΠΟΛΙΣ ΑΘΗΝΩΝ ΕΙΣ ΝΕΑΝ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΝ

ΕΙΣ ΤΟ προηγούμενον τεύχος τῆς «Σύγχρονης Ἐκπαιδεύσεως» ἐδημοσιεύθη ἄρθρον περὶ τῆς ἀνεγειρομένης παρὰ τοῦ Ὁργανισμοῦ Σχολικῶν Κτιρίων πρώτης ἐλληνικῆς μαθητοπόλεως εἰς τὴν περιοχὴν Πατησίων Ἀθηνῶν.

Ὅς γνωστόν, ὁ Ὁργανισμὸς Σχολικῶν Κτιρίων, λαμπρὸν δημιούργημα τοῦ τέως ἐπὶ τῆς Παιδείας ὑπουργοῦ κ. Γρ. Κασσιμάτη, ἀποτελεῖ ἀναμφισβητήτως τὴν σημαντικωτέ-

ραν προσπάθειαν διὰ τὴν σοβαρὰν καὶ ὀριστικὴν λύσιν τοῦ κολοσσιαίου προβλήματος τῆς στεγάζσεως τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἑλλάδι.

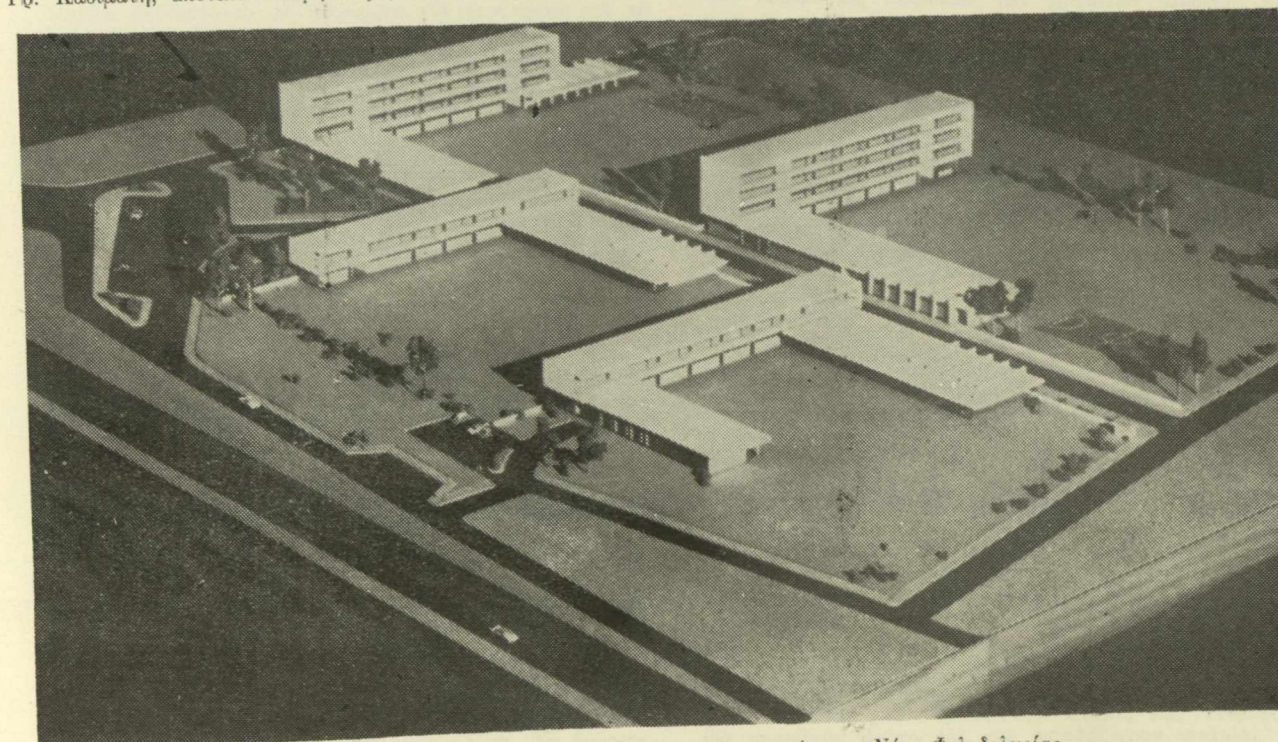
Μολοντί δὲ ὁ Ὁργανισμὸς οὗτος ἀριθμεῖ βίον μόλις δύο ἐτῶν, ἐπιδεικνύει ἐξαιρετικὴν δραστηριότητα εἰς ἐκκλήρωσιν τῆς σπουδαιότητος ἀποστολῆς του. Μετὰ τὴν μαθητοπόλιν τῆς περιοχῆς Πατησίων, καταρτίσθη ἤδη ἡ μελέτη καὶ συνεπιληρόθη ἡ διοικητικὴ διαδικασία διὰ τὴν προσεχῆ

“ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ”

• ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ

ΤΟ «Ἐλεύθερον Πανεπιστήμιον» τοῦ Βερολίνου ἔκανε ἓνα πείραμα πού εἶχε μεγάλην ἐπιτυχίαν. Πρόκειται διὰ τὴν μόρφωσιν τῶν μεγάλων σχετικῶς ἡλικίας ἀτόμων. Τὸ 1959, τὸ Ἐλεύθερον Πανεπιστήμιον ἤρρισε δοκιμαστικῶς μαθήματα εἰς τὸ «Λαϊκὸν Πανεπιστήμιον» τοῦ Νόϊκελν, μῖς συνοικίας τοῦ Ἀυτικοῦ Βερολίνου. Ἡ ἐπιτυχία ὑπῆρξε μεγάλη καὶ τὸ ἐπόμενο ἐξάμηνον ἐπεξετάθη τὸ πρόγραμμα εἰς τὰ λαϊκὰ πανεπιστήμια τῶν συνοικιῶν Τήργκαρτεν καὶ Τσέλεντορφ, ἀργότερον εἰς συνοικίας τοῦ Ράινικεντορφ καὶ τέλος τοῦ Τέμπελχοφ. Τώρα λειτουργοῦν δέκα συνολικῶς τμήματα, τὸ ἐπόμενο δὲ ἐξάμηνον θὰ εἶναι ἀκόμη περισσότερα.

Τὰ μαθήματα προσορίζονται δι' ἄτομα, τὰ ὅποια δὲν ἔχουν ἀκολουθήσει πανεπιστημιακὰς σπουδὰς καὶ ἐπιθυμοῦν νὰ συνεχίσουν τὴν μόρφωσίν των, παρακολουθοῦντα τὰ προγράμματα τῶν «λαϊκῶν πανεπιστημίων», τὰ ὅποια λόγῳ τῆς συμμετοχῆς προσώπων μετὰ διάφορον ἐπίπεδον γνώ-

Μακέτα τῶν κτιρίων τοῦ Σχολικοῦ Συγκροτήματος Νέας Φιλαδέλφειας.

Η ΜΑΘΗΤΟΥΠΟΛΙΣ Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ

Έναρξιν τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ δευτέρου σχολικοῦ συγκροτήματος εἰς τὴν Νέαν Φιλαδέλφειαν τῶν Ἀθηνῶν. Πιστεύεται δὲ βασίμως ὅτι ἡ θεμελίωσίς του θὰ πραγματοποιηθῆ ἐν τὸς τοῦ Ἀπριλίου.

ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ Συγκρότημα Ν. Φιλαδέλφειας θὰ εὐρίσκειται ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς ὁδοῦ Ἀθηνῶν - Λαμίας, παρὰ τὸ συγκρότημα τῶν ἐργατικῶν πολυκατοικιῶν. Τὸ οἰκόπεδον αὐτοῦ ἔχει ἐπιφάνειαν 47 στρεμμάτων. Εἰς δὲ τὴν περιοχὴν Ν. Φιλαδέλφειας κατοικοῦν σήμερον 3.254 μαθηταί. Σημειωτέον ὅτι εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν δὲν ὑφίσταται σήμερον οὔτε ἓνα γυμνασιακὸν κτίριον.

Τὸ σχολικὸν συγκρότημα Ν. Φιλαδέλφειας θὰ περιλαμβάνῃ ἓνα τετραώροφον γυμνάσιον ἀρρένων, ἓνα τετραώροφον γυμνάσιον θηλέων καὶ δύο διώροφα δημοτικὰ σχολεῖα. Εἰδικότερον, τὰ κτίρια τῶν γυμνασίων, δυναμικότητος 900 μαθητῶν ἕκαστον, θὰ περιλαμβάνουν ἀνὰ 18 αἰθούσας διδασκαλίας, ἀμφιθέατρον Φυσικοχημείας, ἀνὰ τρία ἐργαστήρια Φυσικῆς, Χημείας καὶ Βιολογίας, αἰθουσας πελετῶν, γραφεῖα διοικήσεως (διευθυντοῦ, ὑποδιευθυντοῦ, καθηγητῶν), ἰατρεῖον, βιβλιοθήκην, γυμναστήριον, χώρους ὑγιεινῆς, εἰς ἕκαστον δὲ μαθητὴν θὰ ἀναλογῆ ἐπιφάνεια 8—9 τ.μ. αὐλῆς. Ὁ συνολικὸς ὄγκος ἑκάστου κτιρίου θὰ εἶναι

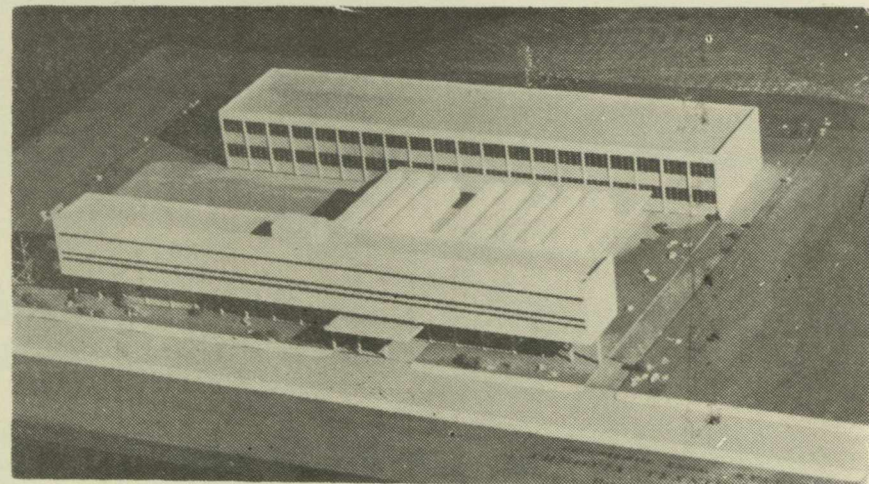
περὶ τὰ 11.000 κυβ. μ., ὁ δὲ ἐστεγασμένος χώρος ἑκάστου περὶ τὰ 1.100—1.200 τ.μ.

Τὰ δύο διώροφα δημοτικὰ σχολεῖα, δυναμικότητος 450—500 μαθητῶν ἕκαστον, θὰ περιλαμβάνουν ἀνὰ 9 καὶ 10 αἰθούσας διδασκαλίας, ἐργαστήρια Φυσιολογικῆς καὶ Χειροτεχνίας, αἰθουσας πελετῶν, ἀνὰ 3 γραφεῖα διοικήσεως, βιβλιοθήκην, γυμναστήριον, χώρους ὑγιεινῆς. Τὰ κτίρια θὰ ἔχουν συνολικὸν ὄγκον 7.500 κυβ. μ. περίπου ἕκαστον, ἐστεγασμένον χώρον 590 καὶ 710 τ.μ. ἀντιστοίχως, εἰς ἕκαστον δὲ μαθητὴν θὰ ἀναλογοῦν περὶ τὰ 10,5—11 τ.μ. αὐλῆς.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΣ, ὁ Ὅργανισμὸς Σχολικῶν Κτιρίων θὰ διαθέσῃ κατὰ τὸ 1964 περισσώτερα τῶν 40 ἑκατ. δραχμῶν πρὸς ἐξαγορὰν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Δήμου Πειραιῶς μεγάλων οἰκοπέδων 10 καὶ 20 στρεμμάτων ἕκαστον, διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν σχολικῶν συγκροτημάτων εἰς Πειραιᾶ. Διὰ δὲ τὴν περιοχὴν Καλλιθέας διεπέθησαν δρ. 15.000.000 πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ χώρου Φυλακῶν Καλλιθέας, ὅπου θὰ ἀνεγερθῆ ἕπερον συγκρότημα σχολικῶν κτιρίων.

Ἐν τῷ μεταξὺ, ὁ Ο.Σ.Κ. ἔχει ὑπὸ ἀνέγερσιν περὶ κεντρικὰς σχολὰς εἰς τὰς πόλεις Σεργῶν, Σιατίστης, Ἰωαννίνων, Πολυγύρου, Ἀλεξανδρουπόλεως, Νισούσης, Μοῦδρου, Κοζάνης καὶ Νεαπόλεως Κρήτης. Ἡ ἀξία ἑκάστου κτιριακοῦ συγκροτήματος περὶ κεντρικῶν σχολῶν θὰ ἀνέλθῃ εἰς 13—17 ἑκατομμ. δραχμῶν.

Τέλος, ἀξίζει νὰ σημειωθῆ ὅτι ὁ Ο.Σ.Κ. ἐκτελεῖ τὸ ἔργον του μὲ τὴν μικροτέραν δαπάνην: τὰ ἔξοδα διοικήσεώς του ἀνέρχονται μόνον εἰς τὸ 1% τῶν ἐσόδων του.

Μακέτα τοῦ σχολικοῦ συγκροτήματος τῆς κατωτέρας Τεχνικῆς Σχολῆς Νεαπόλεως Λασηθίου Κρήτης, ἐγχειρομένου ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς ὁδοῦ Ἡρακλείου — Ἀγ. Νικολάου.

Ἡ Ἀνθρωπότης ἀλόκληρη ἀναζητεῖ ΜΙΑΝ ΚΑΛΥΤΕΡΑΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΝ

Νέα πανεπιστήμια εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην

● ΒΙΕΝΝΗ, Μάρτιος

Η ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ Γερμανία, μὲ τὴν μεγάλην παρῶσον εἰς τὰς ἀνωτάτας σχολὰς τῆς, ἔρριξε τὸ βάρος τῶν προσπαθειῶν τῆς καὶ τὰ ἑκατομμύρια τοῦ σκληροῦ τῆς νομίματος εἰς τὴν ἀναδιοργάνωσιν, τὴν διεύρυσιν καὶ τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἀνωτάτης παιδείας εἰς τοὺς νέους κατακτηθέντας τομεῖς. Ἀλλὰ θὰ ἦτο σφάλμα νὰ φαντασθῶμεν ὅτι τὰ ἑκατομμύρια τῆς Γερμανίας δίδονται ἀποκλειστικῶς διὰ τὰς καλονόμενας θετικὰς ἐπιστήμας καὶ ἰδιαιτέρως διὰ τὰ πολυάριθμα ἰδρύματα ἀτομικῶν ἐρευνῶν. Ὅπου δὲν ὑπάρχει φιλοσοφικὴ σκέψις ματαίως θὰ ἀναζητήσωμεν καὶ μίαν προηγμένην φυσικὴν ἐπιστήμην. Οἱ μεγάλοι στοχασταὶ τοῦ ἥλλαξαν τὴν ὄψιν τοῦ συγχρόνου κόσμου ἐξεκίνησαν ἀπὸ τὸ ὄνειρον, τὴν ὑπόθεσιν καὶ τὴν δίψαν τῆς περιεργείας διὰ τὸ μυστήριον τῆς ὕλης καὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ἐπειτα ἠκολούθησαν τὰ πειράματα, τὰ ἰνστιτούτα καὶ τὰ πολλὰ ἔξοδα. Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγιος εἰς τὴν μεγαλειώδη ἀπομόνωσιν τοῦ σπουδαστηρίου του. Αὐτοὺς τοὺς στοχασζομένους ἐρημίτας προστατεύει καὶ προάγει ἡ Γερμανικὴ πολιτικὴ διὰ τῶν ἑκατομμυρίων μάρκων τοῦ ταμεῖου ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης. Τοὺς προστατεύει καὶ τοὺς προάγει ὅπου τοὺς εὐρίσκει, εἴτε εἰς ἓνα σπουδαστήριον κοινωνιολογίας, εἴτε εἰς ἓνα μικροβιολογικὸν ἐργαστήριον, εἴτε καὶ εἰς ἓνα ἰνστιτούτον ψυχολογίας τῶν ζώων. Εἶναι χαρακτηριστικὸν νὰ γνωρίζωμεν ὅτι τὰ ψυχολογικὰ ἐργαστήρια τῶν γερμανικῶν Πανεπιστημίων ἐπιδοτοῦνται γενναίως ὑπὸ τῆς γερμανικῆς βιομηχανίας. Ἡ κατόπιν ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης ἐξακριβώσις τῶν ἰδιαίτερων ἱκανοτήτων τῶν Γερμανῶν νέων δι' ἓνα ὠρισμένον κλάδον τῆς βιομηχανίας, εἶχεν ἐν τῇ πράξει ἄριστα ἀποτελέσματα καὶ συνέβαλε σπουδαίως εἰς τὸ θαῦμα τῆς γερμανικῆς ἀνορθώσεως. Τὰ χρήματα διὰ τὴν ἐπιστήμην ἀπεδείχθησαν καὶ εἰς τοὺς θεωρητικὸς κλάδους ὡς ἡ καλύτερα καὶ ἀποδοτικώτερα ἐπένδυσις δι' ἔργα σοβαρά, βασικά καὶ μεγάλης πνοῆς. Ἡ καλονόμηνη κοινότηρα ἀποδεικνύεται παντοῦ ὡς ἡ ἀσφαλεστέρα τοποθέτησις τῶν κρατικῶν χρημάτων, ἐφ' ὅσον τὴν συνοδεῖται τὸ σύστημα, ὁ σὸφρων προγραμματισμὸς καὶ ἡ σχετικὴ ὑπομονὴ τοῦ καλλιέργημένου ἀνθρώπου.

Καὶ διὰ νὰ μείνωμεν εἰς τὸ παράδειγμα τῆς Δ. Γερμανίας, ἰδρύνονται προσεχῶς εἰς τὸ ἔδαφός τῆς ἐκτὸς τῶν πολυαριθμῶν ἀνωτέρων σχολῶν καὶ πολυτεχνείων καὶ τέσσαρα νέα Πανεπιστήμια εἰς τὰς πόλεις Βρέμην, Κωνσταντίαν, Ρέγκενσμπουργκ καὶ Μπόχουμ. Τὸ μεγαλύτερον πρόβλημα ἀποτελεῖ διὰ τὰ ἀνώτατα αὐτὰ ἰδρύματα ὄχι τόσο ἡ ἐξεύρεσις τῶν καταλλήλων κτιρίων ἢ ἡ δημιουργία νέων διὰ τὴν ἐγκατάστασίν των (χρήματα γὰρ ὑπάρχουν!), ἀλλὰ ἡ ἐπένδρωσις των μὲ τοὺς ἀριστεῖς τῶν ἐπιστημόνων. Τὰ διάφορα Πανεπιστήμια τῆς Γερμανίας ἀμιλλῶνται καὶ ἀνταγωνίζονται ἀκόμη καὶ μὲ τὰς μεθόδους τῆς ἐλευθέρου οικονομίας,

ποῖον θὰ προσελκύσῃ τὸν καλύτερον καθηγητὴν μὲ εἰδικὴν μισθολογικὴν σύμβασιν, μὲ προνόμια ὡς πρὸς τὴν οἰκίαν τῆς οἰκογενείας τοῦ καθηγητοῦ καὶ τὴν γενναίαν ἐπιδότησιν τοῦ ἰνστιτούτου, τῆς βιβλιοθήκης καὶ τοῦ βοηθητικοῦ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ. Ἐπάρχουν περιπτώσεις διασῆμων καθηγητῶν οἱ ὅποιοι ἠρνήθησαν νὰ ἀνταποκριθῶν εἰς μίαν τιμητικὴν μετακλήσιν διότι ἡ ἐπιδότησις τῶν ἐπιστημονικῶν ἐγκαταστάσεων τοῦ ἀναληφθησομένου ὑπ' αὐτῶν ἰνστιτούτου δὲν ἦτο ἐκείνη ποῦ ἐπεθύμουν.

ΑΛΛΑ καὶ εἰς τὴν οὐδετέραν Ἑλβετίαν δὲν ἔχει σταματήσει ὁ χρόνος εἰς τὰς κλασικὰς τῆς πανεπιστημιούπολεις. Οἱ συνετοὶ καὶ φειδωλοὶ εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν κοινῶν καὶ ἰδιωτικῶν τῶν χρημάτων Ἑλβετοί, μελετοῦν τώρα τὴν ἰδρυσιν Πανεπιστημίου εἰς τὴν Λουκέρνην. Εἶναι περιττὸν νὰ τονίσωμεν ἢ καὶ νὰ ὑπενημίσωμεν ἐξ ἄλλου ἀπλῶς τὰ μεγαλεπήβολα σχέδια τῶν ἀνατολικῶν χωρῶν ὡς πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐπιστημῶν διὰ τῆς ἰδρύσεως μεγάλου ἀριθμοῦ νέων ἀνωτάτων σχολῶν καὶ τὴν προώθησιν τῶν νέων ἐπιστημόνων. Καὶ δὲν παρατηρεῖται μόνον εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν ὁ ὄργασμος αὐτός, ὡς ἓνα οὐσιώδες σημεῖον τοῦ ὅλου προγράμματος. Ἡ Γιουγκοσλαβία, φέρ' εἰπεῖν, ἰδρύνει προσεχῶς εἰς τέσσαρας πόλεις τῶν ὁμοσπόνδων δημοκρατιῶν τῆς Πανεπιστήμια καὶ ἀνωτάτας σχολὰς, αἱ ὅποια θὰ ὁργανωθῶν κατὰ τὸ πρότυπον τῶν δυτικῶν ἀνωτάτων σχολῶν. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Πολωνίαν, ἔχει ριφθῆ εἰς τὴν ἀμίλλαν αὐτὴν καὶ ἡ Τσεχοσλοβακία, σπεύδουσα νὰ ἰδρῶσῃ ἀκαδημαϊκὰ φυτώρια εἰς τὰς πόλεις Ὀλμντς καὶ Κάσσοβ.

Εἰς τὴν οὐδετέραν ἀλλὰ πνευματικῶς καὶ πολιτιστικῶς ὄχι ἐξουδετερωμένην Αὐστρίαν, θὰ λειτουργήσῃ ἀπὸ τοῦ προσεχῶς θερινοῦ ἑξαμήνου τὸ νέον Πανεπιστήμιον τοῦ Σάλτσμπουργκ. Διὰ νὰ εἰμεθα ἀκριβέστεροι, πρόκειται μᾶλλον περὶ ἐπανασυστάσεως τοῦ παλαιοῦ Πανεπιστημίου τῶν πριγκήπων — ἀρχιεπισκόπων καὶ τοῦ μουσουροῦ τοῦ «Μαγεμένου αὐλοῦ» Βόλφγκαγκ Ἀμαντέους Μότσαρτ. Τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Σάλτσμπουργκ ἰδρῦθὲν τὸ 1623 κατηργήθη τὸ 1810, διατηρηθεῖσις μέχρι σήμερον μόνον τῆς θεολογικῆς τοῦ σχολῆς, εἰς τὴν ὁποίαν προστίθενται ἀπὸ τοῦ προσεχῶς Πάσχα λειτουργοῦσαι ἡ Φιλοσοφικὴ καὶ ἀκολουθοῦν ἡ Νομικὴ καὶ τέλος ἡ πολυῆξοδος Ἱατρικὴ. Τὸ νέον Πανεπιστήμιον θὰ ἐξυπηρετήσῃ ὄχι μόνον τὴν μεγάλην ἐπαρχίαν τοῦ Λάντ Σάλτσμπουργκ, ἀλλὰ καὶ θὰ ἀποσυμφορήσῃ τὰ ἤδη πλημμυροῦντα ἀπὸ φοιτητῶν (2.500 μόνον Ἑλλήνων!) τρία ἄλλα Πανεπιστήμια τῆς Βιέννης, Γκρατς καὶ Ἰνσμπρουκ. Θὰ προσελκύῃ ἀκόμη καὶ τὴν σπουδάζουσαν νεολαίαν τοῦ νοτιογερμανικοῦ χώρου, ἡ ὁποία δὲν λημονεῖ ὅτι τὸ Σάλτσμπουργκ ἀνῆκε παλαιότερα εἰς τὴν Βαυαρίαν.

Κοινόν χαρακτηριστικόν διὰ τὴν ἐπάνδρωσιν τῶν γερμανικῶν καὶ αὐστριακῶν Πανεπιστημίων εἶναι ἡ εἰλικρινὴς ἐφεσις τῶν ἀκαδημαϊκῶν καὶ πολιτικῶν ἀρχῶν νὰ ἀναζητήσων μὲ ζήλον καὶ διακριτικότητα τοὺς σκορπισμένους ἀνὰ τὸν κόσμον ἐπιστήμονάς των. Νὰ κτυπήσων στὴν πόρτα των καὶ νὰ τοὺς ἐρωτήσων ἐὰν θέλουν, καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους θὰ ἐδέχοιτο νὰ ἐπιστρέψουν. Ὁ ἐπαναπατριστὴς αὐτὸς δὲν εἶναι ἀπλῶς μία συναισθηματικὴ χειρονομία καὶ μία δικαία ἐνθῆμησις πρὸς τὰς ἐξορίστους μούσας, ἀλλὰ καὶ μία ρεαλιστικὴ τακτικὴ. Εἶναι ἀνεπίτρεπτον, σκέπτεται τὸ κρά-

τος — καὶ ἐνθαυρῶνεται εἰς τὰς σκέψεις του ἀπὸ τοὺς ἀκαδημαϊκούς του συμβούλους — νὰ παραμένουν φυγαδευμένα ἐλ' ἀπειρον τὰ ἐθνικὰ αὐτὰ κεφάλαια ἔξω τῶν τειχῶν τῆς πατρίδος. Ἄφ' ἧς στιγμῆς ἀνεκαλύφθη καὶ ἀνεγνωρίσθη ἡ ἐπιστήμη ὡς μία ἀστείρευτος πηγὴ ἐνεργείας, ἀπαγορεύεται ἡ διαρροὴ τῆς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν χωρὶς τὴν ὀρθολογιστικὴν ἐπέμβασην τοῦ Κράτους. Ἔτσι σκέπτεται ἡ κρατικὴ καὶ πνευματικὴ ἐξουσία ὑπὸ τὰ χειροκροτήματα ἑνὸς εὐφροῦς λαοῦ.

(«Βῆμα»)

Π. ΠΟΝΤΙΟΣ

ΕΙΣ ΗΝ. ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

Ἐπαναστατικά ἐκπαιδευτικά μέθοδοι ἐφαρμόζονται μὲ ταχύτητα ἀνευ προηγούμενου

• ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΔΙΕΡΧΟΜΕΘΑ μίαν δεκαετίαν οὐσιασδῶν μεταβολῶν εἰς τὴν ἀμερικανικὴν παιδείαν. Εἰς τὰ σχολεῖα πραγματοποιεῖται ἕνας πλήρης μετασχηματισμός. Νέαι ἐκπαιδευτικὰ μέθοδοι προωθῶνται ἀπὸ τὸν τομέα τῆς συλλήψεως, εἰς τὸν τομέα τοῦ πειραματισμοῦ καὶ τῆς συνήθους ἐφαρμογῆς μὲ μίαν ἀνευ προηγούμενου ταχύτητα.

Ἡ ἐπιστημονικὴ τεχνολογία ἐπῆρε τὴν θέσιν τῆς εἰς τὰς τάξεις τῶν σχολείων μὲ τὴν μορφήν τῆς ἐκπαιδευτικῆς τηλεοράσεως, τῶν μηχανῶν διδασχῆς, τῶν ἐργαστηρίων ξένων γλωσσῶν καὶ τῶν ἠλεκτρονικῶν ὑπολογισμῶν.

Ἀκόμη πλέον σοβαρὰ ἀπὸ τὴν τεχνολογίαν εἶναι ἡ διάδοσις νέων ιδεῶν.

Οἱ ἐκπαιδευτικοὶ ἀρχίζουν νὰ κατανοοῦν ὅτι τὰ παιδιὰ ἠμποροῦν νὰ μάθουν σχεδὸν ὅ,τιδήποτε εἰς σχεδὸν οἰανδήποτε ἡλικίαν, ἐὰν γίνῃ ἡ διδασχὴ κατὰ τὸν ὀρθὸν τρόπον.

Πρὸ μίας γενεᾶς, ἡ ἀλγεβρα καὶ ἡ γεωμετρία ἐθεωροῦντο ὅτι ἦσαν μαθήματα ἀποκλειστικῶς γυμνασιακά. Τώρα διδάσκονται εἰς μερικοὺς μαθητὰς τῆς δευτέρας δημοτικῆς. Ὁ διαφορικὸς λογισμὸς καὶ ἡ στατιστικὴ μετατρέπονται ἀπὸ πανεπιστημιακὰ εἰς γυμνασιακὰ μαθήματα.

Ἐπὶ πολλὰ ἔτη οἱ διδάσκαλοι εἶχαν προσκολληθῆ εἰς τὴν θεωρίαν ὅτι τὰ παιδιὰ δὲν ἦσαν ἕτοιμα νὰ μάθουν ἀνάγνωσιν πρὶν συμπληρώσων τὴν μαγικὴν ἡλικίαν τῶν 6½ ἐτῶν. Τώρα γνωρίζουν ὅτι πολλὰ παιδιὰ ἠμποροῦν καὶ μάλιστα ὠφελοῦνται ὅταν μανθάνουν ἀνάγνωσιν πρὶν ὑπάγουν εἰς τὸ σχολεῖον.

Η ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΙΣ τῆς τηλεοράσεως εἰς τὸ σπῆτι εἶχε τεραστίαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως. Οἱ μαθητὰ τῆς πρώτης δημοτικῆς, οἱ ὁποῖοι παρακολουθοῦν τοὺς ἀστροναύτας τῶν Η.Π.Α. ὅταν ἐκτοξεύονται εἰς τὸ Διάστημα, δὲν εἶναι διατεθειμένοι νὰ περιμένουν ἕως τὴν προτελευταίαν τάξιν τοῦ γυμνασίου διὰ νὰ τοὺς δοθῇ μία γενικὴ εἰσαγωγή εἰς τὰς ἐπιστήμας.

Οἱ διδάσκαλοι ἐγνώριζαν ἀπὸ μακροῦ ὅτι ὑφίσταται μεγάλη διαφορὰ εἰς τὰς ικανότητας ποὺ ἔχουν τὰ παιδιὰ νὰ μανθάνουν. Τώρα, ὅποτε ὑπάρχει ἕνα καλύτερον κλίμα μετὰξὺ τοῦ κοινοῦ διὰ πειραματισμούς, προσπαθοῦν νὰ ἐκμεταλλευθῶν τὸ γεγονός τοῦτο.

Τὰ ἀποτελέσματα εἶναι ὅτι ἡ προαιωνία συνήθεια νὰ ἐκκινῶν ὅλα τὰ παιδιὰ μαζί ἀπὸ τὸ νηπιαγωγεῖον καὶ νὰ συνεχίζων μὲ τὸ ἴδιον βῆμα μέχρις ὅτου τελειώσων τὸ

γυμνάσιον, ἀπλῶς καὶ μόνον διότι ἔχουν τὴν ἴδιαν ἡλικίαν, πρᾶγμα νὰ ριφθῇ εἰς τὸν κάλαθον τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἀπορριμμάτων.

Ἄντ' αὐτοῦ, πολλὰ ἀμερικανικὰ σχολεῖα υἱοθετοῦν τὴν «ἀνευ τάξεων» ἀντίληψιν, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ μαθητὰ προχωροῦν εἰς τὰς σπουδὰς των μὲ τὴν ταχύτητα ἢ τὴν καθυστέρησιν ποὺ ἐπιβάλλουν αἱ ἀτομικαὶ τῶν ικανότητες.

Ἐὰν τὸ σύστημα αὐτὸ εἶναι θαυμάσιον διὰ τοὺς ἐξαιρετικούς μαθητὰς, ἐπίσης βελτιώνει τὴν ζωὴν τῶν ὄχι τόσο εὐφῶν, ἐφ' ὅσον ὁ καθένας προχωρεῖ μὲ τὸν ἴδιόν του ρυθμόν, χωρὶς νὰ βαριέται ἢ νὰ χάνῃ τὰς ἐλπίδας του.

Μία ἄλλη ἀποψις, συνδεδεμένη μὲ τὴν παράδοσιν, ἡ ὁποία πιθανῶς νὰ παραμερισθῇ προτοῦ λήξῃ ἡ παρούσα δεκαετία, εἶναι ἡ συνήθεια τὸ σχολικὸν ἔτος νὰ διαρκῇ ἐννέα μῆνας καὶ νὰ ἐπακολουθοῦν τρεῖς μῆνες διακοπῶν.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος τὸ πανεπιστημιακὸν σχολεῖον τῆς Ταλλαχάξη τῆς Φλωρίδης υἱοθέτησεν ἕνα ἐπαναστατικὸν πρόγραμμα, τὸ ὁποῖον συνεδύαζεν ἕνα σχολικὸν ἔτος 11 μηνῶν, μὲ μακροτέραν διάρκειαν ὥρῶν διδασκαλίας, μαθήματα τὸ Σάββατον καὶ τὴν ἐσπέραν, καὶ ἕνα πρόγραμμα «ἀνευ τάξεων» ἀπὸ τὴν πρώτην δημοτικῆς καὶ ἕως τὴν τελευταίαν τάξιν τοῦ γυμνασίου. Τὸ ἴδιον σύστημα ἤρξισε νὰ ἐφαρμόζεται εἰς τὸ Λόντερνταιλ τῆς Φλωρίδης.

Καὶ τὰ δύο σχολεῖα ἔχουν ἕνα πρόγραμμα διὰ 220 ἡμέρας. Ἐπειδὴ οἱ νόμοι τῆς πολιτείας προβλέπουν μόνον 180 ἡμέρας, ἡ ἐγγραφή εἶναι ἐθελοντικὴ. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς δύο σχολὰς ἔχουν ὑποβληθῆ περισσότεραι αἰτήσεις ἐγγραφῶν ἀπὸ ὅσας ὑπάρχουν θέσεις.

Ὁ διευθυντὴς ἑνὸς ἐκ τῶν σχολείων αὐτῶν λέγει:

«Ἐπιτρέψτε μοι νὰ πρᾶξω τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ διδασχῶμαι σήμερον, καὶ τόσον ὀλίγος χρόνος νὰ τὰ μάθωμεν. Τὰ παλαιὰ συστήματα δὲν θὰ προστοιμάσουν τὴν νεολαίαν διὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Διαστήματος».

Ἡ δεκαετία τῶν μεταβολῶν ἐπηρεάζει ὅλας τὰς ὄψεις τῆς παιδείας, ἀπὸ τὸ σχῆμα τοῦ σχολικοῦ κτιρίου ἕως τὴν διάρκειαν τῆς ὥρας τοῦ μαθήματος.

Πολλὰ ἀπὸ τὰ νέα σχολεῖα τῆς Ἀμερικῆς ἔχουν μικρὰ ἀτομικὰ σπουδαστήρια. Μετακινούμενοι τοῖχοι ἠμποροῦν νὰ μετατρέψουν μίαν μεγάλην αἴθυσαν διαλέξεων εἰς μικρότερα δωμάτια, διὰ συζητήσεις καθ' ὁμάδας.

Αἱ διδιδιοθηκαὶ ἐπεκτείνονται καὶ παραμένουν ἀνοικταὶ ἐπὶ μακρότερον χρονικὸν διάστημα. Τὰ βιβλία ἀφήνονται ἀπ' ἔξω, οὕτως ὥστε οἱ μαθητὰ νὰ τὰ ξεφυλλίζουν.

Τόσον ταχέως μεταβάλλεται ἡ ἐκπαιδευτικὴ σκηνή, ὥστε αἱ καινοτομίαι τῆς χθὲς εἶναι τὰ λείψανα τῆς σήμερον.

G. K. HODENFIELD

Ὀλιγώτερα χρόνια εἰς τὰ θρανία

• ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΤΟ ΘΕΜΑ τῆς διαρκείας τῶν σπουδῶν ἀπέτελεσεν ἐφέτος ἕνα ἀπὸ τὰ κυριώτερα ἀντικείμενα συζητήσεων μετὰξὺ τῶν Ἀμερικανῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ παιδαγωγῶν. Οἱ Ἀμερικανοὶ ἐμπειρογόμενοι εἴθιζαν τὸ σπουδαῖο αὐτὸ πρόβλημα, κατὰ τρόπον ποὺ θὰ μπορούσε νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἐπαναστατικὸς. Ἐνας ἀπὸ αὐτούς, ὁ δόκτωρ Ἔντουαρντ Λίτσαφιλντ, ἐξήγησε πλήρη ἀναθεώρησιν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος, ὑποστηρίζων ὅτι τὰ πύθ γόνιμα καὶ παραγωγικὰ χρόνια τῆς ζωῆς μας τὰ καταναλίσκωμεν εἰς τὸ σχολεῖο ἢ τὰς Ἀνωτέρας σχολὰς, ἐνῶ θὰ μπορούσαμε κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ νὰ ἐργαζώμεθα παραγωγικῶς ὑπὲρ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Ὅταν πὰ ἀναλαμβάνωμεν ἐργασίαν, ὕστερα ἀπὸ διπλώματα, στρατιωτικὴν θητείαν, διευθέτησιν ἄλλων ἀτομικῶν ὑποχρεώσεων κλπ., εἶναι πλέον ἀρχαῖα ἀργά.

—Εἶναι ἐθνικοὶ λόγοι, ἐτόνυσεν ἐξ ἄλλου ὁ δόκτωρ Στάιν, ποὺ ἐπιβάλλουν νὰ συντομεύσωμεν τὰ χρόνια τῆς φοιτήσεως εἰς τὰ σχολεῖα καὶ νὰ ῥιθώμεν τὸ ἐνωρίτερον τὰς στρατιῶν τῶν σπουδαστῶν μας εἰς τὴν παραγωγικὴν ἐργασίαν διὰ νὰ ἀποδώσων τὸ ἀνώτατον ὄφελος ποὺ μπορούν. Ὁ μόνος τρόπος διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα, εἶναι νὰ ἀπλοποιήσωμεν τὴν ἐκπαίδευσιν, ἐνῶ τώρα τὴν καθιστοῦμεν περισσότερον πολυπλοκὸν. Διὰ νὰ γίνῃ κανεὶς χημικός, ἰατρός, δημοσιογράφος ἢ δικηγόρος, πρέπει νὰ παρακολουθῆσθαι ἅπαντα μαθήματα. Ἔως τώρα, τὸν μεγαλύτερον χρόνον φοιτήσεως εἶχαν οἱ ἱατροί. Τὰ πράγματα ἐγένοντο δυσκολώτερα διὰ κάθε νέον ὅποιονδήποτε ἐπάγγελμα καὶ ἂν ἀκολουθῆσθαι, διότι ἀπαιτοῦνται ὅλον ἐν καὶ περισσότερα προσόντα καὶ περισσότερα χρόνια φοιτήσεως.

Ἀλλὰ τὸ ἴδιον περὶ τὸν ἴσχυον καὶ διὰ κάθε χώραν τῆς Εὐρώπης ἢ τῆς Ἀμερικῆς. Πρὸς τοῦτο, ὁ Ρώσος πρωθυπουργὸς Χρυστάφ ἐσυντόμωσε τὸν χρόνον τῆς θητείας καὶ ἀποδίδει τοὺς νέους ἐνωρίτερα εἰς τὰς ἐπαγγελματικὰς τῶν ἀσχολήσεις. Τὸ ἀποτέλεσμα αὐτὸ ἐπιτυγχάνει εἶναι μεγάλο. Ἀλλὰ διὰ νὰ τὸ κατορθώσῃ αὐτὸ ἐπιβαρύνει τοὺς νέους μὲ πῶ πολλὰ μαθήματα, ἐνῶ περιορίζει τὴν ψυχαγωγίαν τους, καὶ τοὺς προετοιμάζει ἐνωρίτερα διὰ τὴν ἐργασίαν.

• ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΤΑ ΠΟΛΥΠΛΟΚΑ αὐτὰ ἐπιτεύγματα τῆς συγχρόνου τεχνικῆς, οἱ δορυφόροι, πλημμυρίζουν συνεχῶς τοὺς αἰθέρας καὶ ἐπερίπτανται πολλῶν χωρῶν, αἱ ὁλοῖαι ἀντιμετωπίζων τὰ στοιχειώδη προβλήματα τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ, τῶν νόσων καὶ τῆς πείνης. Αἱ χώραι αἰταί, τῶν ὁποίων αἱ πλεῖσαι μόνις προσφάτως ἀπέκτησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των, ὑπερφαλαγγίζονται ἀπὸ τὴν πρῶδον. Ἐνῶ ἐκεῖνο ποὺ προέχει δι' αὐτὰς εἶναι νὰ ἀναπτυχθῶν καὶ νὰ προφθάσων τὰς πλήρως ἐκβιομηχανοποιηθείσας χώρας, ἡ ἀνάπτυξις τῶν τελευταίων γίνεται μὲ ρυθμὸν ταχύτερον τοῦ ἰδιοῦ των. Ἐν τούτοις, φαίνεται ὅτι οἱ δορυφόροι θὰ ἠμποροῦσων νὰ βοηθήσων τὰ νέα κράτη νὰ καλύψων ταχέως τὴν ἀπόστασιν ποὺ τὰ χωρίζει ἀπὸ τὰ βιομηχανικῶς ἀνεπτυγμένα κράτη, μὲ τὸ νὰ ἐπιταχύνουν τὸν ρυθμὸν τῆς ἀναπτύξεως των.

Τὸ ζήτημα αὐτὸ, ζωτικὸν δι' ὅλα τὰ ἔθνη, ἐξετάζεται λεπτομερῶς εἰς μίαν ἐκθεσιν ὑποβληθείσαν ὑπὸ τοῦ κ. Ρενέ Μαίε, γενικοῦ διευθυντοῦ τῆς Οὐνέσκο, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ Συνεδρίου Ραδιοεπικοινωνιῶν τοῦ Διαστήματος, ποὺ ὄργα-

ἔστιν ὁμοίως διὰ τὸ Σοβιετικὸν ἐκπαιδευτικὸν σύστημα, κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν του εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, ὁ Ρώσος πρωθυπουργὸς εἶπε τὰ ἀκόλουθα: «Δι' ἡμᾶς, ἡ ἐργασία ἔχει μεγαλύτεραν σημασίαν ἀπὸ τὴν καλύτερη ψυχαγωγίαν».

Ἀλλὰ πόσα χρόνια χρειάζονται οἱ Ἀμερικανοὶ σπουδασταὶ καὶ φοιτηταὶ διὰ νὰ συμπληρώσων τὴν ἐκπαίδευσίν των, νὰ ἀποκτήσων τὰ διπλώματά των καὶ νὰ ἀρχίσων νὰ ἐργάζωνται;

Εἰς ἡλικίαν 22 ἐτῶν ἔχουν συμπληρώσει τὴν γυμνασιακὴν τὸν μόρφωσιν καὶ ἔχουν κάμει τὴν στρατιωτικὴν των θητείαν. Ἄν θέλουν νὰ γίνων ἱατροὶ ἢ μηχανικοὶ ἢ καθηγηταί, πρέπει νὰ φοιτήσων ἄλλα πέντε χρόνια εἰς τὰ Πανεπιστήμια καὶ εἰς τὰ ἀνώτερα πνευματικὰ ἰδρύματα. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ Ἀμερικανοὶ συνηθίζων νὰ παντρεύονται νέοι, οἱ συζυγικὲς καὶ οἰκογενειακῆς ὑποχρεώσεις δὲν τοὺς ἐπιτρέπουσιν συχνὰ νὰ ὀλοκληρώσων τὰς σπουδὰς των μέσα εἰς αὐτὸ τὸ χρονικὸν διάστημα. Ἔτσι, μόνον εἰς ἡλικίαν 28 ἢ 29 ἐτῶν, ἠμποροῦν νὰ ἀρχίσων νὰ ἐργάζωνται ἀποδοτικῶς.

Ἄν μάλιστα προσθέσῃ κανεὶς καὶ ἕνα ἢ δύο χρόνια δι' εἰδίκευσιν, τότε ἡ καθυστέρησις γίνεται μεγαλύτερη.

Ἀλλὰ τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ μὲ τοὺς σπουδαστὰς καὶ φοιτητὰς οἱ ὁποῖοι σπουδάζων χημεία, μεταλλουργία, φυσικὴ, μαθηματικὰ ἢ ἄλλας ἐπιστήμας. Διότι δὲν εἶναι μόνον ἡ καθυστερούμενη φοιτήσις, ἀλλὰ καὶ ἡ μετεκπαίδευσις καὶ ἡ ἐπαγγελματικὴ προετοιμασία καὶ προσαρμογὴ. Ὅταν μάλιστα τεθῇ τὸ πρόβλημα τῆς εἰδιεύσεως, τότε ὁ χρόνος φοιτήσεως διαρκεῖ περισσότερον.

Τὶ πρέπει νὰ γίνῃ διὰ νὰ λυθῇ τὸ πρόβλημα αὐτὸ; Ὁ πρόεδρος τοῦ πανεπιστημίου τοῦ Πίτσαμπουργκ Ἔντουαρντ Λίτσαφιλντ προτείνει: «Τὴν λύσιν δὲν πρόκειται νὰ τὴν βροῦμε εἰς τὸν περισσότερον ἢ ὀλιγότερον χρόνον φοιτήσεως, ἀλλὰ πρέπει νὰ βροῦμε «νέον χρόνον» διὰ τοὺς σπουδαστὰς καὶ φοιτητὰς, ὥστε νὰ μαθαίνων ὅτι χρειάζεται νὰ γνωρίζων, καὶ νὰ βρίσκων ἐργασίαν ἐνῶ εἶναι νέοι καὶ ἀρκετὰ ἱκανοὶ διὰ ν' ἀποδώσων καλύτερα. Ὅποτε τοὺς νέους ἐπιστήμονας ἐνωρίτερον εἰς τὴν κοινωνίαν. Αὐτὸ πρέπει νὰ εἶναι τὸ σύνθημά μας».

Ἐνας διδάσκαλος δι' ἑκατομμύρια μαθητὰς

νόθῃ προσφάτως εἰς Γενεύην ὑπὸ τῆς Διεθνοῦς Ἐνώσεως Τηλεπικοινωνιῶν. Τὸ αὐτὸ ζήτημα ἐξ ἄλλου συνεζητήθη εἰς εἰδικὴν σύσκεψιν ποὺ ἔγινε τὴν 25ην Σεπτεμβρίου εἰς τὸ Παρίσι, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Οὐνέσκο καὶ ἀνεφέρθη εἰς τὸν ρόλον τῶν δορυφόρων ἐν σχέσει μὲ θέματα τῆς παιδείας καὶ τῆς ἐνημερώσεως τῆς κοινῆς γνώμης.

Πῶς δύνανται οἱ δορυφόροι νὰ βοηθήσων τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας; Διὰ νὰ ἀπαντήσωμεν εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο, θὰ πρέπει πρῶτον νὰ ἐξετάσωμεν τὰ πλεονεκτήματα, τὰ ὁποῖα αἱ ἐπικοινωνίαι τοῦ Διαστήματος θὰ δημιουργήσων εἰς τὸ σύνολον τῶν λαῶν, χωρὶς νὰ λησμονώμεν ὅτι πρόκειται διὰ μίαν νέαν ἐποχὴν, ποὺ ἐνεκαινίσθη ὅταν ὁ «Τέλεσταρ» μετέδωσεν εἰκόνας τηλεοράσεως, δημοσιογραφικὰ μηνύματα καὶ τηλεφωνικὰ συνδιαλέξεις ἀνωθεν τοῦ Ἀτλαντικοῦ. Δὲν πρέπει ἐπίσης νὰ λησμονώμεν ὅτι πρόκειται δι' ἕνα σύστημα ἐπικοινωνιῶν, τὸ ὁποῖον θὰ ἀναπτυχθῇ πλήρως ἐντὸς δέκα ἢ δεκαπέντε ἐτῶν, ἀλλὰ ἡ λειτουργία ποὺ ὁποῖον θὰ ἀρχίσῃ ἐντὸς τῶν πέντε προσεχῶν ἐτῶν.

Οἱ «δορυφόροι ἐπικοινωνιῶν» εἶναι ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως προέκτασις τῶν κλασσικῶν συστημάτων τηλεπικοινωνιῶν. Ἐγκαινιάζων ὅμως νέας ὁδοὺς διὰ τὸ ραδιόφωνον καὶ τὴν

τηλεόραση, δια τὰς τηλεγραφικὰς καὶ τηλεφωνικὰς ἐπικοινωνίας καὶ διὰ τὰς διεθνεῖς ἀνταλλαγὰς ἀπέφρασαν ἐπὶ ἐπιστημονικῶν καὶ τεχνικῶν θεμάτων, διότι ἐπιτρέπουν τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν δυνατοτήτων τῶν συγχρόνων συστημάτων, τὸσον ὡς πρὸς τὴν ταχύτητα καὶ τὴν ἔκτασιν τῶν ἐκπομπῶν, ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῶν εἰδήσεων καὶ τὸν μεταδιδόμενον πληροφωριῶν.

Ἡ θέσις εἰς λειτουργίαν ἐνὸς τοιούτου συστήματος, τοῦ ὁποῦ αἱ ραδιοφωνικαὶ καὶ τηλεοπτικαὶ ἐκπομπαὶ θὰ ἐκάλυπτον ὁλόκληρον τὸν πλανήτην, θὰ ἐπέτρεπε τὴν μετάδοσιν μιᾶς εἰδήσεως ἕως τὰς πύλες ἀπομακρυσμένας περιοχὰς τὴν ἰδίαν ἀκριβῶς στιγμήν πού συμβαίνει τὸ γεγονός εἰς τὸ ὅποιον ἡ εἰδησις ἀναφέρεται. Ἡ κοινὴ γνώμη θὰ ἠδύνατο ἔτσι νὰ ἀντιδράσῃ ταυτοχρόνως καὶ ἡ ἀντίδρασις αὐτὴ, ἀμέσως ἀσθητὴ, θὰ ἐθάβη ἀναμφιβόλως ἐπὶ τῆς μελλοντικῆς ἐξελίξεως τῶν γεγονότων. Ἐξ ἄλλου, αἱ στεναὶ ἐπαφαὶ πού θὰ δημιουργηθοῦν συνετεία τῶν διεθνῶν αὐτῶν ἐκπομπῶν, θὰ ὀδηγήσουν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἰς καλύτεραν γνώμιν τοῦ πολιτισμοῦ, τῶν παραδόσεων καὶ τοῦ τρόπου ζωῆς ἐνὸς ἐκάστου λαοῦ.

Η ΠΑΙΔΕΙΑ θὰ εἶναι ἡ πρώτη πού θὰ ἐκμεταλλευθῆ τὰς νέας δυνατότητας τὰς ὁποίας παρέχουν αἱ δορυφόροι. Ἦδη εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας καὶ τὴν Μ. Βρετανίαν ἔχουν χρησιμοποιηθῆ ἀεροπλάνα διὰ τὴν μετάδοσιν ἐκπομπῶν τηλεοράσεως μορφωτικοῦ περιεχομένου. Ἡ ἰσχὺς ἐνὸς πομποῦ τηλεοράσεως ἢ ραδιοφώνου ἔξαρτᾶται πρῶτον ἐκ τοῦ ἔθνους τῆς χρησιμοποιουμένης κεραίας καὶ τὸ ἀεροπλάνον δὲν κάνει ἄλλο παρὰ νὰ παίζει τὸν ὄλον μιᾶς πολὺ ὑψηλὰ τοποθετημένης κεραίας, τῆς ὁποίας ἡ ἰσχὺς ἀξάνεται καθ' ὃ μέτρον τὸ ἀεροσκάφος ἀνυψοῦται. Ἐπομένως, φαντασθῆτε τὴν ἰσχὺν μιᾶς κεραίας τοποθετημένης ἔξω πλὴν ἐπὶ ἀεροσκάφους εἰδοσκομένου εἰς μερικὰς ἐκατοντάδας μέτρον ἄνωθεν τῆς Γῆς, ἀλλ' ἐντὸς δορυφόρου κινουμένου εἰς ἀπόστασιν χιλιάδων χιλιόμετρον ἀπὸ τῆς Γῆς. Αἱ σχετικὰ ποσοτικά εἶναι πράγματα ἀσύλληπτοι καὶ μιᾶς ἐπιπέδου νὰ ὁραματισθῶμεθα προγράμματα τηλεοράσεως μορφωτικοῦ περιεχομένου ἐπὶ παγκοσμίῳ κλίμακος, διὰ τὰ ὁποία θὰ ἀρχῆ ἕνας καὶ μόνον καθηγητὴς διὰ νὰ διδάσῃ ἑκατομμύρια μαθητῶν καθισμένων πρὸ τῶν συσκευῶν τῶν τηλεοράσεως.

Τὸ πρόβλημα τῆς μεταφοράσεως εἶναι ἀρκετὰ εὐκόλον νὰ

λυθῆ διὰ τῆς ταυτοχρόνου μεταδόσεως εἰς διάφορα μῆκη κύματος ἐπιφωτισμοῦ τοῦ αὐτοῦ κειμένου εἰς διαφόρους γλῶσσας ἢ διὰ τῆς ἐπιφωτισμοῦ εἰδικῶν εἰδοσκομένων εἰς διαφόρους ἐπιπέδους σταθμοῦ νὰ σχολιάζον τὸ μάθημα συμφώνως πρὸς τὴν πρόοδον τῶν εἰκόνων. Ἡ διοργάνωσις τοιοῦτου εἰδους προγράμματος θὰ ἦτο χρήσιμος διὰ πολλὰ ὑπὸ ἀνάπτυξιν κράτη σπερούμενα καὶ διδασκάλων καὶ σχολείων.

Πρὸς τὸ παρὸν δύο μέθοδοι ἐκμεταλλεύσεως τῶν δυνατοτήτων αὐτῶν ἀντιμετωπίζονται: Κατὰ τὴν πρώτην, χρησιμοποιοῦνται δορυφόροι — ὅπως ὁ «Τέλεσπαρ» — κινούμενοι εἰς ἕψος σχετικῶς χαμηλὸν καὶ πραγματοποιοῦντες μίαν πλήρη περιστροφήν περὶ τὴν Γῆν ἐντὸς δύο ἢ τριῶν ὡρῶν. Αἱ μεταδόσεις τῶν δορυφόρων τούτων δὲν ὑπερβαίνουν εἰς διάρκειαν τὰ 20—40 λεπτά τῆς ὥρας, δηλαδὴ ὅσον χρειάζεται διὰ νὰ ἐμφανισθῆ καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ ἐξαφανισθῆ ἀπὸ τὸν ὄριζοντα ὁ δορυφόρος. Ἐπομένως διὰ νὰ ἐπιτευχθῆ πλήρης κάλυψις τοῦ 24ώρου, θὰ ἀπαιτοῦντο 20—50 δορυφόροι εἰς τρόπον ὥστε ἕνας τουλάχιστον ἐξ αὐτῶν νὰ εὑρίσκειται συνεχῶς πᾶσι τὸν πᾶσαν τὸν δέκατον.

Ἡ δευτέρα μέθοδος ἀναφέρεται εἰς τοὺς «ταυτοχρόνους» λεγομένους δορυφόρους. Οὗτοι, εὑρισκόμενοι εἰς τροχίαν εἰς ἕψος 35.700 περίπου μέτρων, χρειάζονται 24 ὥρας διὰ νὰ κάμουν τὸν γύρον τῆς Γῆς, δηλαδὴ τὸ ἴδιον ἀκριβῶς χρονικὴν διάστημα πού χρειάζεται ὁ πλανήτης μας διὰ νὰ πραγματοποιηθῆ μίαν πλήρη περιστροφήν περὶ τὸν ἄξονά του. Ὁ δορυφόρος κινεῖται ἐπομένως ταυτοχρόνως μετὰ τὴν Γῆν, πρᾶγμα πού σημαίνει ὅτι παραμένει στάσιμος ὕπεραν ἑνὸς συγκεκριμένου σημείου τῆς γῆνης σφαιρας ὡς νὰ ἦτο ἀκίνητος εἰς τὸν οὐρανόν. Τρεῖς δορυφόροι τοῦ τύπου αὐτοῦ, εὑρισκόμενοι ἐπὶ τῆς αὐτῆς τροχίας καὶ εἰς ἴσην μετὰ τῶν ἀπόστασιν, θὰ ἐπέτρεπον μεταδόσεις εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον.

Πολυάριθμα προβλήματα τεχνικῆς φύσεως παραμένουν ἀκόμη ἄλυτα ἕως ὅπου οἱ «δορυφόροι» ἐπικοινωνίαν γίνονται καθημερινῇ πραγματικότης, αἱ ἐρευναὶ ὅμως ἔχουν ἤδη προχωρήσει. Ἐπάρχον καὶ ἄλλα προβλήματα ἀναφερόμενα εἰς νομοθετικὰς οὐθιμίας καὶ εἰς θέματα ἐθνικῆς κυριαρχίας. Ἡ ἐπίλυσις τῶν ἐξαρτᾶται κυρίως ἐκ τοῦ πνεύματος συνεργασίας καὶ κατανοήσεως, τὸ ὅποιον πρέπει νὰ ἐπιδείξουν τὰ διάφορα ἔθνη. Αἱ ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώραι θὰ βαδίσουν πρὸς τὴν πρόοδον ἐφ' ὅσον συμβάλουν καὶ αὐταὶ εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῶν.

Bruno Friedman

ΕΙΣ ΤΗΝ Μ. ΒΡΕΤΑΝΝΙΑΝ

Ἔνα νέον Πανεπιστήμιον με εὐρυτέρας ἐπιδιώξεις

● ΛΟΝΔΙΝΟΝ, Ἰανουάριος

ΤΟΝ Ὀκτώβριον ἡ πόλις τῆς Ἱόρκης, ὀνομαστὴ ἀπὸ τὴν ἐποχὴν πού ἡ Βρετανία ἀποτελοῦσε τιμὴν τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας, ἀπέκτισε Πανεπιστήμιον, εἰς τὸ ὅποιον θὰ φοιτήσουν ἐφέτος 200 περίπου φοιτηταί. Ἐπισημαίνεται ὅτι ἕως τὸ 1972 ὁ ἀριθμὸς τῶν φοιτητῶν τοῦ νέου Πανεπιστημίου θὰ φθάσῃ τὰς 3.000. Τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ἱόρκης, εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ νέα Πανεπιστήμια πού ἱδρύονται σήμερον εἰς τὴν Μεγ. Βρετανίαν, διότι καὶ εἰς αὐτὴν, ὅπως καὶ εἰς ἄλλα ἔθνη, ὑπάρχει ἕνας νέος ἐνθουσιασμὸς διὰ μάθησιν. Ἡ αἰσχρὴ τῶν γνώσεων, αἱ νέαι ἐπιστήμαι, αἱ νέαι τεχνολογία, ὅλα ἀξάνουν τὴν ζήτησιν διὰ μορφωμένων ἀνθρώπων. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἡ Βρετανία ἔχει ἀναλάβει τὴν ἐπέκτασιν ἐνὸς τεραστίου προγράμματος ἀναπτύξεως τῶν ἀνωτέρων σπουδῶν τῆς. Οἱ θεωρητικοὶ δὲν συμφωνοῦν ἐὰν πρέπει νὰ ἐπεκταθοῦν τὰ

ὑφιστάμενα Πανεπιστήμια ἢ νὰ ἱδρυθοῦν τελείως νέα. Τὸ πρόβλημα ὅμως εἶναι ἐπιπλέον, καὶ ἡ Βρετανία δοκιμάζει καὶ τὰς δύο λύσεις. Ἀποτέλεσμα τῆς πολιτικῆς αὐτῆς εἶναι καὶ ἡ ἱδρύσις τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἱόρκης. Εἰς τὴν ἀρχὴν, οἱ φοιτηταί θὰ μένουν εἰς οἰκήματα τῆς πόλεως τῆς Ἱόρκης καὶ θὰ ἐργάζονται εἰς προσωρινὰ καταλύματα. Μελλοντικῶς ὅμως τὸ Πανεπιστήμιον πρόκειται νὰ στεγασθῆ εἰς τὸ Χέσλινγκτον Χάλλ, ἕνα μέγαρον τοῦ 16ου αἰῶνος, ἕξω ἀπὸ τὰ τεῖχη τῆς πόλεως.

ΤΟ ΝΕΟΝ Πανεπιστήμιον μετὰ τὸ Χέσλινγκτον Χάλλ ὡς πυρῆνα του καὶ ἕνα κτῆμα ἐκτάσεως 81 ἑκταρίων διὰ τὴν ἐπέκτασιν του, θὰ προσφέρῃ εἰς τοὺς μέλλοντας φοιτηταί του κτίρια σχεδιασμένα μετὰ ἐπιδειξίτητά διὰ τὴν καλύτεραν δυνατὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν. Δὲν ὑ-

πάρχει περίπτωση νὰ λείψουν τὰ χρήματα. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ κυβερνητικὰ κονδύλια εἰς τὰ ὁποία μπορεῖ νὰ ὑπολογίσῃ τὸ νέον Πανεπιστήμιον, ἔχει ἤδη πλουσίους εὐεργέτας. Ὅταν ἔγινεν ἕρανος διὰ τὴν ἱδρύσιν του, συνεκεντρώθησαν εἰς ἕνα μῆνα ἕνα ἑκατομμύριον λίρα. Οἱ ἔχοντες τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἱδρύσεώς του εἰς τὸ «Σχέδιον Ἀναπτύξεως» πού ἐδημοσίευσαν, προγραμματίζουν τὸ Πανεπιστήμιον ὡς μίαν ἐκπαιδευτικὴν ἀνθρώπων πού θὰ ζοῦν καὶ θὰ ἐργάζονται μαζί διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς μορφώσεως καὶ τὴν διάδοσιν τῶν γνώσεων εἰς τὸ ὑψηλότερον δυνατόν ἐπίπεδον πνευματικῶν καὶ ψυχικῶν ἐπιδιώξεων. Ἡ κοινωνία αὐτὴ πρέπει νὰ περιλαμβάνῃ φοιτηταί, διδασκάλους καὶ ἐρευνητάς, καὶ νὰ ἐνθαλαφύνη τὴν μεταξὺ τῶν ἐπικοινωνιῶν. Ἐπισημαίνεται ἐπίσης ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον πρέπει νὰ εἶναι τόπος συναγωγῆς ἀνθρώπων μετὰ διαφορετικὰς κλίσεις καὶ ἰκανότητες. Τονίζουν ἐπίσης μετὰ κατηγορηματικὴν τρόπον ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον καὶ τὰ κτίρια του πρέπει νὰ προσφέρουν εἰς τοὺς φοιτηταί, κατὰ τὴν μοναδικὴν αἰτήν περιόδον τῆς ζωῆς τῶν, μίαν αἰσθητὴν τάξεως καὶ ὁμορφιάς.

Ἡ πρόθεσις τῶν προγραμματιστῶν εἶναι νὰ μένουν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ὅσον τὸ δυνατόν περισσότεροι φοιτηταὶ καὶ διδασκαλικοὶ καὶ διοικητικοὶ προσωπικόν, καὶ νὰ μὴν ὑπάρχῃ ἀσθητὴς διαχωρισμὸς μεταξὺ τοῦ τόπου ἐργασίας καὶ διαμονῆς τῶν. Ἡ βασικὴ μονὰς τοῦ Πανεπιστημίου, ἡ ὁποία ὀνομάζεται κολλέγιον, παρ' ὅλον ὅτι δὲν εἶναι ἱδρυμὰ ἀνεξάρτητον, θὰ στεγάζῃ 300 φοιτηταί καὶ ἀνάλογον ἀριθμὸν μετεκπαιδευμένων πτυχιούχων καὶ ἀκαδημαϊκοῦ προσωπικοῦ. Τὰ κολλέγια θὰ εἶναι συνολικῶς ὀκτώ. Αἱ ἀρχαὶ τοῦ Πανεπιστημίου θὰ ἀποφασίζον κάθε τι σχετικὸν μετὰ τὸ Πανεπιστημιακὸν κτίριον. Τί θὰ σπουδάζουν οἱ φοιτηταί εἰς τὸ νέον Πανεπιστήμιον; Ἡ Ἱόρκη ὑπῆρξεν ἡ πόλις, εἰς τὴν ὁποίαν αἱ ρωμαϊκαὶ λεγεῶνες ἀνηγόρευσαν τὸ 306 μ.Χ. τὸν Μέγαν Κωνσταντῖνον Αὐτοκράτορα τῆς Ρώμης καὶ εἰσήγαγον εἰς τὸ Βασίλειόν του τὸν πολιτισμὸν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ρώμης. Δι' αὐτὸ φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως παράξενον ὅτι τὰ Ἑλληνικὰ καὶ τὰ Λατινικὰ δὲν περιλαμβάνονται εἰς μεγάλην ἔκτασιν εἰς τὸ πρόγραμμα σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου. Τὸ νέον ἱδρυμὰ, παρὰ τὸ ἱστορικὸν του περιβάλλον, δὲν πιέζεται ἀπὸ τὰ παρελθόν. Εἰς τὸ πρόγραμμα τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἱόρκης θὰ ἀντιπροσωπεύονται περισσότερον νεότερα θέματα, ἰδιαίτερος αἱ κοινωνικαὶ σπουδαί, ἡ ἱστορία, ἡ γεωγραφία, ἡ φυσικὴ, ἡ χημεία καὶ ἄλλα.

ΣΗΜΕΙΩΤΕΟΝ ὅτι δὲν θὰ ὑπάρχῃ ἀσθητὴς διαχωρισμὸς τῶν Πανεπιστημιακῶν σπουδῶν. Ἀντικειμενικῶς σκοπὸς θὰ εἶναι ἡ εὐρεῖα ἐκπαίδευσις. Ἡ φοί-

τησις διὰ τὴν ἀπόκτησιν πτυχίου θὰ εἶναι τριετής καὶ θὰ προβλέπη σπουδὰς ἐπὶ ἐνὸς κυρίου θέματος καὶ δύο δευτερευόντων. Οἱ καλύτεροι ὅμως φοιτηταί θὰ ἐνθαλαφύνονται νὰ συνεχίζον τὰς σπουδὰς τῶν ἑνα ἀκόμη ἔτος διὰ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ πτυχίου τοῦ «Μάστερ φη Ἄρτς». Εἰς τὴν Βρετανίαν ἐνισχύεται συνεχῶς ἡ γνώμη ὅτι ἡ πανεπιστημιακὴ φοίτησις πρέπει νὰ διαρκῆ τέσσαρα χρόνια. Μετὰ τὰ σημερινὰ, ὅμως, μέσα αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατόν. Τὸ Πανεπιστήμιον ὅμως τῆς Ἱόρκης θὰ μισοῦσῃ νὰ τὸ ἐξασφαλίσῃ εἰς τὴν ἀρχὴν δι' ὀλίγους καὶ μελλοντικῶς δι' ὅλους τοὺς φοιτηταί. Αὐτὸ εἶναι τὸ σχέδιον καὶ τὴν ἐπέκτασιν του ἐπιπεδοῦν ἀνθρώποι ἱκανοὶ καὶ ἐνθουσιώδεις. Ἐπίτιμος Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου εἶναι ὁ Λόρδος Χάιγουντ, πρῶτος ἐξάδελφος τῆς Βασίλισσας Ἐλισάβετ Β', τοῦ ὁποῦ ἡ οἰκογενειακὴ κατοικία εἶναι εἰς τὸ Γουρσάιρ. Γνωστὸς εἰς τὸν κόσμον τῆς μουσικῆς, ἔχει διατελέσει διευθυντῆς τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου Μελοδράματος Κόβεντ Γκάουπεν καὶ εἶναι σήμερα καλλιτεχνικῶς διευθυντῆς τοῦ Λιεθνοῦς Φεστιβάλ Ἐδιμβούργου.

Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου εἶναι ὁ Λόρδος Τζάιμς τοῦ Ράσολμ, πρῶτον γυμνασιάρχης τοῦ Γυμνασίου Ἀρρένων τοῦ Μάντσεστερ. Οἱ μαθηταί του εἰς τὸ Μάντσεστερ ἔπαιρναν πάντοτε πανεπιστημιακὰς ὑποτροφίας. Τὸ διδασκαλικὸν προσωπικὸν ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἔχουν ἐργασθῆ εἰς τὴν Ἀδσραλίαν, τὴν Ἀμερικήν, καὶ τὴν Μαλαισίαν, ἐξίσου δὲ καινοτομικὰ εἶναι καὶ αἱ ὑποτροφία πού ἔχουν συσταθῆ. Μία ἐταιρία τηλεοράσεως π.χ. δίνει ὑποτροφίαν δι' ἕνα ἔτος εἰς καλλιτέχνην, δηλαδὴ συγγραφεῖα, ζωγράφον, γλύπτην ἢ μουσικόν, διὰ νὰ ζήσῃ καὶ νὰ ἐργασθῆ ἕνα χρόνον εἰς στενὴν ἐπαφὴν μετὰ τοὺς φοιτηταί. Πάντως ἀπ' ὅ,τι φαίνεται, τὸ νέον Πανεπιστήμιον θὰ ἔχη τελείως ἰδικόν του χαρακτήρα. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἱόρκης εἰς ἕνα πρόλογον, πού ἔχει γράψει εἰς τὸ Σχέδιον Ἀναπτύξεως τοῦ Πανεπιστημίου, λέγει τὰ ἀκόλουθα: «Εἶναι περίεργον ὅτι ἡ ἐπιφανὴς πόλις τῆς Ἱόρκης μετὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τῶν γραμμάτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἦτο τόσον καιρὸν χωρὶς Πανεπιστήμιον. Τὸ μειονέκτημα αὐτὸ τώρα θὰ διορθωθῆ εἰς ἕνα φυσικὸν πλαίσιον ἐξαιρετικῆς ὠραιότητος καὶ μετὰ τρόπον πού ἐνθουσιάζει καὶ τὸν μεγαλύτερον σκεπτικιστήν. Αὐτὴ εἶναι ἡ φωνὴ τῆς παραδόσεως εἰς τὴν Ἱόρκην, πού καλωσορίζει τὸ μέλλον. Τὸ νέον Πανεπιστήμιον θὰ ἀντλήσῃ δύναμιν ἀπὸ αὐτὴν τὴν παράδοσιν, βασικῶς ὅμως θὰ εἶναι Πανεπιστήμιον πού θὰ ἐξυπηρετῆ τὰς συγχρόνους ἀνάγκας».

Πῶς μετράται ἡ εὐφυΐα τῶν μαθητῶν :

Τὰ «τέστ νοημοσύνης»

● ΛΟΝΔΙΝΟΝ

ΕΠΙ πενήντα σχεδὸν χρόνια τὰ τεστ τῆς εὐφυΐας ὑπῆρξαν ἡ βάση τῆς ἐπιλογῆς εἰς πολλὰς ἐκδηλώσεις τῆς δημοσίας ζωῆς. Χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας, τὰς ἐνόπλιους δυνάμεις, μερικὰ Πανεπιστήμια καὶ μεγάλας βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις διὰ τὴν ἐκτίμησιν τῆς πνευματικῆς ἰκανότητος τοῦ προσωπικοῦ τῶν καὶ τῶν ὑποψηφίων ὑπαλλήλων.

Οἱ ἐκπαιδευτικὲς ἀρχαὶ εἰς πολλὰ μέρη τοῦ κόσμου θεωροῦν ἕνα τύπον τέσταν ἕναν ἕναν ἀπὸ τοὺς καλύτερους τρόπους ἐπιλογῆς τῶν παιδιῶν διὰ τὰ διάφορα στάδια τῆς σχολικῆς ζωῆς. Τὰ τέστ αὐτὰ διὰ τὴν περαιτέρω ἐκπαίδευσιν

τῶν παιδιῶν ἡλικίας ἄνω τῶν 11 ἐτῶν εἶναι ἐφιέλτης διὰ πολλοὺς γονεῖς καὶ πολλὰ παιδιά. Διὰ τοῦτο ὅμως φοβίσει ἡ προοπτικὴ ἐνὸς τέστ εὐφυΐας;

Ἐν πρώτοις, τί εἶναι εὐφυΐα; Δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ δοθῆ ὁρισμὸς πού νὰ ἱκανοποιῆ ὅλους. Ἄν μερικοὶ ἀνθρώποι ὑπερθεωροῦντο νὰ δώσουν ἕναν ὁρισμὸν θὰ διαφωνοῦσαν, ἀλλὰ ἀσφαλῶς αἱ ἀπαντήσεις τῶν θὰ εἶχαν κοινὰ σημεῖα. Αἱ διαφοραὶ θὰ ἦσαν ζήτημα προσωπικῆς γνώμης, γνώσεως καὶ πεύρας. Ἀφήνοντας κατὰ μέρος τὴν ὁρολογία τῶν ἐπιχειρημάτων, μπορούμε νὰ δώσωμε τὸν ἀκόλουθον ὁρισμὸν τῆς εὐφυΐας:

Εὐφυΐα εἶναι ἡ ἰκανότης 1) νὰ διδασκόμεθα ἀπὸ τὴν

πειραν, 2) να ενθουσιάζονται ό,τι έμάθαμε, και 3) να μπορούμε να εξετάσουμε νέα προβλήματα χρησιμοποιώντας την μνήμη μας δια να τα λύσουμε.

Πώς μπορεί να διαπιστωθεί η ευφυΐα; Ένας διευθυντής γραφείου μπορεί να θεωρηθεί τον κλητήρα του έξυπνον εις την έγγραφία του, τον εισπρακτόρα καλών εις την δική του και την τηλεφωνήτρια καλήν εις την δική της. Δεν δυσκολεύεται να εκτιμήσει τας ικανότητάς των εις τας εργασίας που εκτελούν. Άλλα αν επρόκειτο να τους τοποθετήσει σε άλλες εργασίες από εκείνες που εκτελούν κατά σειράν ευφυΐας, άσφαλώς θα δυσκολευέτο πολύ.

Ας υποθέσουμε ότι θέλομεν να διαλέξωμε 100 παιδιά δι' ώρισμένον τύπον εκπαιδεύσεως από μίαν ομάδα 1.000 παιδιών. Θα ήταν δυνατόν να εξετάσωμε κάθε παιδί χωριστά και σιγά - σιγά να διαλέξωμε τα κατάλληλα. Άλλα θα έχομαίετο τεράστιον χρονικόν διάστημα. Αν τδ ίδιον πρόσωπον δεν εξετάσει τδ κάθε παιδί με τον ίδιον τρόπον, δεν θα ύπηρεζε κοινόν μέτρον. Έξ αιτίας λοιπόν του μεγάλου αριθμού και του χρόνου που απαιτείται, η άτομική αυτή μέθοδος χρησιμοποιείται μόνον εις εξαιρετικά περιπτώσεις.

Τδ ομάδικόν τεστ ευφυΐας, είναι εκείνο που χρησιμοποιείται εις τδ αρχικόν στάδιον της επίλογής και εφαρμόζεται συχνάτερον προκειμένου δια την περαιτέρω διαπίστωσιν παιδιών ηλικίας άνω των 11 ετών. Τα τεστ αυτά έχουν σκοπόν να καθορίσουν την στάθμην της ευφυΐας του ατόμου μέσα εις μίαν μεγάλην ομάδα παρομοίων ατόμων.

Τδ τεστ προετοιμάζεται από εμπειρογνώμονας. Εξετάζεται προσεκτικά δια να αποκλεισθούν αι διαφορούμεναι απαντήσεις. Έπειτα τυποποιείται αναλόγως με τον χρόνον και τα αποτελέσματα, αφού τεθεί δοκιμαστικώς εις ώρισμένον αριθμόν παιδιών. Έτσι θεωρείται ότι έχει λογικην επιστημονικην βάσιν. Δεν είναι άπλως μία σειρά ερωτήσεων που θέτει τυχαία η επιτροπή επί ήμισιαν ώραν δια να παιγιδεύη τδ άνήμπορα παιδιά. Στηρίζεται εις εύρυτάτην πείραν και εις δοκιμάς και έχει τυποποιηθή όπως η φυσιολογική πίεσις του αίματος και η θερμοκρασία από την άσκηση του ιατρικού επαγγέλματος.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΑΛΛΙΑΝ

Πολλαι αι ελλείψεις εις την εκπαίδευσιν

• ΠΑΡΙΣΙ, Δεκέμβριος

ΠΟΤΕ έως τώρα δεν συνεκέντρωσε τόσο πολύ την προσοχήν των Γάλλων η έναρξις του εκπαιδευτικού έτους, όσον έφέτος. Και τούτο, διότι ποτέ δεν απεκαλύφθη με τόσην σαφήνειαν η βαρεία κρίσις που διέρχεται η εκπαίδευσις εις την Γαλλίαν.

Ο συνολικός αριθμός των μαθητών και φοιτητών, έφθασεν έφέτος τα 9 εκατομμύρια εις τα δημόσια μόνον εκπαιδευτικά ιδρύματα, ενώ εις τα ιδιωτικά, εις τα όποια περιλαμβάνονται και τα καθολικά σχολεία, ανέρχεται εις 2 εκατομμύρια. Άλλα, όυτε τα σχολεία, όυτε και τα πανεπιστήμια, δεν ήταν προετοιμασμένα δια να δεχθούν ένα τόσο μεγάλον αριθμόν σπουδαστών. Διαμαρτυρούμενοι ενάντιον των δυσμενών συνθηκών εις την εκπαίδευσιν, που τας επιδεινώνει η ανεπάρκεια αθουσών παραδόσεων εις τα σχολεία, καθώς επίσης και εναντίον της ελλείψεως διδακτικού προσωπικού και των γλισχρον μισθών τους, οι εκπαιδευτικοί όλης της Παλλίως ύπεδέχθησαν την έναρξιν του σχολικού έτους με άπεργίαν.

Πραγματικά, είναι εύκολον να αντιληφθή κανείς την άγανάκτησιν των γονέων των μαθητών και των διδασκάλων, όταν πληροφορηθή ώρισμένα γεγονότα της σχολικής ζωής.

Όσοι εκτιμούν τα τεστ ευφυΐας δεν ισχυρίζονται ότι αποτελούν την οριστικην ή την μόνην δοκιμασίαν της επίλογής. Τδ τεστ είναι μία ένδειξις που πρέπει να συμπληρωθή με άλλα κριτήρια.

Πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψιν η ηλικία του παιδιού και να καθορίζεται ώρισμένος Σ.Ε. (συντελεστής ευφυΐας). Ο Σ.Ε. εύρίζεται με τον συσχετισμόν της επιδόσεως του παιδιού, με την ηλικία του, την εποχή του τεστ. Λέγεται εις τούς γονείς ότι τα παιδιά των έχουν ένα ώρισμένο Σ. Ε. π.χ. 70%. Εις κάθε φυσιολογικην ομάδα παιδιών, τδ μισά έχουν Σ.Ε. μεταξύ 90 και 110. Τα υπόλοιπα θα είναι λίγο - πολύ ίσομερως καταμεμημένα άνω και κάτω αυτών των αριθμών.

Μέσος όρος θεωρείται ο Σ.Ε. 100. Έτσι ένα παιδί που βαθμολογείται άνω αυτού του αριθμού, είναι άνώτερον από την ηλικία του. Βαθμολογία 107 θα τοποθετούσε πιθανώς ένα παιδί δέκατο τρίτο εις μίαν ομάδα από 100.

Συζητείται πολύ τδ θέμα αν οι ύποψήφιοι πρέπει να άσκηθούν πριν από τδ τεστ. Η άσκηση όμως εις τα τεστ της ευφυΐας δεν πρέπει να αντικαταστήση την κατοχήν γνώσεων η την ικανότητα.

Η κατανόησις του ύλικού του τεστ και κάποια εξάσκησης θα βοηθήσει άσφαλώς τον ύποψήφιο να αντιληφθή τί σπουδαίον ρόλο παίζουν αι γνώσεις. Επίσης θα τον βοηθήση να αντιμετώπιση τα προβλήματα γοργά και αποτελεσματικά. Θα του δώσει εμπιστοσύνην και τδ αισθημα του χρόνου, ώστε να μη βλέπη τδ τεστ σαν άγνωστο σύστημα.

Δεν λέγομεν ότι η μεγάλη εξάσκησης θα επιτρέψη εις τον μαθητήν να αύξηση την ευφυΐαν του, αλλά μία λογική εξάσκησης θα του επιτρέψη να χρησιμοποιήση τας δυνάμεις που έχει.

Οι γονείς δεν πρέπει να φοβούνται τα τεστ δια τδ παιδί των αν τδ έχουν ενθαρρύνει να αναπτύξη τδ λεξιλόγιόν του, τας γενικάς γνώσεις δια τον γύρω του κόσμο και τδ ενδιαφέρον του δια τα γενικά βασικά θέματα της διδασκαλίας.

εις την Γαλλίαν, γεγονότα, που θα έδιδαν άφορμήν εις θυμηδιαν, εάν δεν επρόκειτο δια τδ μέλλον δεκάδιον χιλιάδων παιδιών και εφήβων. Εις την άρχην του σχολικού έτους πολλά νέα σχολικά κτίρια παρεδόθησαν με πολλὰς ελλείψεις. Εις ένα λύκειον των Παρισίων, έξ άλλου, παραδίδει μαθηματικά ένας αιγυπτιαλόγος, επειδή δεν ύπάρχει καθηγητής των μαθηματικών. Εις την Σορβόννην αναλογούν πέντε φοιτηταί εις κάθε τετραγωνικόν μέτρον. Δια τδ λόγον αυτών χιλιάδες φοιτητών έμειναν έξω από τίς πόρτες του πανεπιστημίου κατά την έναρξιν των παραδόσεων. Τρεις χιλιάδες από αυτούς, που δεν τούς χωρούν αι αίθουσαι της Σορβόννης, θα παρακολούθησον έφέτος τδ μαθήματα από τδ ραδιόφωνον.

Άλλα η σχολική κρίσις εκδηλώνεται κυρίως, με την έλειψιν κτιρίων. Εις την περιοχήν των Παρισίων, επί παραδείγματι, χρειάζονται 150 λύκεια. Άλλα, μέσα εις τα τελευταία 20 χρόνια, εκτίσθησαν μόνον έπτά. Δια τδ λόγον αυτών δεν έγιναν δεκτά εις τα τεχνικά κολλέγια 100.000 παιδια ηλικίας 14 ετών.

Έλλείψεις παρατηρούνται και εις την κατάρτισιν των επιστημόνων. Οι νεαροί ειδικοί με τα διπλώματα, εγκαταλείπουν τα άνώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα: Τα 40% των έδρων παρέμειναν χωρίς κατηρημένους επιστήμονας.

ΑΙ ΚΛΑΣΣΙΚΑΙ ΣΠΟΥΔΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟΝ ΜΟΡΦΩΣΙΝ

ΜΙΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΤΟΥ CAMBRIDGE Κ. DENYS PAGE

Denys Page

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ του Πανεπιστημίου του Καίμπριτζ κ. Ντένυς Πέητς επροσέφη τδν παρελθόντα Δεκέμβριον την Ελλάδα ως προσκεκλημένος της ελληνικής Κυβερνήσεως και έδωσεν εις τα Πανεπιστήμια Αθηνών και Θεσσαλονίκης διαλέξεις, περί των νέων πανεπιστημίων της Μεγ. Βρεταννίας, περί της θέσεως των όποιων κατέχουν σήμερα αι Κλασσικαί σπουδαί εις τα σχολεία και τα πανεπιστήμια της Μεγ. Βρεταννίας, ως και περί Όμήρου. Τδ μέγα ενδιαφέρον των διαλέξεων αυτών όφειλετο εις τδ γεγονός ότι ο Άγγλος όμιλητής έχει ήγετικην θέσιν, παγκοσμίως αναγνωρισμένην, εις την κίνησιν προς διάδοσιν των άρχαίων ελληνικών κειμένων και προς κατανόησιν αυτών, είναι δέ ήδη εις εκ των κυριότερων ύπευθύνων δια την διοργάνωσιν του Πανεπιστημίου του Νόρουιτς. Αι μελέται του καθηγητού Πέητς αναφέρονται κατά τδ πλείστον εις τδν Όμηρον, την Σαπφώ, τδν Άλκαϊον και τούς Κλασσικούς τραγικούς.

Αναπτύσσων την θέσιν την όποιαν κατέχουν αι κλασσικαί σπουδαί εις τα σχολεία και τα πανεπιστήμια της Μεγ. Βρεταννίας, ο καθηγητής Πέητς, άντεκρούσε τδν ισχυρισμόν διαφόρων «ειδικών», ότι αι Κλασσικαί σπουδαί εύρίσκονται εν παρακμή και ότι πρέπει να παραχωρήσουν την θέσιν των εις τας Θετικὰς επιστήμας και την Τεχνολογίαν. Ήδη ο άνωτέρο ισχυρισμός εύρίζεται εις αντίθεσιν με τδ γεγονός ότι σήμερα ο αριθμός των παρακολουθούντων Κλασσικούς έχει αύξηθή πολύ εν συγκρίσει προς την περιόδον 1930—1939. Η αύξησις ως προς τα Έλληνικά είναι 60% και πολύ μεγαλυτέρα, 143%, ως προς τα Λατινικά.

Είναι θεσπώς άληθές ότι η παρακολούθησις ώρισμένων άλλων θεμάτων ηξήσεν εις μεγαλυτέρον ποσοστόν, αλλά άσφαλώς οι Κλασσικοί διατηρούν άκόμη σημαντικην θέσιν.

Ο Άγγλος καθηγητής προέθη κατόπιν εις ιστορικην θεωρησιν του ρόλου που έπαιξαν κατά τδ παρελθόν οι Κλασσικοί εις τδν έθνικόν βίον της Βρεταννίας, επιδιώξας να δώσει απάντησιν και εις τα ερωτήματα:

—Διατί η Βρεταννία εξακολουθεί να σπουδάξη τα Έλληνικά;

—Ποία είναι η προσφορά των Έλληνικών εις την πρόοδον του Βρεταννικού Έθνους;

Δια της ιστορικης θεωρήσεως των σχετικών ζητημάτων διαπιστώνει κανείς ότι τδν 16ον αιώνα οι Κλασσικοί ήσαν στενά συνδεδεμένοι με τδν κοινωνικόν και πολιτικόν βίον και με την ήγεσίαν του Έθνους. Ήτο η κλασσική παιδεία εκείνη που συνέβαλε τα μέγιστα εις την διαμόρφωσιν του πνεύματος και των ιδανικών εκείνων που έφιλοδοξούσαν να καταλάβουν ύψηλάς θέσεις εις τδ Κράτος, την Δικαιοσύνην και την Έκκλησίαν.

Τδν 19ον αιώνα άλλα θέματα ηρχισαν να άμφιρροητούν την προτεραιότητα από τούς Κλασσικούς. Τα Έλληνικά όμως και τα Λατινικά παρέμειναν τα σπουδαιότερα του συστήματος της παιδείας εκείνων που επεθύμουν να εισέλθουν εις την κυβερνητικην και διοικητικην ύπηρεσίαν της Βρεταννικής Αυτοκρατορίας εις όλα τα μέρη του κόσμου.

Ο στενός αυτός σύνδεσμος των Κλασσικών με τδν βίον και την ήγεσίαν του Έθνους διατηρήθη κατά μέγαν βαθμόν άκόμη και μέχρι του 1939. Δεν είναι όμως πλέον τούτο άληθές εις τδ μη αυτοκρατορικόν Κράτος Εθνεμαίας της συγχρόνου Βρεταννίας. Οι Κλασσικοί αποτελούν άκόμη μίαν των μεγάλων λαοφρόνων τδν διαλέξεων αυτών όφειλετο εις τδ γεγονός ότι ο Άγγλος όμιλητής έχει ήγετικην θέσιν, παγκοσμίως αναγνωρισμένην, εις την κίνησιν προς διάδοσιν των άρχαίων ελληνικών κειμένων και προς κατανόησιν αυτών, είναι δέ ήδη εις εκ των κυριότερων ύπευθύνων δια την διοργάνωσιν του Πανεπιστημίου του Νόρουιτς. Αι μελέται του καθηγητού Πέητς αναφέρονται κατά τδ πλείστον εις τδν Όμηρον, την Σαπφώ, τδν Άλκαϊον και τούς Κλασσικούς τραγικούς.

Σημειώτεον ότι η μορφή της άπασχολήσεως μετεβλήθη και μετ' αυτης μετεποπίσθη και τδ κέντρον του ενδιαφέροντος εις τας κλασσικὰς σπουδάς. Τρίστατα σήμερα ηύξημένος και εύρως διαδεδομένος ενδιαφέρον εις τδ περιεχόμενον εν αντιθέσει προς την μορφήν. Η πατροπαράδοτος εκπαίδευσις εις την γραμματικην, τας εκθέσεις και την καθαρώς φιλολογικην πνευράν της Έλληνικής και Λατινικής, ύπάρχει παντού προ του εύρυτέρου προγράμματος σπουδών, τδ όποιον στρέφεται προς τα γραμματα και την άρχαιολογίαν, την φιλοσοφίαν και την θρησκείαν, την ιστορίαν και την πολιτικην ή ως και τας κοινωνικάς συνθήκας (των κοινωνικών βίων) του άρχαίου κόσμου.

Ο καθηγητής Πέητς συνεχίζων ειπεν ότι τδ ενδιαφέρον δια τούς Κλασσικούς είναι ήδη πολύ περισσότερον διαδεδομένον εκτός των ακαδημαϊκών κύκλων από όσον ήτο πριν, ένεκα κυρίως της δημοτικότητας της άρχαιολογίας και της εύρειας διαδόσεως των μεταφράσεων των Κλασσικών. Όχι

μόνον αυξάνεται ο αριθμός των σπουδαστών, αλλά και η δημοσία ζήτησις βιβλίων περί των Κλασσικών είναι πολύ μεγαλύτερα ή πριν.

Ο Άγγλος έλληνοιστής προσέθεσεν ότι είναι άπίθανον να παύουν και πάλιν οι Κλασσικοί τον ίδιον ρόλον εις την προπαρασκευήν διά των πολιτικών και διοικητικών βίων εν Βρετανία. Θά εξακολουθήσουν όμως να παίζουν σπουδαίον ρόλον εις την μόρφωσιν του Έθνους, κυρίως ένεκα της υπερτάτης τελειότητος των έργων τέχνης και φιλολογίας, τα όποια μάς μετεδότησαν από την Ελλάδα και την Ρώμην. Μέγα μέρος της αρχιτεκτονικής, της γλυπτικής και της φιλολογίας της αρχαίας Ελλάδος είναι το κάλλιτον του είδους του που εδρε ποτέ ο κόσμος. Ο πολιτισμένος κόσμος ούδέποτε θά αφήση να αποθάνουν ο Όμηρος και ο Πλάτων, όπως δέν θά αφήση να αποθάνουν ο Σαίξπηρ, ο Λεονάρδος και ο Μπατόβεν. Πάντοτε θά υπάρχει ζήτησις προς γνώσιν του κάλλους και της σοφίας της αρχαίας Ελλάδος, θά υπάρχει δέ πάντοτε έπαρκής αριθμός λογίων εν Βρετανία διά να υποβοηθή την ικανοποίησιν της ζήτησεως αυτής.

Αι όμιλίες του καθηγητού Πέητς κατεχειροκροτήθησαν με μεγάλον ένθουσιασμόν από τους πολυαριθμούς ακροατάς.

ΚΑΤΑ την εις Ελλάδα παραμονήν του, ο καθηγητής Πέητς, ήλθεν εις έπαφήν με εκπαιδευτικούς κύκλους της χώρας μας και κατεποτίσθη επί των προβλημάτων που αντιμετώπιζε ή Ελλάδα διά την ένδυσχυν της εκπαίδευσέως της. Αναφερόμενος εις αυτά, ο διακεκριμένος εκπαιδευτικός, εδήλωσε:

—Νομίζω ότι μία από τας σοβαρώτερας άπειλείας του εκπαιδευτικού συστήματος που ίσχυει τώρα εις την Ελλάδα είναι ή έλλειψις βιβλιοθηκών και καταλλήλων σχολικών βιβλίων από όλας τας βαθμίδας της δημοτικής, γυμνασιακής και πανεπιστημιακής σας εκπαίδευσέως.

Ο καθηγητής Πέητς έπεσήμανεν έπίσης το χάσμα που ύφίσταται σήμερα εις την Ελλάδα μεταξύ των τελευταίων τάξεων της Μέσης Εκπαίδευσέως και των πρώτων ετών της πανεπιστημιακής διδασκαλίας, και ύπεστήριξεν ότι δέν υπάρχει δυνατότης να οργανωθούν καλώς Πανεπιστήμια εις την χώραν μας χωρίς να έπδειχθή σοβαρά προσοχή διά την αντιμετώπισιν του χάσματος αυτού.

Μία από τας σοβαρώτερας ένεργείας διά την αποτελεσματικήν αντιμετώπισιν του χάσματος είναι ή καθιέρωσις διά τους τελειοφοίτους των σχολείων Μέσης Εκπαίδευσέως ένός «General Leaving Certificate», το όποιον θεωρείται ως ένα έλάχιστον προσόν διά την είσοδον εις τα Πανεπιστήμια.

Αναφερόμενος εις την χρησιμότητα της καθιέρωσέως του γενικού αυτού πτυχίου, ο καθηγητής Πέητς, προσέθεσε:

—Με την καθιέρωσιν του πτυχίου αυτού τα σχολεία της Μέσης Εκπαίδευσέως θά ανηφόσουν αυτομάτως την μορφωτικήν των στάθμην, διότι θά εύρεθούν εις φιλότιμον και εύγενή συναγωνισμόν μεταξύ των διά να εξασφαλίζουν ύψηλότερον αριθμόν μαθητών ίκανών να εισέλθουν εις το Πανεπιστήμιον. Έξ άλλου διά να εξασφαλίζεται ως προς την άποψιν αυτήν ή μεγαλύτερα έπιτυχία των γυμνασιακών σχολών, αυτά θά καταβάλλουν κάθε προσπάθειαν διά να έχουν καλούς μαθητάς και εις τας κατωτέρας τάξεις των.

Κατά τον καθηγητήν Πέητς, εάν έλειτουργούσαν εις την Ελλάδα άνώταται σχολαί, δυνάμεθα να μορφώσουν αριθμόν φοιτητών σχεδόν διπλάσιον εκείνου τον όποιον έχουν σήμερα αι άνώταται σχολαί μας, τότε θά ύπήρχε και εις την Ελλάδα ή ίδια αναλογία ως προς τον αριθμόν των φοιτητών της Άγγλικής και πολλών άλλων χωρών.

Εις ερώτησιν εις πόσους νέους θά όφειλε ή Ελλάδα να εξασφαλίζει Άνωτάτην πανεπιστημιακήν μόρφωσιν, ο κ. Πέητς απήντησεν ότι, εάν ή Ελλάδα έχη 8.000.000 κατοίκους, θά έπρεπε να δέχεται αριθμόν φοιτητών διπλάσιον του σημερινού. Εις τον αριθμόν αυτόν συμπεριλαμβάνονται και

αί σχολαί της τεχνολογίας ως και τα Ίνστιτούτα έπιστημονικών έρευνών. Βεβαίως, εκείνοι που έχουν καταστή ικανοί κατά την διάνοιαν και τον χαρακτήρα να όφελγηθούν από την πανεπιστημιακήν μόρφωσιν είναι αναγκαίον να εύρισκουν την εύκαιρίαν (opportunity) είσαγωγής εις Πανεπιστήμιον. Ο αριθμός όμως αυτών εις όλας τας χώρας είναι περιορισμένος. Η μεγάλη πλειονότης των νέων πράγματι δέν θέλει να έξοδεύση τέσσαρα έτη της νεανικής ήλικίας εις το Πανεπιστήμιον και ούτε είναι κατάλληλος να το κάμη. Έξ άλλου, δέν θά ήτο διά το συμφέρον ένός Έθνους, ένα πολυ μέγαλο ποσοστόν του πληθυσμού του να έπαιρνε πανεπιστημιακήν μόρφωσιν, διότι υπάρχουν πολλά καθήκοντα πολλών διαφορετικών τύπων, που πρέπει να έπιτελεσθούν και διά τα όποια άπαιτείται άσκησις και ειδικότης διαφορετική από την πανεπιστημιακήν. Εις τον σύγχρονον κόσμον έχει μεγάλην σπουδαιότητα ή εξασφάλισις ίσορροπίας των σπουδών μεταξύ αυτών που άφορούν τας τέχνας (arts) εις το σύνολόν των λαμβανομένας και εκείνων που αποθλήσκουν εις τας έπιστήμας, θεωρουμένας έπίσης ως ένα σύνολον. Η ίσορροπία αυτή είναι δυνατόν να μεταβάλλεται από χώρας εις χώραν, αλλά μία κατανομή 50 με 50 θά πρέπει να λαμβάνεται πολύ ύπ' όψιν και συνήθως αποδεικνύεται ότι είναι πρακτικώς χρήσιμος και έξυπνηρητική διά το κοινωνικόν σύνολον. Δέν δυνάμεθα έξ άλλου να άγνοήσωμεν ότι οι σπουδαιότεροι κλάδοι της γνώσεως εις τον σύγχρονον κόσμον άφορούν άναμφισβητήτως ώρισμένα έπιστημονικά θέματα, τα όποια πραγματεύονται ίσως κατά προτεραιότητα ή Φυσική, ή Βιολογία, ή Χημεία και ή Μηχανική.

Περαιών ο καθηγητής κ. Πέητς έτόνισεν ότι ή εκπαίδευσις πρέπει πρωτίτως να έμπνέη εις τους νέους τον πόθον να θελιώνουν με όλας τας δυνατότητάς των την ύλικήν και πνευματικήν κατάστασιν που εξασφαλίζει την εύμερίαν όσον το δυνατόν περισσότερων ανθρώπων. Και προσέθεσεν ότι εις τον μεταπολεμικόν κόσμον είναι άπαραίτητος ώρισμένος αριθμός ανθρώπων που να έχουν μορφωθή ούτως ώστε να γνωρίζουν καλώς τον αρχαίον πολιτισμόν και τας έπιδόσεις του εις όλους τους τομείς της ζωής.

Η ΤΗΛΕΟΡΑΣΙΣ ΔΙ' ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ

ΛΟΝΔΙΝΟΝ, Ίανουάριος.—Εκπαιδευόμενοι παραγωγοί προγραμμάτων τηλεοράσεως, προσερχόμενοι από διαφόρους χώρας όπως την Μάλταν, το Μεξικό, την Σιέρα Λεόνε κ.ά., εκπαιδεύονται εις ειδικήν σχολήν του Λονδίνου εις τα τεχνικά προβλήματα και τα προβλήματα παραγωγής, τα σχετικά με την χρησιμοποίησιν της τηλεοράσεως δι' εκπαιδευτικούς σκοπούς.

Το Κέντρον Τηλεοπτικής Εκπαίδευσέως Έξωτερικού (Κ.Τ.Ε.Ε.) έχει τρία κύρια καθήκοντα:

Πρώτον, συμβουλεύει διά την όργάνωσιν και την εκπαιδευσιν προσωπικού παραγωγής και χρησιμοποίησεως μορφωτικών προγραμμάτων τηλεοράσεως.

Δεύτερον, διεξάγει έρεύναις σχετικώς με τας ανάγκαις των χωρών έξωτερικού και παρέχει πληροφορίας και συμβουλάς επί διαθέσιμου καταλλήλου ύλικού προγραμμάτων από την Βρετανίαν και άλλαις χώρας.

Τρίτον, έτοιμάζει ίδια του προγράμματα προς χοήσιν από των ύπηρεσιών έξωτερικού. Τα μέσα, που διαθέτει το Κέντρον, είναι τόσον όργανωμένα, ώστε οι εκπαιδευόμενοι να άποκομίζουν το μεγαλύτερον δυνατόν όφελος από την σειράν μαθημάτων, της οποίας ή διάρκεια είναι δίμηνος.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΔΙΑ ΤΑ ΣΧΟΛΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

Μπρούναβικ

ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ και Δυτικογερμανοί ιστορικοί θά συναντηθούν τον προσεχή Νοέμβριον εις το Μπρούναβικ της Δυτ. Γερμανίας διά να συζητήσουν περί θεμάτων της συγχρόνου ιστορίας, όπως έμφανίζεται εις τα σχολικά βιβλία της Δυτικής Γερμανίας.

Η συνάντησις αυτή θά είναι ή τετάρτη που γίνεται κατά την τελευταίαν δεκαετίαν, και που όργανώνεται από το «Διεθνή Ίνστιτούτον Σχολικών Βιβλίων», παράρτημα του Πανεπιστημίου Κάντ, του Μπρούναβικ.

Θέμα των έφετινών συζητήσεων θά είναι ή ιστορική περίοδος από το 1914 και πέραν.

Κατά τον δόκτορα Όττο - Έρνοστ Σούντεκοφ, αντιπρόεδρον του Ίνστιτούτου, «οί Άμερικανοί έπιθυμούν να διατιπώσουν ώρισμένα κριτικά διαπιστώσεις, και θά προβάλλωμεν και ήμεεις τα έπιχειρήματά μας. Ακόμη θά τους άνακοινώσωμεν ώρισμένας κριτικάς σκέψεις διά τα τελευταία βιβλία των άμερικανικών κολλεγίων».

Ο δόκτωρ Σούντεκοφ εξήγησε πως σκοπός του Ίνστιτούτου είναι να συμβάλη εις την άρσιν των παρανοήσεων και των σφαλμάτων, που υπάρχουν εις τα βιβλία όλου του κόσμου, με διεθνείς έπαράς και συζητήσεις.

Προσέθεσεν έπίσης ότι βωτερα από κάθε διεθνή διάσκεψιν που όργανώνει το Ίνστιτούτον, αι διαλέξεις και αι συστάσεις του δημοσιεύονται και στέλλονται εις όλας τας όργανώσεις των Γερμανών διδασκάλων.

«Ένας κλάδος της εργασίας μας είναι να προσπαθήσωμεν να θέσωμεν έπιστημονικάς βάσεις εις την ιστορίαν, την γεωγραφίαν και τας πολιτικάς έπιστήμας, προς χοήσιν του συγγραφείως σχολικών βιβλίων που θά τας χρειασθή».

ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ μέρος της εργασίας μας, συνέχισεν,

είναι ή κρίσις των υπαρχόντων βιβλίων.

«Παραδείγματος χάριν, στέλλωμεν όλα τα νέα σχολικά βιβλία της Δυτικής Γερμανίας εις τας Ήνωμένας Πολιτείας, εις την Γαλλίαν, την Βρετανίαν και σε πολλές άλλες χώρες, και ζητούμεν από τους εκεί καθηγητάς να τα κρίνουν. Έτσι, άποκοτώμε την καθαρότερη δυνατή αντίληψιν των ιστορικών διαστρεβλώσεων, που θά ήτο δυνατόν να προσβάλουν τα αισθήματα των άλλων έθνών».

Οι κριτικές αυτές δημοσιεύονται έπειτα εις τα έπιστημονικά περιοδικά, και στέλλονται εις τους ενδιαφερομένους συγγραφείς των βιβλίων.

Αρχεται ξένα χωρα στέλλουν τα νέα σχολικά τους βιβλία εις την Δυτικήν Γερμανίαν, όπου μελετώνται προσεκτικά από μίαν ομάδα άρκετών δεκάδων καθηγητών Πανεπιστημίου, και οι όποιοι υποβάλλουν εν συνεχεία τα συμπεράσματά των.

Ο δόκτωρ Σούντεκοφ έλεπεν ότι το Ίνστιτούτον έχει συγκεντρώσει 31.000 σχολικά βιβλία από όλον τον κόσμο και έχει δημιουργήσει μίαν ειδικήν βιβλιοθήκην από 20.000 βιβλία ιστορίας, γεωγραφίας και φυσικών έπιστημών. Προσέθεσεν ότι ή συνεργασία είναι «εξάαιρετη» με τας χώρας της Δυτικής Ευρώπης, των Ήνωμένων Πολιτειών και του Καναδά.

Το Ίνστιτούτον, που διευθύνεται από πενταμελή έπιτρο-

πήν, βρίσκεται υπό την αιγίδα της Ούνεσκο και χρηματοδοτείται από το Πανεπιστήμιον Κάντ.

«Ως τώρα», συνέχισεν ο δρ. Σούντεκοφ, «έλάχισται έπαράς έχομεν με την Λατινικήν Άμερικήν. Η Άσία και ή Άφρική έχουν παρουσιάσει ώρισμένα γλωσσικά προβλήματα, τα όποια προσπαθώμε να λύσωμε εν συνεργασία με τα Ίνστιτούτα Άνατολικών Γλωσσών των Πανεπιστημίων της Δυτικής Γερμανίας, τα όποια μάς βοηθούν με μεταφράσεις».

Το πιο δύσκολο πρόβλημα είναι ή συνεργασία με τας κομμουνιστικάς χώρας, έλεπεν. Έχουν όμως ήδη γίνει σχετικά έπαφαί με την Πολωνίαν και την Γιουγκοσλαβίαν και πέρσοι άρχισαμε με την Τσεχοσλοβακίαν και την Ούγγαρίαν.

«Ανταλλάσσομεν σχολικά βιβλία και εύγενικά γράμματα», εξήγησε. «Αλλά άμέσως έπαράς ύπό μορφήν διασκέσεων έχομεν άποκαταστήσει μόνον με την Γιουγκοσλαβίαν. Συναντώμεθα κάθε δύο χρόνια και ανταλλάσσομεν σκέψεις. Δέν έχομεν καταβάλει προσπάθειαν να διατυπώσωμεν συστάσεις ή άπόψεις, διότι είναι μάλλον δυσχερές σήμερα να συζητώμεν με μαρξιστάς».

Ο δόκτωρ Σούντεκοφ είπεν ότι ή εργασία του Ίνστιτούτου άφορά κυρίως τα σχολικά βιβλία των άνωτέρων τάξεων των σχολείων και πανεπιστημίων.

«Τα σχολικά βιβλία διά τους άρχαίους δέν είναι, συνήθως, εις τας διαφόρους χώρας, παρά μία συμπυκνωμένη μορφή των βιβλίων διά μεγαλύτερους μαθητάς».

Το Ίνστιτούτον δημοσιεύει έφέτος ένα φυλλάδιον σχετικά με τα άσιατικά προβλήματα εις σχολικά βιβλία διά τα παιδιά έξ με δέκα χρόνων της Βρετανίας, Γαλλίας, Έλβετίας και Δυτικής Γερμανίας.

Αυτό είναι πολυ σημαντικό, εδήλωσε. Επί όλόκληρης δεκαετίας, αι ευρωπαϊκά χωρα ήσαν σημαντικά καθυστερημένα εις την γεωγραφίαν και την ιστορίαν της Άσίας και της Άφρικής, και πρέπει να κερδίσωμε τον χαμένο χρόνο».

Περιογράφοντας τον εύρον κύκλο των ειδικών θεμάτων που καλύπτει ή εργασία του Ίνστιτούτου, ο δόκτωρ Σούντεκοφ έτόνισεν την γαλλογερμανικήν ίσνεργασίαν που είναι, όπως έλεπεν, ή πιο στενή και έπιτυχής του Ίνστιτούτου. Η συνεργασία μας, εξήγησε, άφορά τας διαφόρους άπόψεις σχετικά με τας ιστορικάς εξέλιξεις εις τας δύο χώρας, από τον Καρλομάγνο ως τον Προδεδρο Σάρλ ντε Γκόλ.

Οι έπαφές με τας Ήνωμένας Πολιτείας ήρχισαν από το 1950, όταν Άμερικανοί και Δυτικογερμανοί εκπαιδευτικοί συνητηθήσαν εις Βρυξέλλας και συνέρρώνησαν διά την ανταλλαγήν βιβλίων.

Με την Βρετανίαν, ή συνεργασία αντιμετώπισεν δυσκολίας, άφού είχεν άρχισει καλά το 1949. Η Βρετανική Ίστορική Έταιρία συνήψε μίαν συμφωνίαν με την Έταιρία Δυτικογερμανών Διδασκάλων, σύμφωνα με την όποίαν θά διευτυπώντο συστάσεις εις τους συγγραφείς των σχολικών βιβλίων. Αλλά ή συμφωνία αυτή έπεκρίθη εις την Βρετανίαν ως περιορισμός της έλευθερίας έκφράσεως της γνώμης, και ή Ίστορική Έταιρία ήναγκάσθη να διακόψη την συνεργασίαν.

Από τότε, οι Βρεταννοί ιστορικοί παρακολουθούν τας συνδιασκέψεις ως ιδιώται και όχι ως αντιπρόσωποι της Ίστορικής Έταιρίας.

ALFRED KLUHS

ΒΑΣΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΝ

Υπό του κ. Γ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΥ, Καθ. Μαθηματικών - Β. Γυμνασιάρχου

Το παλαιόν σχολείον διεκρίνεται διά την αύστηράν πειθαρχίαν τών μαθητών και την τυφλήν υπακοήν εις τους διδασκάλους. Τοῦτο όμως είναι λίαν επικίνδυνον, διότι δημιουργεῖ τὸν φόβον, ἀνακόπτει τὴν πρωταβουλίαν και ζωτικότητα τοῦ μαθητοῦ, και ἀκόμη ἀποδίδει μετριότητος και μιμητάς.

Τὸ ἀκριως ἀντίθετον σχολεῖον, δηλ. ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἄφινε μεγάλην ἐλευθερίαν και πρωταβουλίαν εις τοὺς μαθητάς, ὠδήγησεν ἐπίσης εις κατάστασιν συγχύσεως, και πᾶσι παρρησιασθέντων φαινόμενα λυπηρά.

Σήμερον εις τὸ σύγχρονον σχολεῖον ἀκολουθεῖται ἡ μέση ὁδός, κατὰ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἐξασφαλισθῆ τὸ συναίσθημα τῆς ἀσφαλείας και τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν μαθητῶν, διότι ἔχει τοῦτο πρωταρχικὴν σημασίαν διὰ τὸ σχολεῖον.

Ἐξ ἄλλου, ἡ σχολικὴ ἐργασία και προσπάθεια τῶν μαθητῶν, λίαν ἀπαραίτητος διὰ τὴν καθόλου ἀνάπτυξιν αὐτῶν, προϋποθέτει τὴν ἐξασφάλισιν τῶν ἀνωτέρω συναισθημάτων. Ἡ ἀρχὴ αὕτη ἐξασφαλίζει τὴν ἐπιτυχίαν και τὴν μάθησιν κατὰ τὸ μέγιστον δυνατὸν ὅριον και συντελεῖ εις τὴν πλήρη ἀνάπτυξιν τοῦ ἀτόμου εις μίαν δημοκρατικὴν κοινωνίαν ὅπου ἕκαστος ὀφείλει νὰ συνεισφέρῃ διὰ τὴν πρόοδον και εὐημερίαν αὐτῆς.

Ἡ ἀντίθετος ἀρχὴ ὠδηγεῖ εις τὴν ἀποτυχίαν τῆς διδασκαλίας και τοῦ ἀτόμου ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Οὕτω, π.χ. ὁ φόβος, ἡ ἀποστροφή και ἡ ἀποτυχία κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν Μαθηματικῶν ὀφείλονται κυρίως εις τὴν ἕλλειψιν ἀμοσφαίρας ἀσφαλείας ἐν τῇ τάξει, και εις τὴν παραβίασιν τῆς ἀρχῆς τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν μαθητῶν. Ἀλλὰ τὸ σπουδαιότερον, ἡ συγκρότησις σταθερᾶς κοινωνίας, περισσότερο ἀπαραίτητος σήμερον, δὲν ἐπιτυγχάνεται χωρὶς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀνωτέρω ἀρχῆς.

Ὅλοι γενικῶς οἱ διδάσκαλοι ἐν τῇ πράξει πολὺ δύναται νὰ βοηθήσουν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν, ὅταν ἔλθουν πλησιέστερον πρὸς τὰ προβλήματα ἀγωνίας, ἀπογοητεύσεως και φόβου τῶν παιδιῶν, και δώσουν ἐν εἶδος ἱκανοποιήσεως και αὐτοεμπιστοσύνης εις ὅλους τοὺς μαθητάς.

Οὕτως ἐν τῇ πράξει πρέπει: 1) Νὰ δημιουργήσωμεν περιβάλλον, ὅπου ἕκαστος ἀτομον νὰ δύναται νὰ ἐκφράξῃ ἐλευθέρως τὰς ἀπόψεις του. 2) Νὰ ἐξοπλίσωμεν τὸν νέον δι' ὅλων τῶν ἀπαραίτητων γνώσεων και δεξιοτήτων πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν παρουσιαζομένων ἀλλαγῶν και ἐξελίξεων ἐν τῇ κοινωνίᾳ, και 3) Νὰ τὸν βοηθήσωμεν πρὸς περαιτέρω αὐτοανάπτυξιν και πρόοδον.

Ὁ διδάσκων πρέπει νὰ ἐνδιαφέρεται δι' ὅλους τοὺς μαθητάς χωρὶς προκατάληψιν και νὰ διδάσκῃ εις αὐτοὺς τὴν ἀμοιβαίαν ἀλληλοεκτίμησιν και ἀλληλοσεβασμόν. Νὰ ὠδηγῆ τοὺς μαθητάς εις τὴν πλήρη και δημοκρατικὴν συνεργασίαν τῆς τάξεως εις ὁμάδας, και νὰ ἐπιτρέπῃ τὴν ἐλευθέραν ἔκφρασιν ἕκαστου χωρὶς νὰ ἀποθαρρύνῃ διὰ σφάλματα και ἀτελείας. Ὁ διδάσκαλος πρέπει νὰ ὠδηγῆ τοὺς μαθητάς πρὸς νέους ὁρίζοντας, νέας μεθόδους, νέας διερευνήσεις και συμπεράσματα. Οὗτος ἀκόμη πρέπει νὰ διδῇ τὴν εὐκαιρίαν τῆς ἱκανοποιήσεως εις ὅλους με τὴν χρησιμοποίησιν ποικιλίας ἀσχολιῶν βάσει τῶν διαφόρων ταιλέτων, ἱκανοτήτων και δεξιοτήτων.

Τεχνικῶς κατὰ τὴν καθημερινὴν διδασκαλίαν τὰ συναίσθηματα ἀσφαλείας και ἱκανοποιήσεως ἐπιτυγχάνονται:

- 1) διὰ τῆς παρακολουθήσεως ἐνὸς ἕκαστου τῶν μαθητῶν ἰδιαιτέρως,
- 2) διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῆς κοινωνικῆς συμπεριφορᾶς,
- 3) διὰ τοῦ σχηματισμοῦ ὁμάδων ἀναλόγως με τὰς δεξιότητάς, τὰ διαφέροντα και τὰς ἱκανότητας τῶν μαθητῶν,
- 4) Ἰδιὰ τῆς δημιουργίας ἐλκυστικῶν, φυσικοῦ και ἁρμοικοῦ περιβάλλοντος ἐν τῷ σχολείῳ,
- 5) διὰ καταλλήλου προσαρμογῆς τῶν σχέσεών μας με τοὺς μαθητάς ὑπὸ τὴν ἐννοίαν τοῦ ὀδηγοῦ, συμβούλου και ὀργανωτοῦ,
- 6) διὰ τῆς χρησιμοποίησεως ἐπαίνων δι' ὅλους τοὺς μαθητάς, αὐξήσεως τῆς ἀποδόσεως αὐτῶν, και ἀναθέσεως και κατανομῆς εὐθυνῶν.

7) διὰ τῆς βοηθείας πρὸς ὀρθὴν χρῆσιν τῆς ἐλευθερίας κατὰ τὴν μάθησιν και τὴν ζωὴν, και

8) διὰ τῆς ὑποδείξεως τῶν τρόπων εις τοὺς μαθητάς και τῆς παροχῆς εις αὐτοὺς βοηθείας, ὥστε νὰ ἀποκτήσουν δεξιότητες, τὰς ὁποίας θὰ δυνηθῶν ἀργότερον νὰ χρησιμοποίησουν πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων τῆς διαρκῶς μεταβαλλομένης κοινωνίας.

Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν δύναμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ σύγχρονος διδάσκαλος θὰ δυνηθῆ νὰ πραγματοποιήσῃ τὰ συναίσθηματα ἀσφαλείας και ἱκανοποιήσεως εις τοὺς μαθητάς του, και ἀκόμη θὰ δημιουργήσῃ εις αὐτοὺς ἐπάρκειαν ἐνεργητικότητος, ἐντάσεως, προσδοκίας, ἐλπίδος, σχέδια και φιλοδοξίας αἱ ὁποῖαι τόσον χρειάζονται εις αὐτοὺς διὰ νὰ πραγματοποιήσουν δημιουργικὴν προσαρμογὴν πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς συγχρόνου ζωῆς.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΥ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ἢ ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΣ;

Υπό κ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ Θ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ, Καθηγητοῦ Ἀγγλικῆς

«Τοῦ δασκάλου τὸ ἔργο καρποφορεῖ ὅταν ὁ ἴδιος ἀποτελεῖ τὴ ζωντανὴ ἐφαρμογὴν και προβολὴν τῆς διδασκαλίας του.»

ΓΙΑ τὸν καθένα ἀπὸ μᾶς ποὺ διδάσκει τὴν Ἀγγλικὴν, ἐκεῖνο ποὺ ἐνδιαφέρει βασικῶς, ἢ μάλλον πρέπει νὰ ἐνδιαφέρεται εἶναι ἡ διαύγεια και ἡ ἀκρίβεια τῆς μεταδόσεως τῶν γνώσεών μας πρὸς τοὺς σπουδαστάς, δύο στοιχεῖα ποὺ ὄχι μόνο θὰ μᾶς βοηθήσουν εις τὸ ἔργον μας, ἀλλὰ ποὺ, ὅταν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου ἔλθῃ διὰ τὸν σπουδαστήν, θ' ἀποτελέσουν ἐφόδια ἀπαραίτητα διὰ τὸν ἐκ μέρους του ἐπιτυχῆ χειρισμὸν τῆς γλώσσης. Θὰ ἤμπορῆ τότε και αὐτὸς νὰ χειρίζεται τὴν γλώσσαν (πρέπει νὰ μπορῆ, δηλαδὴ) με διαύγειαν και ἀκρίβειαν.

«Καὶ πῶς θὰ ἐπιτευχθῆ τοῦτο;» γεννᾶται εὐλόγως τὸ ἐρώτημα. Με τὴν συνεχῆ, ἀτεγκτον, αὐστηρὰν προβολὴν τῶν κανόνων τῆς γραμματικῆς εις τὸν σπουδαστήν, και με τὴν ἐπιμονὴν μας νὰ τοὺς ἐκμάθῃ διὰ τὴν ἤμπορῆ νὰ τοὺς ἐφαρμόσῃ ὅταν συνδιαλέγεται και ὅταν γράφῃ, ἢ ἀπλῶς με τὴν μέθοδον τῆς Conversation, τὴν ἀπομίμησιν δηλαδὴ ὀρθῶν γλωσσικῶν τύπων τόσον ἀπὸ ἀπόψεως προτασιακῆς διαρθρώσεως (θέσις ὑποκειμένου, ῥήματος, ἀντικειμένου, ἐπιρρηματός κλπ. ἐν τῇ προτάσει), ὅσον και προφορᾶς, ποὺ θὰ τοῦ δίδομεν ἡμεῖς.

Ἐὰν ληθῆ ὅτι ἕνα σπουδαστὴς ἤμπορεῖ νὰ ἔχῃ πλήρεις, ἀρτίως γνώσεις τῆς γραμματικῆς μᾶς γλώσσης χωρὶς νὰ εἶναι εις θέσιν οὔτε λέξιν ν' ἀρθρώσῃ εις τὴν γλώσσαν αὐτήν, θὰ πρέπει νὰ συμπεράνωμεν πιθανόν ὅτι ἐκεῖνο ποὺ χρειάζεται εἶναι ἀπλῶς ἕνα σύστημα Conversation κατὰ τὸ ὁποῖον ἡμεῖς οἱ διδάσκοντες θὰ λέμε και θὰ λέμε, ὁ δὲ σπουδαστὴς θὰ προσέχῃ και θὰ ἐπαναλαμβάνῃ μέχρις ὅτου ἀφομοιώσῃ ὀρισμένα ὀρθὰ γλωσσικὰ σχήματα. Οὔτε ὅμως και αὐτὸ εἶναι δυνατόν νὰ ἰσχύσῃ ἀπόλυτα, διότι ἡμεῖς ἄλλοτε μὲν προπαρασκευάζομεν ἀνθρώπους ἔχοντας ἀνάγκην βασικῶν μόνον στοιχείων τῆς γλώσσης προκειμένου νὰ τὰ χρησιμοποιήσουν κάπου ἀπλῶς πρὸς βιοπορισμόν, ἄλλοτε ὅμως δημιουργοῦμεν ἢ, ἐπὶ τὸ μετριωρονέστερον, φιλοδοξοῦμεν νὰ δημιουργήσωμεν ἀνθρώπους βαθεῖα μορφωμένους γλωσσικά.

Τότε ὅλα τὰ προλεχθέντα συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς γραμματικῆς καθ' ὅλας τὰς ἐνδείξεις. Naί, πιθανόν νὰ εἶναι ἔτσι. Μὰ τὸ πῶς τὴν ἐννοοῦμεν τὴν γραμματικὴν — ἔχει σημασίαν, παίζει ρόλον. Ἐὰν τὴν παραδεχθῶμεν και τὴν ἐνστερνισθῶμεν ὡς μὴ κωδικοποιημένη ἰσχυρὴν κανόνων ποὺ διεσπάζει ποὺ εἶναι τὸ ὠσὸς και ποὺ τὸ ἐσφαλμένο στὴν γλώσσα, ἢ ὡς μὴ συστηματικὴν μετριογραφίαν, με τεχνικοὺς ὅρους, τῆς διαρθρώσεως τῆς γλώσσης, τότε δὲν θὰ βοηθηθῶμεν πολὺ εις τὸ νὰ ἐπιτύχωμεν ἐκεῖνο ποὺ θέλομεν στὴν τάξιν μας, ἢτοι νὰ διδάξωμεν καλά, ὀρθὰ Ἀγγλικά. Ἐὰν ὅμως κλίνωμεν πρὸς τὴν ἀποψιν — τὴν μόνην ὀρθὴν ἄλλοτε, κατὰ τὴν γνώμην μου — ὅτι ἡ γραμματικὴ εἶναι ἕνα ἀναπόσπαστα ζωντανὸ μέρος τῆς γλώσσης ποὺ προβάλλει αὐθόρμητα, ἀσυναίσθητα, ἀβίαστα στὴν καθημερινὴν μας ἐπαφή με τοὺς συνανθρώπους μας, τότε ἡ ἐπιτυχία θὰ εἶναι ἐξοφλισμένη, ἀρκεῖ νὰ ἐξεύρωμεν τὸν καλλίτερον τρόπον τῆς διδασκαλίας τῆς γραμματικῆς.

Ὅλοι μας γνωρίζομεν ἐκ πείρας ὅτι στὴν καθημερινὴν μας χρῆσιν τῆς γλώσσης οὐδέποτε σκεπτόμεθα ἕνα οἰονδήποτε κανόνα γραμματικῆς διὰ νὰ κατασκευάσωμεν μίαν πρότασιν πρὶν τὴν εἰποῦμε, και διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἀκριβῶς ἢ διδα-

σκαλί τῆς Ἀγγλικῆς δὲν πρέπει νὰ στηρίζεται κατ' ἀποκλειστικότητα ἐπὶ τῆς μεταδόσεως ξηρῶν γραμματικῶν κανόνων, γιατί δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦμεν ὅτι ἡ διδασκαλία μᾶς γλώσσης δὲν εἶναι ἀπλῶς ἐπιστήμη, ἀλλὰ κυρίως τέχνη, ἡ τέχνη τῆς ὁποίας σκοπὸς και κύριον μέλημα δὲν νὰ εἶναι τὸ πῶς θὰ ἐμφυσήσωμεν εις τοὺς σπουδαστάς ὀρθὰς συνηθείας ὁμιλίας και γραφῆς. Καὶ ἔξηγοῦμαι: Ἐὰν παραδεχθῶμε ὅτι πρωταρχικὸς σκοπὸς τῆς γραμματικῆς εἶναι νὰ βοηθήσῃ τὸν σπουδαστήν νὰ καταστῇ κύριος μᾶς γλώσσης, ἀγόμεθα εις τὸ συμπέρασμα ὅτι οἱ ἐν γένει ὀρισμοὶ τῆς γραμματικῆς πρέπει νὰ εἶναι τέτοιοι ὥστε νὰ προωθοῦν και ὄχι νὰ παρακολοῦν τὸν σπουδαστήν εις τὴν ἐκμάθησιν τῆς γλώσσης. Ὑπάρχουν δὲ και ἄλλοι παράγοντες ποὺ πρέπει νὰ ληφθῶν ὄψιν ἐν προκειμένῳ.

ΚΑΙ πρῶτον, ἡ διαφορὰ μεταξὺ ἐνηλίκων και παιδιῶν. Καὶ ὅταν λέγω «παιδιῶν», ἐννοῶ τὰ μέχρις ἡλικίας 13—14 ἐτῶν. Στὸ Γυμνάσιον τὰ παιδιὰ ἀρχίζουν μίαν σοβαρὰν (θὰ τὴν ἀποκαλοῦσα «ἀνατομικὴν») μελέτην τῆς γραμματικῆς και τοῦ συντακτικοῦ εις ἡλικίαν 15 ἐτῶν. Ὡς τὴν ἡλικία αὕτη περὶπου, θὰ ἤμποροῦσε κανεὶς νὰ ἰσχυρισθῆ ὅτι τὰ παιδιὰ στὴν μητρικὴν τοὺς γλώσσα χρησιμοποιοῦν ἀσυναίσθητα καὶ ἀβίαστα πολλὰ γλωσσικὰ ἰδιώματα, ποὺ ἄπτονται τῆς γραμματικῆς και τῆς ἐν γένει διαρθρώσεως τῶν προτάσεων, τὰ ὁποῖα ἐκλήθησαν φυσιολογικά, διὰ τῆς ἀκοῆς. Εἶναι ὅμως δύσκολον νὰ παραδεχθῶμε ὅτι τὸ ἴδιο ἤμπορεῖ νὰ γίνῃ και με μὴ ξένη γλώσσα, ὅτι δηλαδὴ ὁ σπουδαστὴς ἤμπορεῖ νὰ προχωρήσῃ χωρὶς νὰ ἔχῃ οὐδὲ και τὴν ἐλαχίστην γνώσιν τῆς γραμματικῆς τῆς ξένης γλώσσης ποὺ μανθάνει (αὐτὸ δὲν συμβαίνει οὔτε στὴν Ἑλληνικὴν).

Καὶ τί πρέπει λοιπὸν νὰ γίνῃ; Μήπως θὰ πρέπει ν' ἀναλώσωμεν τὸν ἑαυτὸν μας ἐργασθῶμεθα ἀδελφείπῳ γραμματικῶν κανόνων; Βεβαίως ὄχι. Ἐντὸς ὅμως τῶν ὁρίων τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος θὰ πρέπει κατὰ κράτος ποὺ δίδομεν ἕνα κανόνα (καὶ τοῦτο με τὴν μεγαλυτέραν δυνατὴν σαφήνειαν), νὰ τὸν συνοδεύωμεν ἀπαραίτητως και με ἀφθονίαν παραδειγμάτων, τὰ ὁποῖα θὰ δώσωμεν εις τὸν σπουδαστήν τὴν ἀνάγκην, τὴν συνεχῆ εὐκαιρίαν τῆς ἐφαρμογῆς του, μέχρις ὅτου ἐκεῖνο ποὺ μανθάνει καταστῇ ἀναπόσπαστον μέρος τοῦ ἑαυτοῦ του σὲ τέτοιο βαθμὸν ποὺ τίποτε δὲν θὰ ἤμπορῆ νὰ τὸ ξεριζώσῃ. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἡ ἐπιτυχία ποὺ ἀναπόφευκτα θὰ προκύψῃ, θὰ ὀφείλεται κατὰ 80—90% εις τὴν πρακτικὴν ἐξάσκησιν, εις τὴν διὰ τῆς ἐπαναλήψεως ἀπόκτησιν ὀρθῶν γλωσσικῶν ἔξεων, παραμεριζομένων τῶν σχολιοτεχνῶν, ἀφηρημένων ὀρων τῆς γραμματικῆς. Ἐτσι δὲν θ' ἀργήσωμεν νὰ φθάσωμε ὅτι ἕνα θαυμάσιον ἀποτέλεσμα εἶναι οἱ γλωσσικῶς συνήθειες πρωτίστως, και ὄχι τόσον οἱ κανόνες τῆς γραμματικῆς.

ΚΑΙ ΕΤΣΙ φθάνομε στὸ ἄλλο σημεῖον ποὺ θέλω νὰ θίξω εις τὸ παρὸν σύντομον ἄρθρον μου: Τὸς ἐνηλίκους. Τώρα φυσικὰ τὰ πράγματα εἶναι διαφορετικά. Ἐς σημειωθῆ ἔδω ὅτι τοὺς σπουδαστάς τῆς κλάσεως αὐτῆς

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

τους θεωρώ ως έχοντας τουλάχιστον άπολυτήριο Γυμνασίου. Διότι προκειμένου περί άποφοίτων του Δημοτικού, άλλως πως πρέπει κανείς να σκεφθί και άλλο σύστημα να εφαρμόσει. Άλλά τούτο δέν είναι το παρόντος. Είπα πάλι πάνω ότι τα πράγματα εδώ αλλάζουν. Μήπως με αυτό έννοώ ότι το σύστημα που εξέθεσα για τα παιδιά, και που μάς όδηγει εις τόν αυτόματιόν, θα παραστή ανάγκη να ανατραπή και να χρησιμοποιηθί ένα εκ διαμέτρου διαφορετικών; Όχι φυσικά. Τώρα όμως είμεθα πλέον εις θέσιν να κάνουμε την άνατομιάν της γραμματικής και να προδόμεν εις αναλυτικότεραν εξήγησιν αυτής και να συγκρίνουμε τα κοινά με την μητρικήν μας γλώσσαν σημεία, αντίθετως δε να διαστειλωμεν τα διαφέροντα. Διότι εδώ πλέον ή περίοδος μάς διδάσκει ότι κάθε ένθλιος σπουδαστής που κάνει ένθυνηδίητα την εργασίαν του συνάγει, πολλές φορές, μετά εξέτασιν του όλικού του εκάστοτε μαθήματος, και μόνος του άκόμη τούς γραμματικούς κανόνας και είναι εις θέσιν εις πλείστας περιπτώσεις να τούς διατυπώσι. Έχει ιδιχήν του πρωτοβουλιάν και δέν άνταποκρίνεται τυφλώς εις τας παραομήσεις του καθηγητού του. Δέν άναπαράγει άλλως. Λιανοείται, κρίνει, συγκρίνει και άποφαινεται. Όμως και εδώ άκόμη υπάρχουν θέματα που το βάρος τους θα τό φέρη ή συνεχής επανάληψις, ό αυτοματισμός, διότι άπλούστατα δέν είναι δυνατόν ν' άποδοθούν εις την Έλληνικήν όλοσχερώς ή και οδδόλωσ με τούς γραμματικούς κανόνας.

Έστωσαν μερικά παραδείγματα:

Λέμε στην Έλληνικήν: «Ό χρυσός είναι πολύτιμον μέταλλον», άλλα εις την Άγγλικήν: «Gold is a precious metal». Δέν υπάρχει άρθρον εις την Άγγλικήν, ούχ' ήττον όμως είναι εύχερης ή εξήγησις που θα δώσωμεν εις τόν σπουδαστήν. Η παίρνοντας τό ρήμα — συγκεκριμένους τόν ύπερσυντέλικον: «Όταν έφθασα στό σπίτι, ό Γιάννης είχε φύγει», «When I got home John had left». Τα πράγματα είναι ταυτόσημα. Όμως τί θα πώμε για μία ιδιωματική έκφρασι του Μέλλοντος Τετελεσμένου, σαν αυτήν: «By the end of June next we shall have been here two years». Τί καλλίτερο από τό: «Ός τό τέλος του προσεχούς Ιουνίου θα έχωμεν συμπληρώσει δύο έτη διαμονής εδώ». Ιδού άλλο παράδειγμα: «Ήμτορώ να ειπώ: «I had breakfast at 8 o'clock in those days», όπως και: «I was having breakfast at 8 o'clock in those days». Και τα δύο θα τα έξηγησώ: «Έπαυσα τό πρόγευμά μου στις 8 τις ήμέρες εκείνες». Όμως υπάρχει διαφορά, διότι με τό δεύτερο «I was having...» θέτω ύρα, έννοώ την συνήθειάν μου να παίρνω τό πρόγευμά μου στις 8 τό πρωί σαν ένα έξέχωρο γεγονός, που διήρκεσε για μία ώρισμένη περίοδο. Θέτω ύρα, διότι δέν είπα κάτι τό αναπόδραστα φυσικόν, όπως τό: «I had breakfast...» — «Peter is married» — «Ό Πέτρος είναι παντρευμένος». «Peter has been married 3 years», θα πη τό ίδιο, μόνον που προσθέτει πόσα χρόνια είναι παντρευμένος ό Πέτρος. — «He is tiresome» είναι κουραστικός (πάντα), άλλα: «He is being tiresome» γίνεται κουραστικός (βαρετός) (τόρα, ειδικώς αυτή τη φορά). — «We dine at Flocas tomorrow». Θα φάμε (τρώμε) στού Φλόκα αύριο, άλλα με την έννοια τη βαθύτερη ότι αυτό είναι μία συνήθεια, κάτι που γίνεται κάθε εβδομάδα (κάθε Δευτέρα ή Τρίτη κλπ.), άλλα: «We are dining at Flocas tomorrow» ειδικώς αύριο, κ.ο.κ. Πολλά, άπειρα είναι τα παραδείγματα που θα μπορούσε να δώση κανείς.

Σέ όλες τις παραπάνω ιδιωματικές εκφράσεις, εκείνο που θα παίξη ρόλο, θα είναι ή συνεχής, ή αδιάλειπτος επανάληψις μέχρις ότου γίνονιν αυτές κτήμα του σπουδαστού.

Πάντως ή έγκρισι εκ μέρους του διδάσκοντος διάγνωσις των συνθηκών που επικρατούν εις την τάξιν (όμοιογένεια ή άναμοιογένεια, επίπεδον μορφώσεως των σπουδαστών, βαθμός έφέσεως προς εκμάθησιν ξένης γλώσσης κλπ.), θα συντελέση τά μέγιστα εις την εκ μέρους του δεξιότεχου καθηγητού έκλογήν της ακολουθητέας τακτικής εν τη τάξει, διότι καθηγητής είναι εκείνος που ξέρει ότι πραγματική διδασκαλία σημαίνει κατανόησιν των εκάστοτε προβλημάτων της τάξεως και συνεχή προσαρμογήν αυτού προς τα προ-

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΣΘΜΑΤΕΙΑ

Γεν. Συνέλευσις της Ένώσεως Έπαγγελματικών και Τεχνικών Σχολών Έλλάδος

ΤΗΝ 27ην Δεκεμβρίου π.έ. 1963 έλαβε χώραν ή τακτική Γεν. Συνέλευσις της Ένώσεως Ίδιωτικών Έπαγγελματικών και Τεχνικών Σχολών Έλλάδος, προς έγκρισιν της λογοδοσίας των πεπραγμένων κατά τό λήξαν έτος και διενέργειαν άρχαιρσεών.

Η λογοδοσία της άπερχομένης διοικήσεως, καθώς και ό άπολογισμός της διαχειρίσεως ένεκρίθησαν παμψηφεί. Είς έπακολοθηήσασαν δε ψηφοφορίαν, εξέλεγη τό νέον Διοικητικόν Συμβούλιον άρατισθέν εκ των κ.κ. Θεοδώρου Παπαγιαννοπούλου, Ίωάννου Θεοδώρου, Κων. Γεράρδου, Κων. Παρασκευοπούλου, Παύλου Λούντζη, Κων. Στεφανίδη και Χρήστου Γουμνοπούλου. Άναπληρωματικά μέλη του Δ. Συμβουλίου εξέλεγθησαν οι κ.κ. Παναγιώτης Μπούρας, Δημ. Άθραμίδης και Κων. Όλύμπος. Τέλος, ή έξελεγκτική Έπιτροπή άρηρήσθη εκ των κ.κ. Κων. Παναγιωτοπούλου, Μαρ. Βενέρη και Νικ. Στρατηγάκη, με άναπληρωματικά μέλη τούς κ.κ. Άπόστ. Παπακωνσταντίνου και Νικ. Άτματζίδην.

Η νέα Διοίκησις της Ένώσεως

Είς επακολοθηήσασαν συνεδριάσιν του νεοεκελεγέντος Διοικ. Συμβουλίου, τό προεδρείον καθρητήσθη ως εξής: Πρόεδρος ό κ. Θ. Παπαγιαννόπουλος, Άντιπρόεδρος ό κ. Ί. Θεοδώρου, Γεν. Γραμματεύς ό κ. Κ. Γεράρδος, Ταμίας ό κ. Κ. Παρασκευοπούλος και Σύμβουλοι οι κ.κ. Π. Λούντζης, Κ. Στεφανίδης και Χρ. Γουμνοπούλος.

Έκτακτος Γεν. Συνέλευσις διά τά εκκρεμοϋντα θέματα του κλάδου

Επίσης την 1ην Μαρτίου ε.έ. συνήλθεν έκτακτος Γεν. Συνέλευσις των μελών της Ένώσεως Ίδιωτικών Τεχνικών και Έπαγγελματικών Σχολών Έλλάδος, καθ' ήν συνεζητήθησαν διάφορα θέματα άφορώντα τας σχολάς, μεταξύ των όποιων τά άναφερόμενα εις τας άμοιβάς των καθηγητών, εις την καταβολήν των διδάκτρων άπόρων μαθητών, εις την επέκτασιν της δωρεάν παιδείας και εις τας ιδιωτικάς επαγγελματικάς και τεχνικάς σχολάς, κ.θ.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Τό Μέγα Έλληνικόν Βιογραφικόν Λεξικόν

Επιβλητικόν την τυποτεχνικήν μορφήν, εικονογραφημένον και ύποδειγματικόν την επιστημονικήν συγγραφήν, εκκλωφόρησε τό ύπ' αριθ. 7 τυπογραφικόν φύλλον του ΣΤ' τόμου του διεθνώς πρωτοτύπου Μεγάλου Έλληνικού Βιογραφικού Λεξικού.

βλήματα ταύτα, ώστε να δυνατόν ν' άνταποκριθί εις τας ποικίλας ικανότητας, την πείραν και την προσωπικότητα των σπουδαστών, χωρίς να λησμονή ότι ή όρθή προφορική έκφρασις των διανοημάτων μας, ό όρθός λόγος δηλαδή, είναι τό βασικόν στοιχείον όταν μανθάνωμεν μίαν ζωντανήν γλώσσαν, όπως είναι ή Άγγλική.

ΝΙΚΟΣ ΘΕΟΔΩΡΙΑΔΗΣ
Καθηγητής Άγγλικής

Έθηνικά Έκπαιδευτικά Νέα

Ό Ο.Ο.Σ.Α. διά τό τρίτον Πανεπιστήμιον

Ό άρχιθείς κατά τας αρχάς Μαρτίου εις Άθήνας εκπρόσωπος του Όργανισμου Οικονομικής Συνεργασίας και Άναπτύξεως κ. Γκάς συνειργάσθη με τόν ύπουργόν Προεδρίας Κυβερνήσεως κ. Α. Παπανδρέου, τόν ύφυπουργόν Παιδείας κ. Α. Άκρίταν και τόν γεν. γραμματέα του ύπουργείου Παιδείας κ. Ε. Παπανούτσον επί του θέματος της δημιουργίας εν Έλλάδι τρίτου Πανεπιστημίου. Ό κ. Γκάς, όμιλών προς τούς δημοσιογράφους, ανέφερεν ότι ό Ο.Ο.Σ.Α. έχρηματοδότησεν ήδη εν Έλλάδι σημαντικά προγράμματα εκπαιδευτικής αναπτύξεως και ενδιαφέρεται διά την επιτυχίαν του σχεδίου της ελληνικής Κυβερνήσεως, τό όποϊον, έφ' όσον επιτύχη, θα άποτελέση άξιόμιμητον παράδειγμα διά τας ύπαναπτύκτους χώρας, των όποιων αί άνάγκαι δημιουργίας επιστημονικών στελεχών κατά την επερχομένην δεκαετίαν θα αυξάνονται άματωδώς. Ό κ. Γκάς ανέφερεν επίσης ότι βασικόν έπιχείρημα δημιουργίας εν Έλλάδι και τρίτου επιστημονικού ίδρύματος άποτελεί τό γεγονός ότι τό 25% των έξερχομένων εκ των γυμνασίων ύποψηφίων σπουδαστών στρέφονται δι' άνωτέρας σπουδάς προς τά ξένα Πανεπιστήμια λόγω άδυναμίας των Έλληνικών ιδρυμάτων να στελεχώσουν την διοικητικήν διάρθρωσιν της ελληνικής οικονομίας με τό αναγκαίον επιστημονικόν προσωπικόν.

Νέον κτιριακόν συγκρότημα της Άκαδημίας Άθηνών

Η Άκαδημία Άθηνών δι' έγγραφου της προς τό ύπουργείον Παιδείας, εξέτησεν οικονομικήν ένίσχυσιν διά την άνέγερσιν κτιριακού συγκροτήματος προς στέγασιν των επιστημονικών της ιδρυμάτων, επί οικοπέδου των οδών Άναγνωστοπούλου — Ηρακλείτου και Σπενσίπουν. Η δαπάνη του συγκροτήματος αυτού θα ανέλθη, όπως αναφέρεται, εις τό έγγραφον, εις 6.200.000 δραχμάς.

Θερινά σεμινάρια εις τό Πανεπιστήμιον του Χάρβαρντ

Άνακοινούται ότι τό εν Χάρβαρντ Η.Π.Α. Πανεπιστήμιον, διοργανώνει διεθνές Σεμινάριον από 30 Ιουνίου — 21 Αυγούστου 1964 εις ό δύνανται να συμμετάσχον οι διακριθέντες εις κλάδον τινά των πολιτικών, οικονομικών, κοινωνιολογικών επιστημών και φιλοσοφίας. Τό Πανεπιστήμιον θέλει αναλάβει άπαντα τά έξοδα παραμο-

νης εις Χάρβαρντ ως και τό του ταξιδίου των τελικώς προσληφθησομένων επιστημόνων. Ηλικία 25—45 ετών και άπαραιτήτως άρτια γνώσις της άγγλικής γλώσσης. Ψηλοφοροία παρέχονται παρά τού Β. ύπουργείου Έξωτερικών, γραφ. 20.

Αί σχολαί Ξένων Γλωσσών εις τό Συμβούλιον Έπικρατείας

Αί Έπαγγελματικά Σχολαί Ξένων Γλωσσών κατέθεσαν προσφυγάς ένόπιον του Συμβουλίου Έπικρατείας κατά διαφόρον άποφάσεωσ του Έπουργείου Παιδείας, δι' όν διετάσσεται τό κλείσιμον όρισμένων παρατηρητέων σχολών ξένων γλωσσών, ως και κατά της άποφάσεως περί ύπαγωγής των επαγγελματικών σχολών ξένων γλωσσών εις την άρμοδιότητα της ύπηρεσίας Μέσης Ίδιωτικής Έκπαίδεψεως άντι της άρμοδίας Γεν. Διευθύνσεως Έπαγγελματικής Έκπαίδεψεως.

Νέος διευθυντής εις την Έλληνοαμερικανικήν Ένωσιν

Κατόπιν άποφάσεως του Διοικητικού Συμβουλίου της Έλληνοαμερικανικής Ένώσεως, καθήκοντα Έντεταλμένου Διευθυντού ανέλαβεν από 4ης Μαρτίου ό κ. Carl Filskow, εις αντικατάσασιν του παραιτηθέντος, λόγω άποχωρήσεως εξ Έλλάδος, κ. Sydney Hamolsky. Προς τόν τελευταίον τούτον έξεφράσθησαν θερμότατα εύχαριστία διά τας σημαντικάς ύπηρεσίας άς προσέφερον εις την Ένωσιν, και ιδιαιτέρας διά την πολύτιμον συμβολήν του εις την όλην αναδιοργάνωσιν της Ένώσεως καθώς και την τόσον επιτυχή άνέγερσιν, έξοπλισμόν και θέσιν εις λειτουργίαν του νέου κτιρίου αυτής.

Ό νέος διευθυντής κ. Carl Filskow εμφανίζει από άπόψεως καθαρίσεως και προύπηρεσίας άξίωσημείωτα προσόντα. Άπόφοιτος του Άμερικανικού Πανεπιστημίου του Wayne με προσθέντος σπουδάς εις τό Πανεπιστήμιον Columbia, έδίδαξεν επιτυχώς κατά τό παρελθόν εις Ίνστιτούτα, Κολλέγια και Πανεπιστήμια των Ήνωμένων Πολιτειών ως και χωρών της Νοτίου Άμερικής, άφ' έτέρου δε διετέλεσεν διευθυντής άντιστοιχών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων εις χώρας της Νοτίου Άμερικής, διαθέτων ως εκ τούτου σημαντικήν πείραν. Η μέχρι τούδε εν γένει επιτυχής σταδιοδρομία του άποτελεί έγγυήσιν ότι θα άποβή άντάξιος διάδοχος του κ. S. Hamolsky.

Έκπαιδευτικά νέα από παντού

Αύξησις των δαπανών διά την παιδείαν εις Η.Π.Α.

ΟΤΑΣΠΚΤΩΝ, Μάρτιος. — Αύξησιν των δαπανών διά την Παιδείαν, την Δημοσίαν Έγείαν, τούς Έργαζομένους και την Κοινωνικήν Πρόνοϊαν και μειώσιν των άμυντικών δαπανών εισηγήθη ό Πρόεδρος Τρόνσον εις τό μήνυμά του επί του Προϋπολογισμού της προσεχούς οικονομικής χρήσεως 1964—65 προς τό Κογκρέσσον.

Ό γερουσιαστής Φουλμπράιτ ζητεί όπως αί πιτώσεις της ΝΑΖΑ διατεδοϋν διά την παιδείαν

ΟΤΑΣΠΚΤΩΝ. — Τό γνωστόν σχέδιον της άποστολής άνθρώπων εις την Σελήνην από της Σοβιετικής Ένώσεως, εις τό όποϊον αί Ήνωμένα Πολιτεία απέδωσαν άκραν προτεραιότητα, έχει τώρα ένα ισχυρόν αντίπαλον: Είναι ό γερουσιαστής Φουλμπράιτ, του όποϊου ή μεγάλη επιτροπή ως προέδρου της Έπιτροπής επί των Έξωτερικών Σχέσεων, τόν καθιστά ισχυρόν φορέα μιας έντικής

διαμαρτυρίας, ή όποία έως τόρα ήτο άνοργάνωτος και διάχυτος.

Είς ένα λόγον του εις την Γερουσίαν, κατά τόν παρελθόντα Δεκέμβριον, ό γερουσιαστής Φουλμπράιτ, εξέητασε τόν έπίεγοντα χαρακτήρα του προγράμματος της Σελήνης εν αντιπαροβολή με τις ένθνικες έλλείψεις εις την Παιδείαν και την άπασχόλησιν, καθώς και την δέουσαν οικονομικήν ύποστήριξιν της λαοικικής έρευνής της αϊτίας του καρκίνου και της άνιάτου αρθροίτιδος. Τό συμπέρασμα του ήτο τό έξής:

«Έν ύψει όλων των άλλων προβλημάτων της χώρας μας — προβλημάτων άνεπαρκούς έκπαίδεψεως και αύξούσης άνεργίας ή άθλιότητος των αστικών κέντρων και αύξούσης εγκληματικότητος — δέν ήμπορώ να πιστεύσω ότι ή άποστολή ενός Άμερικανού εις την Σελήνην αντιπροσωπεύει την πλέον έπίεγουσαν άνάγκην διά τόν άμερικανικόν λαόν κατά την παρούσαν δεκαετίαν. Τα συμφέροντα των Η.Π.Α. αναμφιβόλως άπαιτούν συνέχισιν της προσπαθείας διά την έξερεύησιν του Διαστήματος και τό έθνος έχει τά

μέσα να αντιμετωπίση αυτήν την ανάγκην. Ἄλλα ὅλα τὰ προγράμματα πρέπει νὰ ἐξετάζονται ἐν ὄψει τῶν συνολικῶν ἐθνικῶν ἀναγκῶν καὶ νὰ γίνονται διάφοροι μεταξὺ ἐπιγόντων καὶ δευτερευόντων σκοπῶν, μεταξὺ οὐσιαστικῶν προγραμμάτων καὶ ἐκείνων τὰ ὅποια ἀπλῶς εἶναι ἐπιθυμητά.

Ὁ γεωρυσιαστὴς Φουλμπράιτ ἐποτέτειν ὅπως ἡ περιουσία τῶν πιστώσεων τῆς ΝΑΣΑ, τὴν ὁποίαν ὑποστηρίζει, διατεθῆ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως διὰ τὴν Παιδείαν.

♦ Ἡ ἀγγλικὴ γλῶσσα ἐπανακτᾷ τὴν πρώτην θέσιν εἰς Κίνα

ΝΕΑ ΤΟΡΚΗ.—Μία περίεργη στροφή λόγῳ τῆς Ρωσοκινεζικῆς διαμάχης εἶναι ἡ ἐπαναφορὰ τῆς Ἀγγλικῆς εἰς τὴν θέσιν τῆς πρώτης ξένης γλώσσης τῆς Κίνας. Τὰ ρωσικὰ βιβλία ἐφύγαν ἀπὸ τὰ ράφια καὶ ἡ ρωσικὴ γλῶσσα ἐξαφανίζεται ἀπὸ τὰ σχολεῖα. Ἡ Ἀγγλική, λέγει ἕνας καθηγητὴς ἀπὸ τὸ Πεκίνο, «εἶναι ἐν οὐσιῶδες ὄργανον διὰ τὰς ἐπιστημονικὰς ἐρευνας».

Ὁ στρατάρχης Τσὲν - Γί, ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Κίνας, συνεισέφερε τοὺς σπουδαστὰς ν' ἀποστηθίσουν τοὺλάχιστον 5.000 λέξεις.

Μαθήματα Ἀγγλικῆς ἀπὸ ραδιοφώνου μεταδίδονται τὴν πρωτάν, τὴν μεσημβρίαν καὶ τὴν ἑσπέραν.

Πλὴν ὅμως ἡ ἐκστρατεία αὕτη ἀντιμετωπίζει ἕνα σοβαρότατον πρόβλημα: Τὴν ἔλλειψιν διδασκάλων, καὶ ἡ κυβερνήσις ἀποτείνεται ὁποῦδήποτε διὰ νὰ τοὺς εὕρῃ.

Μίαν ἡμέραν, εἰς βοήθῃς - λογιστοῦ μᾶς Τραπέζης τῆς Σαγκάης, διετάχθη νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ Πεκίνο. Φοβηθεὶς ὅτι ὑφίστατο τὰς συνεπείας ἐκκαθαριστικῆς κινήσεως, λόγῳ τῆς ἐκ τῆς ἀστικῆς τάξεως προελεύσεώς του, ἐζήτησε τὴν βοήθειαν τοῦ προϊσταμένου του. Ὁ τελευταῖος τοῦ εἶπε:

«Ἡ ὑπακοὴ εἰς τὴν πρόσκλησιν εἶναι μία ἡρωϊκὴ ἀνταπόκρισις εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ κόμματος διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἐκπαίδευσίς τῆς Ἀγγλικῆς. Κατέχεις καλῶς τὴν Ἀγγλικήν, ὡς ἐκ τούτου ἦλθεν ἡ στιγμή δι' ἐσὲ νὰ συμβάλῃς δι' ὅλων τῶν δυνάμεων σου εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς Πατρίδος».

♦ Προσθήκη ἐνός ἔτους σπουδῶν εἰς τὰ ἀγγλικά γυμνάσια

ΛΟΝΔΙΝΟΝ, Μάρτιος. — Ἡ ἡλικία συμπλήρωσε τῶν γυμνασιακῶν σπουδῶν εἰς Ἀγγλίαν θὰ ἀνέλθῃ ἀπὸ τὰ 15 εἰς τὰ 16 ἔτη, λόγῳ προσθήκης ἐνός ἀκόμη ἔτους σπουδῶν. Ἡ μεταβολὴ θὰ γίνῃ κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1970—71 καὶ ἀφορᾷ τὰ παιδιὰ ποὺ θὰ ἀρχίσουν τὰς γυμνασιακὰς σπουδὰς τῶν τῶν Σεπτέμβριον τοῦ 1967. Ἡ προσθήκη τοῦ ἐπὶ πλέον ἔτους ἀνεκοινώθη εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Κοινοτήτων, ἀπὸ τὸν ὑπουργὸν Παιδείας σὲρ Ἐντουαρτ Μπόιλ καὶ θὰ ἐπιβαρύνῃ τὰ σχολεῖα μὲ 350.000 μαθητὰς ἀκόμη ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1971. Ἡ δαπάνη θὰ ἀνέλθῃ περίπου εἰς 120.000.000 λιῶν ἐτησίως.

Τὸ μεγαλύτερον πρόβλημα διὰ τὴν Κυβέρνησιν εἶναι νὰ εὐρεθῶν οἱ καθηγηταί. Ὁ κ. ὑπουργὸς ὁμολόγησεν, ὅτι εἰς τὴν σημερινὴν κατάστασιν παρατηροῦνται ἐλλείψεις ποὺ θὰ ἀνέλθουν τὸ 1970 εἰς 35.000 διδασκάλων. Καὶ θὰ χρειασθῶν, πλὴν αὐτῶν, ἄλλαι 20.000 διδασκαλοὶ διὰ τὴν προσθήκην τοῦ ἐνός ἔτους. Ἄλλ' ὁ σὲρ Ἐντουαρτ τρέφει τὴν ἐλπίδα ὅτι τὸ ἐπὶ πλέον ἔτος θὰ ἐλάττωσιν τοὺς ἀπαιτούμενους καθηγητοὺς ὀπίσω εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν καὶ περισσοτέρους πτυχιούχους εἰς τὸ ἐπάγγελμα. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος ποὺ ἐξελέγη τὸ 1970—71 διὰ τὴν προσθήκην τοῦ νέου ἔτους. Ἄλλος ἕνας λόγος εἶναι ἡ συμπλήρωσις ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ προγράμματος οἰκοδομήσεως σχολείων κατὰ τὴν ἐρχομένην τριετίαν. Μὲ τὸ νέον μέτρον, οἱ μαθηταὶ τῶν γυμνασίων θὰ παρακολουθῶν μαθήματα ἐπὶ 5 πλήρη ἔτη.

♦ Ἡ τουρκικὴ γλῶσσα εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Ὁξφόρδης

ΟΞΦΟΡΔΗ, Μάρτιος. — Ἀπεφασίσθη ὅπως εἰς τὴν σχολὴν ἀνατολικῶν γλωσσῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρδης προστεθῆ καὶ ἡ διδασκαλία τῆς Τουρκικῆς. Μέχρι σήμερον ἐδιδάσκοντο εἰς τὴν ἐν λόγῳ σχολὴν ἡ

Ἀραβικὴ, ἡ Σανσκριτικὴ, ἡ Ἑβραϊκὴ, ἡ Περσικὴ, ἡ ἀρχαία Αἰγυπτιακὴ, ἡ Κινεζικὴ καὶ ἡ Ἰαπωνικὴ.

♦ Διεθνὴς σχολὴ Θεωρητικῆς Φυσικῆς εἰς Μόσχαν

ΜΟΣΧΑ.—Σοβιετικοὶ καὶ ξένοι εἰδικοί ἐπεράτωσαν τὰς σπουδὰς τῶν εἰς τὴν διεθνή σχολὴν θεωρητικῆς φυσικῆς τοῦ Ἐνιαίου Ἰνστιτούτου Πυρηνικῶν Ἐρευνητῶν τῆς Ντούμπνα, διδασκόντες τὰς ἐργασίας τῶν θεωρητικῶν ὄλων τῶν χωρῶν τοῦ κόσμου ἐπὶ τῶν σημαντικωτέρων ἐπιστημονικῶν κλάδων. Ὁ διευθυντὴς τῆς σχολῆς Ἄλμπερτ Ταφελίτς, δόκτωρ τῶν φυσικομαθηματικῶν ἐπιστημῶν, ἐδήλωσεν εἰς ἀνταποκριτὴν τοῦ πρακτορείου ΤΑΣΣ ὅτι αἱ ἐργασίαι τῆς σχολῆς θὰ δημοσιευθῶν. Θὰ εἶναι χορηγούμενοι διὰ τὰ πανεπιστήμια καὶ τὰ ἰνστιτούτα ἐρευνῶν, ποὺ εἶναι εἰδικευμένα εἰς τὴν θεωρητικὴν φυσικὴν. Ἀφοῦ ἐτόνισεν ὅτι ἡ σχολὴ τῆς Ντούμπνα ἀποτελεῖ πρότυπον δοκιμὴν εἰς τὴν Ε.Σ.Σ.Α. διεθνούς σχολῆς θεωρητικῶν φυσικῶν, ὁ Α. Ταφελίτς εἶπεν ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἐπεκταθῆ εἰς τὸ μέλλον ἡ διεθνὴς βάση τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ αὐτοῦ ἰδρύματος. «Ἡμποροῦν ἐδῶ νὰ διδασθῶν, εἶπεν, αἱ σημαντικώτερα ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἐργασίαι τῶν εἰδικῶν ὄλου τοῦ κόσμου. Ἡ σχολὴ μας ἀποτελεῖ ἐξαιρετον βάσιν συνεργασίας τῶν ἐπιστημῶν ὄλων τῶν χωρῶν».

♦ 64 ἑκατομύρια ἄτομα εἰς σχολὰς τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως

ΜΟΣΧΑ, Μάρτιος. — Συμφώνως μὲ ἀνακοίνωσιν τῆς Κεντρικῆς Στατιστικῆς Ἰνστιτούτου τῆς Ε.Σ.Σ.Α., 64 ἑκατομύρια ἄτομα, ἤτοι τὸ τρίτον τοῦ πληθυσμοῦ παρηκολούθησαν μαθήματα εἰς τὰς σχολὰς κατωτάτης, μέσης καὶ ἀνωτάτης ἐκπαίδευσίς, τὰ διάφορα φροντιστήρια διὰ τὴν τελειοποίησιν τῆς ἐπαγγελματικῆς καὶ τεχνικῆς καταρτίσεως κλπ. Ἐξ αὐτῶν 44 ἑκατομ. ἐφοίτησαν εἰς τὰ ἰδρύματα γενικῆς ἐκπαίδευσίς.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐφηροδόθη, ἐξ ἄλλου, εἰς ὅλην τὴν χώραν ἡ πρὸ τριετίας ἀποφασισθεῖσα ὀκταετής ὑποχρεωτικὴ ἐκπαίδευσις.

Εἰς τὰς μέσας καὶ ἀνωτέρας ἐπαγγελματικὰς σχολὰς ἐφοίτησαν 6,2 ἑκατομ. ἄτομα, 3,3 ἑκατομ. ἄτομα παρηκολούθησαν μαθήματα εἰς τὰ ἀνώτατα ἰδρύματα καὶ 7,5 ἑκατομ. σπουδάζουν, ἐνῶ συγχρόνως ἐργάζονται. Ἀκόμη ἀπὸ τὰ ἀνώτατα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα τῆς Ε.Σ.Σ.Α. ἀεφοίτησαν κατὰ τὸ 1963 330.000 εἰδικοί ἐκ τῶν ὁποίων οἱ 125.000 μηχανικοί. Τέλος, κατὰ τὸ λήξαν ἔτος εἰς τοὺς ἐργαζομένους εἰς τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν προστεθῆσαν 840.000 εἰδικοί, οἱ ὅποιοι ἀποπεράτωσαν μέσας ἢ ἀνωτέρας ἐπαγγελματικὰς σπουδὰς.

♦ Ἐθνικὴ ἄμυνα καὶ παιδεία εἰς Γαλλίαν

ΠΑΡΙΣΙ.—Ὡς γνωστόν, κατὰ τὰς προσεχεῖς προεδρικὰς ἐκλογὰς εἰς Γαλλίαν, ἀντίπαλος τοῦ Στρατηγοῦ Ντὲ Γκὼλ θὰ εἶναι ὁ κ. Γκαστόν Ντεφέρ, δήμαρχος Μασσαλίας, πολιτικὸς δηλώσεις του, ὁ κ. Ντεφέρ ἐτόνισεν: Εἰς προσφάτους δηλώσεις του, ὁ κ. Ντεφέρ ἐτόνισεν:

—Ἡ σημερινὴ κυβερνήσις δίδει τὴν προτεραιότητα εἰς τὰς δαπάνας διὰ τὴν ἐθνικὴν ἄμυναν. Πιστεύω ὅμως ὅτι ἡ ἀπόλυτος προτεραιότης πρέπει νὰ δίδεται εἰς τὰ κοινὸν ποὺ διατίθενται διὰ τὴν παιδείαν. Εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον, τὸ μεγαλεῖον τῆς Γαλλίας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προέλθῃ ἀπὸ τὴν δύναμιν τῶν ὅπλων. Ἄν ὅμως εὐρεθῶμεν καὶ πάλιν εἰς τὴν πρωτοπορίαν τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν ἀνακαλύψεων, τὸ μεγαλεῖον τῆς Γαλλίας θὰ γίνῃ καὶ πάλιν πραγματικότης ἐνῶ τὸ μέλλον τῆς Γαλλίας καὶ τῶν ἐπερχομένων γενεῶν θὰ ἐξασφαλισθῆ. Τὸ καθήκον μας εἶναι νὰ δώσωμεν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ζωῆς τῶν ἰσότητά ἐκαιριῶν εἰς ὅλους τοὺς νέους, ἀσχετῶς καταγωγῆς καὶ περιουσίας.

♦ Ἡ ἀγγλικὴ γλῶσσα εἰς Τουρκίαν

ΝΤΙΑΡΜΠΕΚΙΡ Τουρκίας, Μάρτιος. — Εἰς ἕνα ἀγγλικὸν κολλέγιον τῆς πόλεως μας, κατὰ τὴν διάσκεψιν μίαις ἐπισκέψεως τοῦ γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ, ἀπεδείχθη ὅτι οὐδεὶς ἀπὸ τὸ διδασκτικὸν προσωπικὸν ἐγνώριζε τὴν Ἀγγλικήν. Κατὸν τούτου, ἤδη ἡ ἀδεία λειτουργίας τῆς σχολῆς, ἐνῶ ταυτοχρόνως διετάχθησαν ἀναρρίσεις.

ΤΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ & ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜ. ΣΧΟΛΩΝ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 56)

κρατικοῦ ἐλέγχου τῆς ἐν φροντιστηρίοις ἐπιτελουμένης ἐργασίας, ἥτις οὕτω ἐξαρτᾶται ἀπολύτως ἀπὸ τὴν ἱκανότητα ἢ τὴν διάθεσιν τοῦ οἰοῦνός ποτε φροντιστοῦ. Δέον ἐνταῦθα νὰ προστεθῆ ὅτι μέγας ἀριθμὸς φροντιστῶν ἔχει ὡς μόνον τυπικὸν προσὸν τὰς λεγομένας «ἐπαρκείας διδασκαλίας», χορηγοῦμένας πολλάκις βάσει λίαν πενιχρῶν καὶ ἀνεπαρκῶν παιδαγωγικῶν τίτλων. Ἐπὶ πλέον, ὁ Α.Ν. 2545) 1940 δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἴδρυσιν φροντιστηρίων παρ' ἐκπαιδευτικῶν καὶ μορφωτικῶν σωματοείων, οὔτε τὴν ἴδρυσιν δύο φροντιστηρίων παρὰ τοῦ αὐτοῦ προσώπου ἔστω καὶ ἂν τοῦτο σημειώσῃ ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν εἰς τὸ ἔργον του, οὔτε καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐνός φροντιστηρίου εἰς πλείονα τοῦ ἐνός κτίρια, ὅταν ἕνα ἐπιτυχημένον φροντιστήριον ἔχει ἔλλειψιν χώρου διὰ νὰ στεγάσῃ τοὺς μαθητὰς του, καὶ δὲν δύναται νὰ ἐξεύρῃ ἕνα ἀρκετὰ μέγαλον καὶ κατάλληλον κτίριον ἵνα περιλάβῃ τούτους.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καθίσταται προφανὲς ὅτι ἡ ὑπὸ ἀθῶν μορφήν καὶ ἡ ὑπὸ εὐσχημον τρόπον — χάριν δῆθεν τῆς νομιμότητος — ἐμφανιζομένη προσπάθεια ἐφαρμογῆς τοῦ Α.Ν. 2545) 1940 ἐπὶ τῶν σχολῶν τῶν ἰδρυθεισῶν βάσει τῆς περὶ Ἐπαγγελματικῆς ἐκπαίδευσίς νομοθεσίας, καὶ ἡ ἐπιδίωξις μετατροπῆς αὐτῶν εἰς φροντιστήρια, οὐδὲν ἄλλο πράγματι σκοπεῖ ἄλλ' ὙΠΟΚΡΥΠΤΕΙ οὐσιαστικὰ πρόθεσιν ΚΑΤΑΡΓΗΣΕΩΣ τῶν ὑφισταμένων με γά λ ω ν ἐκπαιδευτικῶν ὀργανισμῶν ξένων γλωσσῶν, διὰ τῆς νομιμοφανοῦς ΔΙΑΔΥΣΕΩΣ τῶν λειτουργούντων καὶ μέχρι τῶν ἐσχάτων τῆς χώρας μας ἑκατοντάδων παραρτημάτων αὐτῶν.

Ἡ τοιαύτη ἐκτὸς τόπου καὶ χρόνου, ἀντικατασκευαστικὴ, ἀντικοινωνικὴ, καὶ ἀντόχρημα ἀνθεθνικὴ ἐξέλιξις ὀφείλεται εἰς τρία τινά :

1ον. Εἰς τὸν ἐπισήμως διαπιστωθέντα εἰς πόρισμα ἀρμοδίας ἐπιτροπῆς ΛΑΝΘΑΝΟΝΤΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΝ μεταξὺ τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου, ἥτοι α) τῆς Μέσης ἰδιωτικῆς ἐκπαίδευσίς, β) τῆς ἐκ τοῦ Ὑπουργείου Βιομηχανίας προερχομένης Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαίδευσίς — τῆς μόνης πράγματι καὶ νόμῳ ἀρμοδίας ἐν προκειμένῳ — καὶ γ) τῆς Ὑπηρεσίας Μελετῶν καὶ Συντονισμοῦ, εἰς ἣν εἶχεν ἀνατεθῆ ΠΡΟΣΩΡΙΝΩΣ τὸ 1957 ἡ ἐπὶ τῶν σχολῶν ξένων γλωσσῶν ἀρμοδιότης, διότι ἡ μεταφορὰ τῶν ἀντιστοιχῶν ὑπηρεσιῶν Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαίδευσίς ἐκ τοῦ Ὑπουργείου Βιομηχανίας εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ἔλαβε χώραν δύο ἔτη βραδύτερον, λόγῳ καθυστερήσεως τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ σχετικοῦ νόμου. Ὡς ἐκ τοῦ μνημονευθέντος ὁμοῦ ἀνταγωνισμοῦ, ἡ «προσωρινότης» αὕτη διήρκεσεν ἐπὶ 8 ὀλόκληρα ἔτη.

2ον. Εἰς τὸν δημιουργούμενον σκόπιμον θόρυβον καὶ τὴν ἐπιδεξίαν ἐκμετάλλευσίν του παρ' ἐλαχίστων εἰς τὴν πραγματικότητα ἰδιοκτητῶν φροντιστηρίων ξένων γλωσσῶν, ὧν τὰ στενὰ ἐπαγγελματικὰ συμφέροντα ἐθίγησαν ἐκ τῆς δημιουργίας ἀρτίως ὀργανωμένων σχολῶν, καὶ οἱ ὅποιοι, ἀντὶ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν εὐγενῆ ἄμιλλαν εἰς τὸ ἐπαγγελματικὸν πεδῖον διὰ τῆς βελτιώσεως τῆς παρεχομένης διδασκαλίας, ἐπιδιώκουν ἀντιθέτως νὰ ἐπαναφέρουν ὀλόκληρον τὴν ξενόγλωσσον ἐκπαίδευσιν εἰς τὰ ἀπρηχαιωμένα προπολεμικὰ μέτρα τοῦ Α.Ν. 2545) 1940, νὰ ὑποβάσουν καὶ τὰς σχολὰς εἰς ἀνοργάνωτα καὶ ἀσύδοτα φροντιστήρια, καὶ, διαλύοντες οὕτω ἐμμέσως τοὺς μεγάλους ἐκπαιδευτικοὺς ὀργανισμοὺς διὰ τοῦ περιορισμοῦ τῶν εἰς ἕνα κτίριον φροντιστήριον, νὰ κληρονομήσουν τοὺς μαθητὰς τῶν παραρτημάτων αὐτῶν. Σημειωτέον ὅτι οἱ κ.κ. ἰδιοκτῆται οὗτοι φροντιστηρίων περιορίζονται εἰς τὰς κεντρικὰς συνοικίας τῆς πρωτεύουσος ἡς, ἀδιαφοροῦντες ἂν μετὰ τὴν κατάργησιν τῶν μεγάλων ἐκπαιδευτικῶν ὀργανισμῶν, οὐδεὶς θὰ ἤθελε ἢ θὰ ἠδύνατο διὰ λόγους ὀικονομικοῦς, ὀργανωτικοῦς καὶ ἄλλους, νὰ ἐνδιαφερθῆ διὰ τὰς ὀλιγώτερον ἐπικερδεῖς συνοικίας, καὶ κυρίως διὰ τὰς μικρὰς ἐπαρχιακὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία ἀκόμη.

3ον. Εἰς τὸ γεγονός ὅτι μετὰ τὴν ψήφισιν τῶν βασικῶν περὶ ἐκπαίδευσίς νόμων 3971—73 τοῦ 1959, δὲν ἐξεδόθησαν ἀκόμη ὅλα τὰ ἐν αὐτοῖς προβλεπόμενα ἐκτελεστικὰ διατάγματα ἅτινα θὰ ἐκάλυπτον τὰς ἰδιαίτερας λειτουργικὰς ἀνάγκας καὶ τὰς ἰδιοτυπίας ἃς ἐμφανίζει ἕκαστος ἐπαγγελματικὸς κλάδος, καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ ἐξυπηρετοῦσα αὐτὸν ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις.

Σημειωτέον ὅτι ἡ διὰ τοὺς ὡς ἄνω λόγους ἐκδηλωθεῖσα προσπάθεια βιαίας καὶ παρὰ τὸν νόμον ἐφαρμογῆς ἐπὶ τῶν σχολῶν ξένων γλωσσῶν τῆς περὶ φροντιστηρίων νομοθεσίας ἤχθη ἐνώπιον τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους, ὅπερ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 227) 1961 γνωμοδοτήσεώς του ἀπεφάνθη ὅτι :

«... Ἐπιβάλλοντος τοῦ Ν. 3973) 59 τὴν ὑπαγωγὴν τῶν σχολῶν τούτων (ξένων γλωσσῶν) εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας, προβλέπεται ἡ ἐν συνειδήσει ἰσχύς τῶν διατάξεων (τῶν περὶ ἐπαγγελματικῆς ἐκπαίδευσίς) τῶν διεπιστῶν τὰς σχολὰς αὐτάς καὶ τοῦτο μέχρις ἐκδόσεως ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ Β.Δ., βάσει τοῦ ἀρθροῦ 5 τοῦ αὐτοῦ νόμου. Ἀνεγνωρίσθη οὕτω καὶ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἡ τοιαύτη μορφή τῶν ὑπὸ ἰδιωτῶν ἰδρυομένων ἐπαγγελματικῶν σχολῶν καὶ ἡ νομότυπος λειτουργία των με σκοπὸν τὴν ἐν ὄλῳ ἢ ἐν μέρει διδασκαλίαν ξένων γλωσσῶν.... Ἡ δὲ διὰ τῶν ἐγκρινομέ-

νων κανονισμών ὀργανώσεις τῶν σχολῶν τούτων εἰς βαθμίδας ἐκπαιδύσεως, χορηγήσεις πτυχίων, λειτουργία διὰ παραρτημάτων, δίδει εἰς ταύτας τὸν χαρακτήρα καὶ τὴν πλήρη μορφήν ὀργανωμένων σχολείων, ΚΑΤΑ ΤΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝΤΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΞΕΝΩΝ ΤΟΙΟΥΤΩΝ (ἰνστιτούτων), μορφήν οὐδαμῶς προσαρμοζομένην εἰς τὰ κοινὰ φροντιστήρια. Εἶναι ἀληθές ὅτι καὶ ὁ περὶ Ἰδιωτικῆς Ἐκπαιδύσεως Ν. 2545) 1940, ἐπόμενος τοῦ Ν. 5197) 1931, οὐχὶ ὁμοῦ καὶ τῶν Ν. 1097) 1942 καὶ Ν. 262) 1953 εἰδικῶς προβλέπει περὶ φροντιστηρίων ξένων γλωσσῶν, μὲ σκοπὸν τὴν διδασκαλίαν γλωσσικῶν μαθημάτων, ἀποκλειομένης τῆς συγχρόνου συστηματικῆς διδασκαλίας καὶ ἐτέρων μαθημάτων εἰς τὰ τοιούτου σκοποῦ φροντιστήρια. Ὅμως τὰ φροντιστήρια μὲ πρόγραμμα τὴν ἀπλὴν διδασκαλίαν ξένης τινὸς γλώσσης... ΔΙΑΦΕΡΟΥΣΙ κατὰ ὀργανωσιν, πρόγραμμα καὶ σκοπὸν τῶν σχολῶν ξένων γλωσσῶν, εἴτε αὐταὶ ἀποβλέπουσι εἰς τοῦτο καὶ μόνον (δηλ. τὴν διδασκαλίαν ξένης γλώσσης) εἴτε καὶ εἰς ἄλλον τινὰ παρεμφερῆ σκοπὸν (κατάρτιση μεταφραστῶν, διερμηνέων καὶ τὰ τοιαῦτα).... Πλέον τούτου, ἐπιβαλλομένης ὑπὸ τοῦ νόμου, σὺν τῇ χορηγήσει τῆς ἀδείας καὶ ἐγκρίσεως πλήρους ὀργανισμοῦ τῆς λειτουργίας τῆς σχολῆς, καταφαίνεται ἡ τάσις πρὸς δημιουργίαν **ΩΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΚΑΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΟΥΧΙ ΑΠΛΟΥ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΥ**.

»Κατὰ ταῦτα, ἐπαγγελματικὰ σχολαὶ ξένων γλωσσῶν θὰ ἐξακολουθήσουν ἰδρυόμεναι καὶ λειτουργοῦσαι ὡς προβλέπουν αἱ προαναφερθεῖσαι (καὶ ἰσχύουσαι ΠΕΡΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ) διατάξεις, ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΤΩΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5 ΤΟΥ Ν.Δ. 3973) 59 ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΩΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΩΝ».

Διὰ τὴν κατάρτισην ἀκριβῶς τοῦ διὰ τὰς σχολὰς ξένων γλωσσῶν προβλεπομένου ἐν τῇ νόμῳ διατάγματος συνεστήθη διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 136.113) 1962 ἀποφάσεως εἰδικὴ ἐξ ἀρμοδίων ἐκπαιδευτικῶν ἐπιτροπῆ. Γνωστῆς δὲ οὔσης τῆς ἐν προκειμένῳ στάσεως τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου, ἐτοποιητήθη ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης πρόσωπον ἐξ ὑπηρεσιακόν. Πράγματι, ἡ ἐν λόγῳ ἐπιτροπῆ, ἐργασθεῖσα ἐπὶ ἐξάμηνον, κατήρτισε καὶ ὑπέβαλεν ἀρμοδίως τὸ σχετικὸν σχέδιον νομοθετήματος ὑπερ ἤδη ἐκκρεμεῖ. Ἐν τῇ μεταξύ, αἱ ἐν τοῦ ὑπηρεσιακοῦ καὶ ἐπαγγελματικοῦ ἀνταγωνισμοῦ ὡς καὶ τῆς μὴ εἰσέτι ἐκδόσεως τοῦ ὡς ἄνω διατάγματος δημιουργούμεναι δυσχέρειαι ἀντιμετωπίσθησαν ἀπὸ ἀπαντασ τούς κατὰ καιροὺς ἀρμοδίους πολιτικούς ὑπουργοὺς δι' ἐκδόσεως προσωρινῶν ἀποφάσεων αἵτινες ἐξησφάλιζον τὴν ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν σχολῶν τούτων μέχρι τῆς τυπικῆς τακτοποίησεως των.

Κατὰ τὴν προσφάτως ὁμοῦ μεσολάβησαν περίοδον τῶν διαφόρων ὑπηρεσιακῶν κυβερνήσεων, οἱ ἀνωτέρω μνημονευθέντες παράγοντες, ἐκμεταλλεῦόμενοι τὸ ἀκατατόπιστον τῶν ὑπηρεσιακῶν ὑπουργῶν ἐπὶ τῶν τεκταίνοντων, ὡς καὶ τὴν δεδικαιολογημένην ἐπιθυμίαν των ὅπως ἀφήσουν εἰς τοὺς πολιτικούς αὐτῶν διαδόχους τὴν ὀριστικὴν τακτοποίησιν τοῦ ζητήματος, προσεπάθησαν νὰ ἐκμαιεύσουν ἐξ ὑφαρπαγῆς λύσεις προαγούσας τὰς παρανόμους ἐπιδιώξεις των. Εὐτυχῶς, ὁ τέως Ὑπουργὸς καὶ πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γ. Κουρμούλης ἀνέστειλε δι' ἀποφασιστικῶς του τὰς ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἀδικαιολογήτους ταύτας ἐνεργείας.

Περαίνοντες, κρίνομεν ἀναγκαῖον νὰ ἀναφερθῶμεν καὶ εἰς τὴν ἰδιαιτέραν ἐν τῇ σχετικῇ γνωμοδοτήσει τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους μνείαν περὶ ὀργανώσεως τῶν σχολῶν «κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν λειτουργουσῶν ἐν Ἑλλάδι ΞΕΝΩΝ τοιούτων». Ἡ ἐπιδιωκομένη συνεπῶς μετατροπὴ τῶν σχολῶν εἰς φροντιστήρια καὶ ἡ ἀπαγόρευσις ἰδρύσεως παραρτημάτων, ἐνῶ οἱ ξένοι ἐν Ἑλλάδι λειτουργοῦντες ὀργανισμοὶ καὶ σχολὰς (ἰνστιτούτα) ἔχουν, καὶ παραρτήματα αὐτῶν ἰδρύουν ἀνεμποδίστως, θὰ ἐσήμεινε, σὺν τοῖς ἄλλοις, καὶ ὅτι οἱ Ἕλληνες ἔχουν εἰς αὐτὴν τὴν πατρίδα των ἡσσονα τῶν ξένων δικαιώματα καὶ ὅτι δημιουργεῖται οὕτω ἐν προκειμένῳ καθεστῶς οἰονεὶ διολογήσεων ὑπὲρ τῶν ξένων καὶ εἰς θάρος τῶν Ἑλλήνων. Καθεστῶς ὑπερ θὰ ὄθει τὰ Ἑλληγόπουλα εἰς τὰ ξένα ἰδρύματα, ἅτινα θὰ ἐνεφανίζοντο ἀνωτέρας βαθμίδος τῶν ἐλληνικῶν φροντιστηρίων. Τοῦτο προφανῶς καὶ ἀντισυνταγματικὸν ἀλλὰ καὶ ἀνθεθνικὸν τυγχάνει, δι' εὐνοήτους λόγους, καὶ ἀντιβαίνει εὐθέως καὶ πρὸς τὴν βασικὴν νομοθεσίαν περὶ παροχῆς ἐθνικῆς παιδείας.

Ἐξοχώτατοι,

Φέροντες πάντα τ' ἀνωτέρω ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην Ὑμῶν κρίσιν, τρέφομεν τὴν στερρὰν πεποίθησιν ὅτι ἐν τῇ πλαισίῳ τοῦ ἀναληφθέντος ἀναδημοκριτικοῦ Ὑμῶν ἔργου, θέλετε θέσει τέρμα εἰς τὴν σκοπίμως δημιουργουμένην ἀνωμαλίαν, ἀναθέτοντες τὴν ἐπὶ τῶν ἐπαγγελματικῶν σχολῶν μας ἐποπτεῖαν καὶ ἀρμοδιότητα εἰς τὴν κατὰ τὸν νόμον καὶ τὴν λογικὴν ἀρμοδίαν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδύσεως, πρὸς ὀριστικὴν ρύθμισιν καὶ τακτοποίησιν τοῦ θέματος.

Ἐπὶ τούτοις διατελοῦμεν

Μετὰ θαυμάτου σεβασμοῦ

Ὁ Πρόεδρος

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

Θ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Κ. ΓΕΡΑΡΟΣ

9 Μαρτίου 1964

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Μέλος

τῆς «Ἐθνικῆς Ἀμερικανικῆς Ἐνώσεως διὰ τὴν Ἐκπαίδευσιν Ἑένων Σπουδαστῶν»

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΠΟΥΔΩΝ: ΚΑΘ. JOHN D. LOGAN JR., M.A.

Διδάξας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Michigan, Η.Π.Α., τ. Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
εἰς τὴν ἔδραν Ἀμερικανικῆς Φιλολογίας

ΕΔΡΑ: ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 72 (ἔναντι Ι. Ν. ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ) — ΑΘΗΝΑΙ

Κεντρικαὶ Σχολαὶ

Α': ΦΕΙΔΙΟΥ 5 γ — Β: ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ·ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 18 — Γ': ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΑΝΙΓΓΟΣ

180 ΤΜΗΜΑΤΑ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Περιλαμβάνουν: Τάξεις Ἀρχαρίων — Προχωρημένων — **Lower — Proficiency.**

Τμήματα διὰ τὰ Πτυχία τῶν Πανεπιστημίων **Michigan** Η.Π.Α. καὶ **Cambridge** Ἀγγλίας.

Τμήματα Πρωινὰ — Ἀπογευματινὰ — Βραδυνὰ — Τρισεβδομαδιαῖα — Ἐντακτικά.

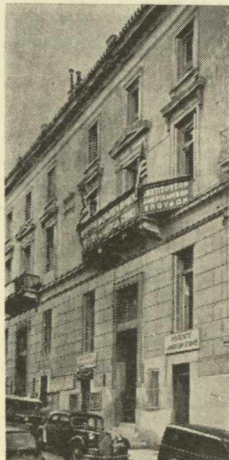
Μονοτάξια Τμήματα (9 μηνῶν) — Διτάξια Τμήματα (18 μηνῶν).

Διὰ σπουδαστὰς ΠΑΣΗΣ ἡλικίας — Ἰδιαιτέρα ΠΑΙΔΙΚΑ Τμήματα — Τμήματα Μαθητῶν Γυμνασίου.

60 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ εἰς συνοικίας Ἀθηνῶν - Πειραιῶς καὶ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

Ι. Α. Σ. - Σχολὴ Β'
Ἀκαδημίας - Χαρ. Τρικούπη 18

Ι. Α. Σ. - Σχολὴ Α'
Φειδίου 5 γ

Ι. Α. Σ. - Σχολὴ Γ'
Πλατεία Κάνιγγος (Τζώρτζ 4)